

POWIATOWA STACJA SANITARNO- EPIDEMIOLOGICZNA W PIASECZNIE

**INFORMACJA O STANIE BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU PIASECZYŃSKIEGO
ZA ROK 2024**

Spis treści

SŁOWNIK SKRÓTÓW	4
I. CELE I ZADANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ	6
1. Prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska m.in.: ..	6
2. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego obejmującego kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące m.in.:	6
3. Prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej:	7
4. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego obejmującego kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w: ..	8
II. INFORMACJA OGÓLNA - STAN NA DZIEŃ 31.12.2024 r.	9
III. ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROBY ZAKAŹNYCH U LUDZI	12
1. Choroby zakaźne objęte przez światową organizację zdrowia programami eradykacji i eliminacji	15
2. Zakażenia i choroby przenoszone drogą pokarmową	17
3. Wybrane choroby, którym można zapobiegać drogą szczepień	22
4. Choroby przenoszone drogą krwiopochodną - Wirusowe zapalenie wątroby (WZW) typu B, C	26
5. Gruźlica	27
6. Legionelloza	28
7. Choroby odzwierzęce	29
8. Choroby inwazyjne (inwazyjna choroba meningokokowa oraz inwazyjna choroba pneumokokowa)	30
9. Wścieklizna	31
10. Zakażenia i choroby przenoszone drogą płciową	32
11. Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS	34
12. Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych	34
Podsumowanie	38
IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ	40
Podsumowanie	47

V. STAN SANITARNY ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.....	48
1. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia	50
2. Jakość zdrowotna środków spożywczych	55
3. Suplementy diety	57
4. Graniczna kontrola sanitarna	58
Podsumowanie	59
VI. OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA	61
VII. STAN SANITARNY PŁYWALNI	63
VIII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	64
IX. EKSHUMACJE, SPROWADZENIA ORAZ WYWÓZ ZWŁOK	69
Podsumowanie	70
X. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	71
1. Nadzór i kontrola warunków pracy	72
2. Ocena laboratoryjna zagrożeń zawodowych na stanowiskach pracy	75
3. Stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin.....	76
4. Narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.....	77
5. Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne	79
6. Choroby zawodowe	79
XI. NADZÓR NAD CHEMIKALIAM I	82
1. Substancje chemiczne i ich mieszany	82
2. Produkty biobójcze	83
3. Produkty kosmetyczne	84
4. Detergenty	85
5. Prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3	85
6. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne	86
Podsumowanie	86
XII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	88
1. Opiniowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	89
2. Opiniowanie w zakresie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko	89

3. Uzgadnianie dokumentacji projektowej	90
4. Kontrola obiektów budowlanych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie przekazywania do użytkowania obiektów nowo wybudowanych oraz w obiektach istniejących w związku ze zmianą sposobu użytkowania.....	91
Podsumowanie	92
XIII. STAN SANITARNY PLACÓWEK NAUCZANIA WYCHOWANIA I OPIEKI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	93
1. Bieżący nadzór nad obiektami.....	93
2. Ocena higieny procesu nauczania w szkołach	94
3. Nadzór nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży	96
Podsumowanie	97
XIV. PROMOCJA ZDROWIA I EDUKACJA.....	98
Podsumowanie	108
XV. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ W PIASECZNIE	110
1. Szkolenia przeprowadzone przez sekcje Powiatowej Stacji Sanitarnej i Epidemiologicznej w Piasecznie w 2024 r.	110
2. Działania edukacyjno-informacyjne kierowane do społeczeństwa	114
Spis tabel.....	121
Spis wykresów	123

SŁOWNIK SKRÓTÓW

AAC - sieć pomocy i współpracy administracyjnej (ang. *Administrative Assistance and Cooperation*)

ACN - sieć powiadamiania i współpracy w Polsce

ECHA - Europejska Agencja Chemikaliów

GHP - dobra praktyka higieniczna

GIS - Główny Inspektorat Sanitarny/ Główny Inspektor Sanitarny

GMP - dobra praktyka produkcyjna

HACCP - analiza zagrożeń i krytycznych punktów kontroli

ICHM - inwazyjna choroba meningokokowa

ICHp - inwazyjna choroba pneumokokowa

MPWIS - Mazowiecki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny

NDS/NDN - najwyższe dopuszczalne stężenia i natężenia czynników szkodliwych

NDSch - najwyższe dopuszczalne stężenie chwilowe

NIZP PZH-PIB - Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego PZH – Państwowy Instytut Badawczy

NOP - niepożądane odczyny poszczepienne

OPW - ostre porażenia wiotkie

PAA - Państwowa Agencja Atomistyki

PEM - pole elektromagnetyczne

PIS - Państwowa Inspekcja Sanitarna

PSO - Program Szczepień Ochronnych

PSSE - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. *Rapid Alert System Food and Feed*)

STI - choroby przenoszone drogą płciową (ang. *Sexually Transmitted Infection*)

ŚZ - środki zastępcze

UŻK+M - urzędowa kontrola żywności i monitoring

WHO - Światowa Organizacja Zdrowia (ang. *World Health Organization*)

WSSE - Wojewódzka Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

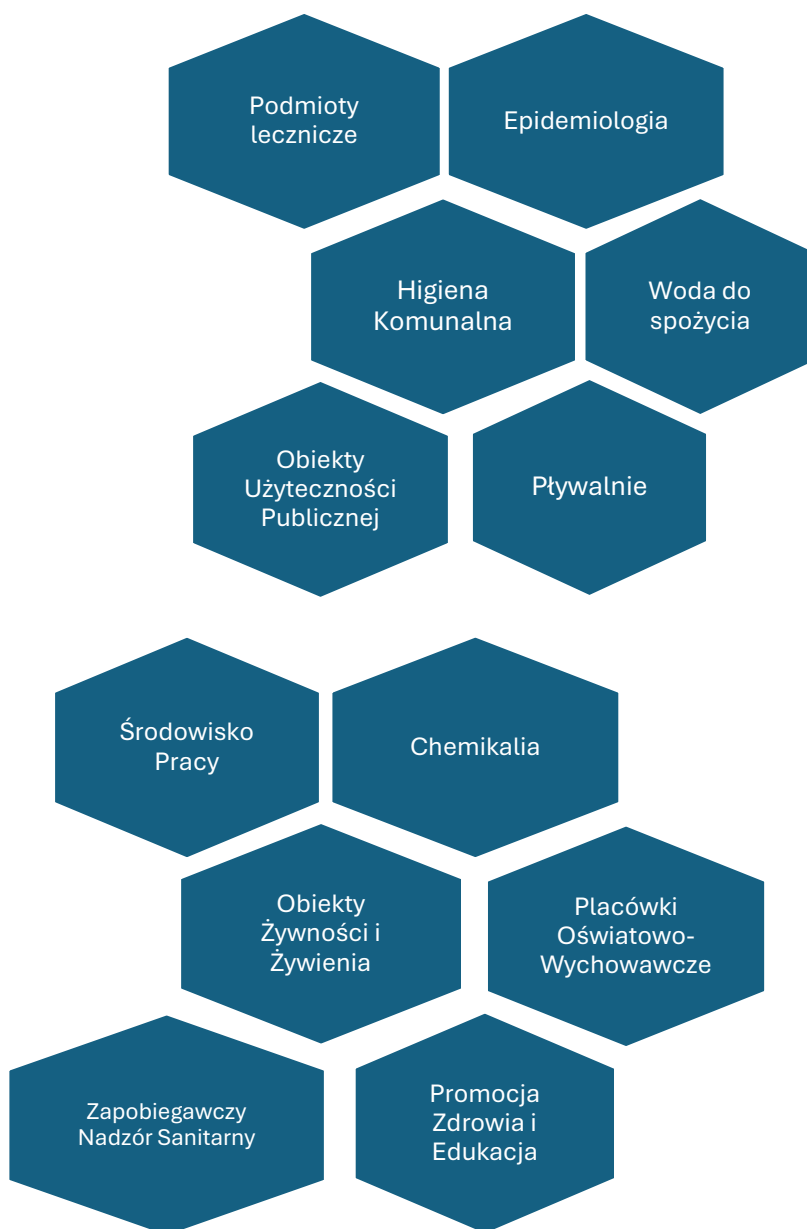
ZKZS - Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych

ZOL - zakłady opiekuńczo-lecznicze

ZPO - zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze

OBSZARY DZIAŁALNOŚCI

I. CELE I ZADANIA PAŃSTWOWEJ INSPEKCJI SANITARNEJ

1. Prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych i innych chorób powodowanych warunkami środowiska m.in.:

- 1.1 dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych,
- 1.2 opracowywanie programów i planów działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej, przekazywanie ich do realizacji podmiotom leczniczym w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej oraz kontrola ich realizacji,
- 1.3 ustalanie zakresu i terminów szczepień ochronnych oraz prowadzenie nadzoru w tym zakresie,
- 1.4 wydawanie zarządzeń i decyzji lub występowanie do innych organów o ich wydanie w wypadkach określonych w przepisach o zwalczaniu chorób zakaźnych,
- 1.5 wydawanie decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej lub decyzji o braku podstaw do jej stwierdzenia.

2. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego obejmującego kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące m.in.:

- 2.1 higieny środowiska, zwłaszcza wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, powietrza w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi,
- 2.2 utrzymanie należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic oraz osobowego i towarowego transportu kolejowego, drogowego, lotniczego i morskiego,
- 2.3 warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz warunków żywienia zbiorowego,
- 2.4 nadzoru nad jakością zdrowotną żywności,
- 2.5 warunków zdrowotnych produkcji materiałów i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością, produktami kosmetycznymi oraz innymi wyrobami mogącymi mieć wpływ na zdrowie ludzi,
- 2.6 warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy,

- 2.7 higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz w ośrodkach wypoczynku,
- 2.8 higieny procesów nauczania,
- 2.9 przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25.02.2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz.U. z 2022 r., poz.1816),
- 2.10 zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 z późn. zm.),
- 2.11 kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących wprowadzania do obrotu produktów biobójczych i substancji czynnych oraz ich stosowania w działalności zawodowej,
- 2.12 postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi,
- 2.13 postępowania z odpadami medycznymi.

3. Prowadzenie działalności oświatowo-zdrowotnej:

- 3.1 inicjowanie i wytyczanie kierunków przedsięwzięć zmierzających do zapoznania społeczeństwa z czynnikami szkodliwymi dla zdrowia, popularyzowanie zasad higieny i racjonalnego żywienia, metod zapobiegania chorobom oraz umiejętności udzielania pierwszej pomocy,
- 3.2 pobudzanie aktywności społecznej do działań na rzecz własnego zdrowia,
- 3.3 udzielanie porad i informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi,
- 3.4 ocena działalności oświatowo-zdrowotnej prowadzonej przez szkoły i inne placówki oświatowo-wychowawcze, szkoły wyższe oraz środki masowego przekazywania, podmioty lecznicze oraz inne podmioty, instytucje i organizacje, a także udzielanie im pomocy w prowadzeniu tej działalności.

4. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego obejmującego kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w:

- 4.1. procedurze strategicznych ocen oddziaływania na środowisko
(m.in. opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego),
- 4.2. procedurze ocen oddziaływania na środowisko,
- 4.3. procesie opracowywania dokumentacji projektowej obiektów budowlanych,
- 4.4. procesie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych.

II. INFORMACJA OGÓLNA - STAN NA DZIEŃ 31.12.2024 r.

Głównym celem działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu piaseczyńskiego w 2024 r. było zapobieganie powstawaniu chorób, szczególnie chorób zakaźnych i zawodowych poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody oraz promowanie zdrowego stylu życia.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie jest jednostką budżetową będącą podmiotem leczniczym finansowanym z budżetu państwa. Uprawnienia podmiotu tworzącego w rozumieniu przepisów ustawy o działalności leczniczej w stosunku do PSSE w Piasecznie wykonuje Wojewoda Mazowiecki. Obszarem działania Powiatowej Stacji jest powiat piaseczyński składający się z gmin: Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Lesznowola, Piaseczno, Prażmów, Tarczyn.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie realizuje zadania i podejmuje działania zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego i Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz w ramach ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej na podstawie przeprowadzanych analiz zagrożeń i potrzeb występujących na terenie powiatu.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie realizuje zadania z zakresu zdrowia publicznego w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami higieny środowiska, higieny pracy w zakładach pracy, higieny procesów nauczania i wychowania, higieny wypoczynku i rekreacji, zdrowotnymi żywności, żywienia i produktów kosmetycznych, higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia w których są udzielane świadczenia zdrowotne, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiska, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Organizuje, prowadzi, koordynuje i nadzoruje działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Nadzór sanitarno-epidemiologiczny Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie sprawowany jest wielopłaszczyznowo poprzez:

Oddział Nadzoru w skład którego wchodzi sekcje:

- 1) Sekcja Epidemiologii,
- 2) Sekcja Higieny Komunalnej,
- 3) Sekcja Higieny Pracy,
- 4) Sekcja Higieny Żywności i Żywienia,
- 5) Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży,
- 6) Stanowisko Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie ma charakter nadzorowy, nie posiada laboratoriów. Próby pobrane na terenie powiatu piaseczyńskiego badane są w laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie (WSSE w Warszawie).

Dla mieszkańców powiatu piaseczyńskiego dostępny jest telefon alarmowy obsługiwany przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie oraz merytorycznych pracowników.

Stacja prowadzi nadzór nad około 4877 obiektami. Z wykonanych działań pobrano m.in. ogółem ok. 1425 prób laboratoryjnych (nosicielstwo „branżowców”, badania chemiczne i bakteriologiczne wody, próby żywności i przedmiotów użytku). Przeprowadzono 1503 kontrole, wizytacji i wywiadów epidemiologicznych. W 2024 r. wydano 806 decyzje/opinie merytoryczne i 782 decyzji płatniczych. Nałożono ogółem 109 mandatów.

Tabela I. Ogólna liczba obiektów, kontroli, decyzji/opinii sanitarnych, mandatów, interwencji, pobranych prób w roku 2024

Sekcja	Liczba obiektów	Liczba kontroli	Liczba wydanych decyzji/opinii merytorycznych	Liczba wydanych decyzji płatniczych	Liczba mandatów	Liczba interwencji	Liczba pobranych prób
Epidemiologia	406	149	28	26	0	19	933
Higiena Żywności i Żywienia	2690	663	361	511	97	126	273
Higiena Komunalna	540	273	161	158	12	55 (łącznie) 26 (bezpośrednio) 29 (przekazane)	219
Higiena Pracy	700	223 + 19 kosmetyki	95 + 1 kosmetyki	59 + 1 kosmetyki	0	4 HP + 38 CH (w tym 8 dot. prod. Kosmetycznych)	0
Zapobiegawczy Nadzór	0	41	149	27	0	0	0
Higiena Dzieci i Młodzieży	301	105	11	0	0	8	0
Oświata Zdrowotna i Promocja Zdrowia	240	30	0	0	0	0	0
Razem	4877	1503	806	782	109	250	1425

Źródło danych: opracowanie własne Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie

W dalszej części sprawozdania przedstawiono główne działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie w 2024 r. na rzecz zdrowia publicznego, bezpieczeństwa i porządku.

Na stronie Internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej zamieszczane są na bieżąco informacje dla ludności, oświatowo-zdrowotne oraz druki obowiązujące przy załatwianiu spraw.

W opracowaniu przedstawiono najważniejsze informacje dotyczące stanu sanitarnego powiatu piaseczyńskiego na dzień 31 grudnia 2024 r.

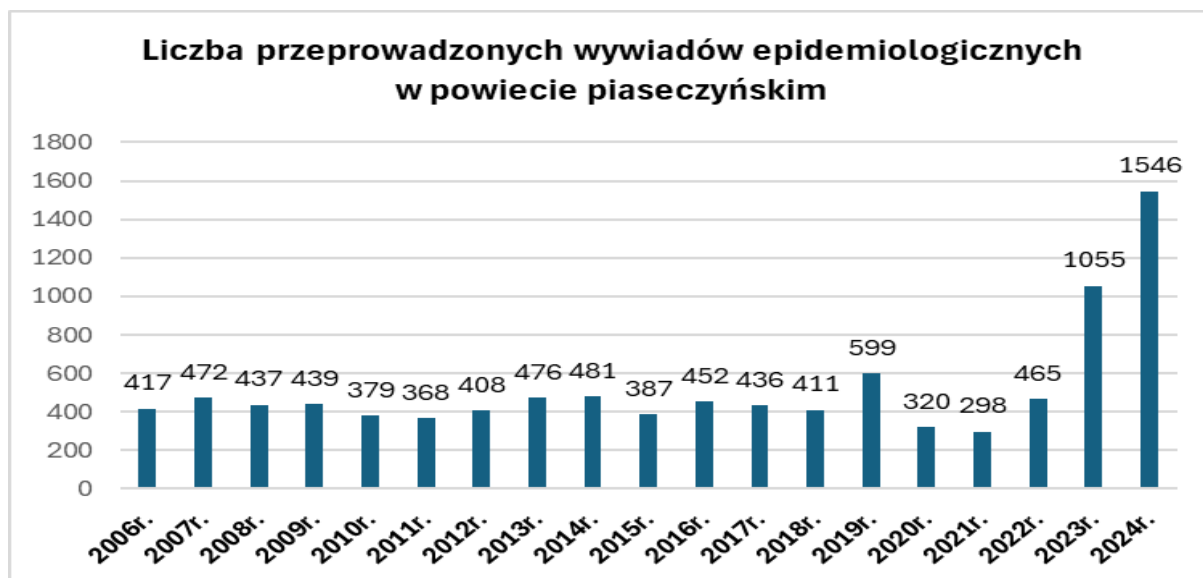
III. ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALCZANIE ZAKAŻEŃ I CHORÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI

Karolina Pieciuk

Sekcja Epidemiologii, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie zgodnie z kompetencjami wyrażonymi w Ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz.U. 2024 r. poz. 416), Ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz.U. 2024r. poz.924 ze zm.), aktami wykonawczymi do ustaw oraz wytycznymi organów nadrzędnych zajmuje się monitorowaniem sytuacji epidemiologicznej chorób zakaźnych i zakażeń, w tym ognisk epidemicznych, dochodzeniami epidemiologicznymi, prowadzeniem rejestrów, raportów i sporządzaniem analiz, a także nadzorem nad szczepieniami ochronnymi na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Przez wiele lat do czasu pandemii w powiecie piaseczyńskim liczba zgłoszeń z powodu zakażeń, zachorowań na choroby zakaźne oraz zatruć, utrzymywała się na stałym poziomie. W czasie pandemii liczba zgłoszeń znacząco wzrosła, jednak głównym powodem były zakażenia wirusem SARS-CoV-2. Po zniesieniu stanu zagrożenia epidemicznego (w 2023 r.) nastąpił wzrost zachorowań na choroby zakaźne, a w konsekwencji wzrost liczby przeprowadzonych wywiadów. Następnie w 2024 r. ponownie liczba wywiadów wzrosła o 100% w porównaniu do roku 2023. Poniżej przedstawiono liczbę przeprowadzanych przez pracowników Sekcji Epidemiologii Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie wywiadów epidemiologicznych **wyluczając wywiady dotyczące COVID-19.**

Wykres 1. Liczba wywiadów epidemiologicznych na przestrzeni lat 2006r.-2024r. wyłączając wywiady dotyczące zachorowań na COVID-19.

Źródło danych: Rejestry Sekcji Epidemiologii PSSE w Piasecznie, opracowanie własne.

Najwyższy wzrost liczby zachorowań na choroby zakaźne w 2024r. dotyczył:

- chorób przenoszonych drogą kropelkową: krztusiec, różyczka, świnka, rsv, płonica
- chorób przenoszonych drogą pokarmową: giardioza, zakażenia wywołane przez rotawirusy,
- chorób przenoszonych przez wektory: bolerioza, denga,
- chorób przenoszonych drogą płciową: kiła.

Zmniejszyła się natomiast liczba zachorowań na: COVID-19, zakażenia wywołane przez norowirusy, salmonelozę, ospę wietrzną.

Porównanie liczby zachorowań i zapadalności w latach 2023-2024 r. na wybrane choroby zakaźne przedstawia Tabela I.

Tabela II. Porównanie liczby zachorowań i zapadalności w 2023 r. i 2024 r. na wybrane choroby zakaźne w powiecie piaseczyńskim na 100 tys. osób.

Jednostka chorobowa	2023r.		2024r.	
	Liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys.	Liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys.
Choroby szczepionkowe				
Krztusiec	6	2,8	462	214,88
Odra	1	0,48	1	0,46
Różyczka	1	0,48	4	1,86
Świnka	8	3,8	9	4,18
Tęžec	1	0,48	0	0
Ospa wietrzna	1163	553,8	377	175
Grypa-ogółem	25665	12221,4	2411	1121,39
Choroby wieku dziecięcego				
Płonica	240	114,28	327	152,09
Wybrane zatrucia i zakażenia pokarmowe wywołane przez:				
<i>Clostridioides difficile</i>	103	49	60	27,9
<i>Clostridium perfringers</i>	1	0,48	1	0,46
Griardia lamblia	26	12,4	48	22,32
Rotawirusy	23	10,95	74	34,42
Norowirusy	17	8,09	11	5,11
Wirusowe zakażenie jelitowe u dzieci	15	7,14	37	17,2
Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO, o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu – ogółem	323	150	541	251
Choroby przenoszone przez wektory				
Borelioza	124	57,67	190	88,4
Neuroborelioza	3	1,4	5	2,32
Kleszczowe zapalenie mózgu	5	2,32	5	2,32
Gorączka denga (klasyczna lub krwotoczna)	1	0,48	3	1,39
Malaria (zimnica)	0	0	0	0
Bąblowica (echinokokoza)	2	0,95	0	0
Choroby przenoszone drogą płciową				
Kiła wrodzona	0	0	1	0,46
Kiła wczesna	3	1,43	6	2,79
Kiła późna	1	0,47	3	1,39
Kiła-inne postacie kiły i kiła nieokreślona	8	3,8	15	7,14
Rzeżączka	5	2,38	9	4,18
Choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	9	4,28	10	4,65
AIDS- Zespół nabytego upośledzenia odporności	0	0	0	0
Nowo wykryte zakażenia HIV	12	5,7	5	2,32
Choroby inwazyjne wywołane przez:				
Neisseria meningitidis (inwazyjna choroba meningokokowa - IChM)	2	0,95	1	0,46

<i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna ogółem	20	9,5	21	9,76
<i>Streptococcus pyogenes</i> - róża	20	9,5	18	8,37
<i>Haemophilus influenzae</i> , inwazyjna - ogółem	0	0	2	0,93
Wirusowe zapalenia wątroby				
Wirusowe zapalenie wątroby typu A	0	0	1	0,46
Wirusowe zapalenie wątroby typu B – ostre	0	0	0	0
Wirusowe zapalenie wątroby typu B – przewlekła i BNO	2	0,93	5	2,32
Wirusowe zapalenie wątroby typu C – ostre	0	0	1	0,46
Wirusowe zapalenie wątroby typu C – przewlekła i BNO	10	4,65	12	5,58
Inne choroby istotne w nadzorze epidemiologicznym				
Legionelloza - choroba legionistów	2	0,93	0	0
Legionelloza - gorączka Pontiac	0	0	2	0,93
Listerioza	0	0	1	0,46
Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	1	0,48	0	0
Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	267	127	285	132,55
Zakażenia SARS-CoV-2 (COVID-19)	1358	646,66	1014	471,62
Zakażenia wirusem RSV - ogółem	37	17,6	177	82,32
Zakażenia wirusem RSV - w tym u dzieci do lat 2	18	8,57	95	44,18

Źródło danych: raporty roczne MZ-56 za rok 2023 i 2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

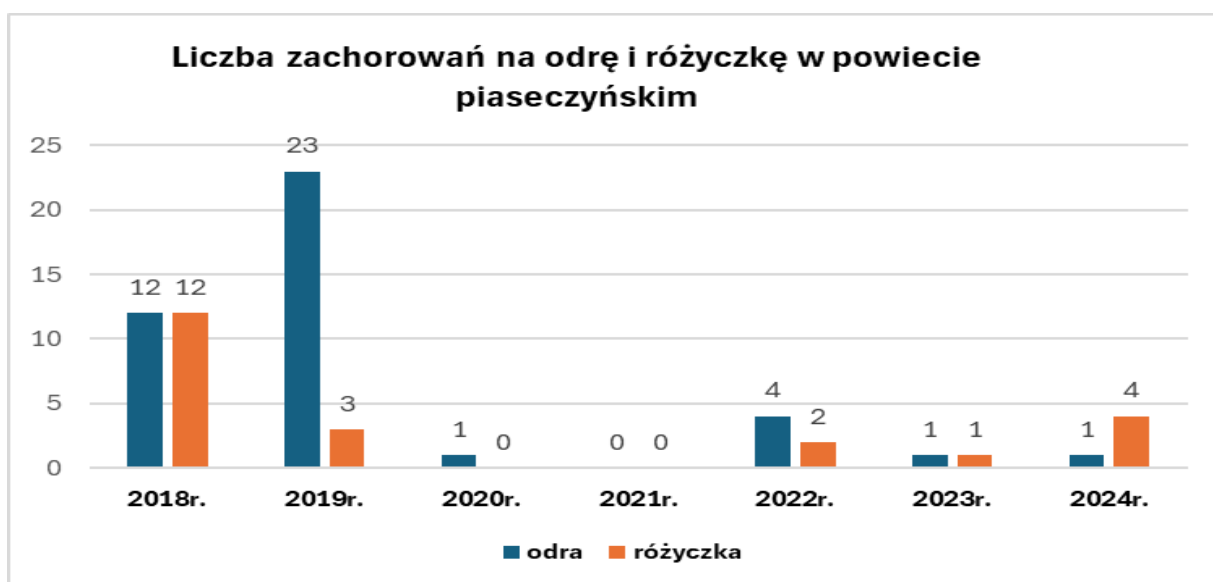
1. Choroby zakaźne objęte przez światową organizację zdrowia programami eradykacji i eliminacji

Odra, różyczka oraz poliomyelitis są objęte programami eliminacji koordynowanymi przez Światową Organizację Zdrowia (WHO, ang. *World Health Organization*), Polska czynnie uczestniczy w tych programach. Powyższe choroby są chorobami zakaźnym, jednak dzięki szczepionkom możemy prowadzić skuteczne działania prewencyjne i w konsekwencji osiągnąć całkowitą eradykację drobnoustrojów. Jednak eradykacja choroby oznacza nie tylko sytuację kiedy nie występują zachorowania na określoną chorobę, ale także nie stwierdza się zarazka w materiale pobranym od ludzi i materiale pobranym ze środowiska. Dlatego jest ona niezmiernie trudna, a prace nad nią trwają wiele lat.

- **Odra i różyczka**

W 2024 r. w powiecie piaseczyńskim zarejestrowano 1 zachorowanie na odrę (przypadek potwierdzony, niehospitalizowany). Badania próbki moczu przeprowadzone zostały w Referencyjnym Laboratorium Wirusologii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH – Państwowego Instytutu Badawczego (NIZ PZH-PIB) w Warszawie. W porównaniu z 2023r. zapadalność utrzymała się na tym samym poziomie 0,49/100tyś. W 2023 roku na terenie powiatu piaseczyńskiego zarejestrowano 1 przypadek, możliwy - zarejestrowany na podstawie objawów. W porównaniu z rokiem 2022 r. w latach 2023 i 2024 r. odnotowano spadek zapadalności na odrę w powiecie piaseczyńskim, w 2022 r. zapadalność na odrę wynosiła 1,9/100tyś.

W 2024 r. w powiecie piaseczyńskim zarejestrowano 4 zachorowania na różyczkę, wszystkie przypadki zaklasyfikowano jako możliwe, bez potwierdzenia laboratoryjnego (zdiagnozowane na podstawie objawów klinicznych). Zapadalność na różyczkę w 2024 r. wyniosła 1,9/100 tys. i była wyższa w porównaniu do 2023 r., w którym wyniosła 0,47/100tyś. Jednocześnie analizując lata 2018-2024 liczba przypadków zachorowań nadal utrzymuje się na niskim poziomie.

Wykres 2. Liczba zachorowań na odrę i różyczkę w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim. Źródło danych: sprawozdania roczne MZ-56 za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

W ramach zapobiegania odrze w powiecie piaseczyńskim w 2024 r. wielokrotnie wykonywane były szczepienia wśród osób nieszczepionych lub nie posiadających udokumentowanego szczepienia, którzy mieli kontakt z osobami podejrzanymi lub chorymi na odrę.

- ***Poliomyelitis i ostre porażenia wiotkie***

W 2024 r. na terenie powiatu piaseczyńskiego nie zarejestrowano przypadków ostrego porażenia wiotkiego (OPW) u dzieci i młodzieży poniżej 15 r.ż. W porównaniu do lat poprzednich w 2023 r. zarejestrowano 1 możliwy przypadek ostrego porażenia wiotkiego (OPW). Dotyczył on rocznego chłopca z objawami porażenia kończyn dolnych, badania próbek kału nie wykonano, ostatecznie wykluczono OPW, finalnie rozpoznano J06.9 tj. zakażenie ostre zakażenie dróg oddechowych nieokreślone.

W ramach prowadzonego nadzoru nad *poliomyelitis* Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie, współpracuje z personelem medycznym podmiotów leczniczych na terenie powiatu. W 2024r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie przeprowadzili kontrole akcyjne placówek Podstawowej Opieki Zdrowotnej w zakresie realizacji szczepień przeciwko polio zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych. Ponadto co miesiąc prowadzili kontrole w oddziale pediatrycznym w zakresie weryfikacji zgłaszalności do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej przez podmiot leczniczy przypadków wystąpienia OPW u dzieci do 15 r.ż. Podczas kontroli przeprowadzano rozmowy z personelem medycznym nt. Programu WHO dotyczącego eradykacji *poliomyelitis*, przypomniano o konieczności prowadzenia intensywnego nadzoru nad ostrymi porażeniami wiotkimi w oddziale pediatrycznym oraz sposobu postępowania i konieczności przekazania próbek materiału klinicznego do Referencyjnego Laboratorium Wirusologii w NIZP PZH-PIB celem potwierdzenia, bądź wykluczenia wystąpienia przypadku zachorowania na *poliomyelitis*.

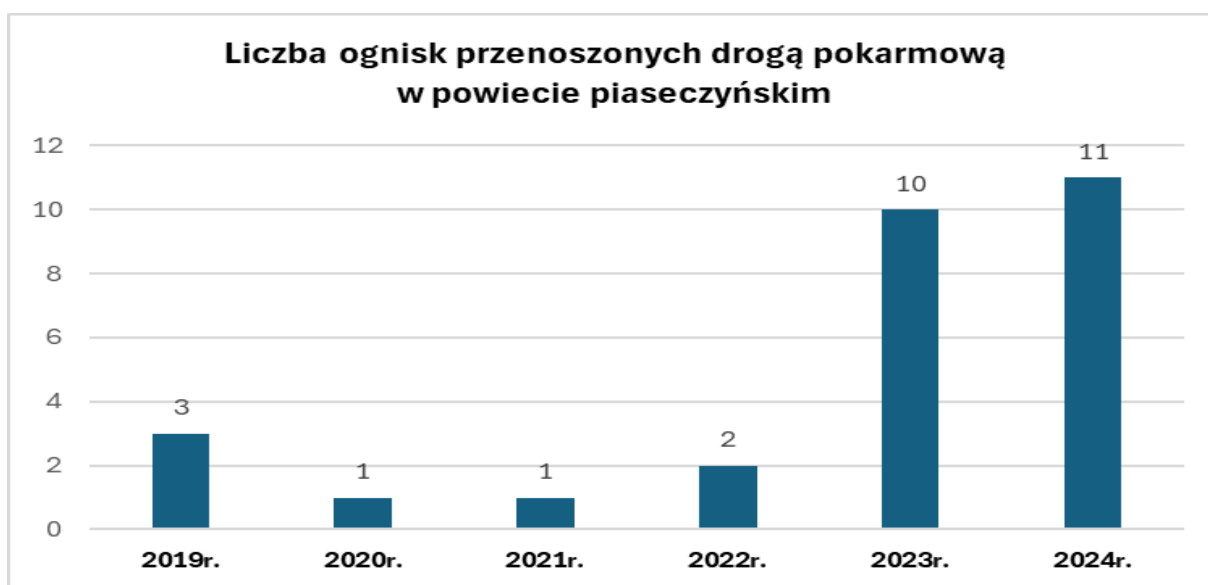
2. Zakażenia i choroby przenoszone drogą pokarmową

W 2024r. zarejestrowano łącznie 11 ognisk epidemicznych przenoszonych drogą pokarmową o następujących etiologiach:

- 1 ognisko epidemiczne o etiologii norowirus w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym;
- 5 ognisk epidemicznych przenoszonych drogą pokarmową, (ogniska domowe) o etiologii *Giardia duodenalis*;

- 2 ogniska epidemiczne przenoszone drogą pokarmową, (ogniska domowe) o etiologii *Salmonella enteritidis*;
- 2 ogniska epidemiczne o nieustalonym czynniku etiologicznym (ogniska w restauracjach na terenie powiatu piaseczyńskiego);
- 1 ognisko epidemiczne przenoszone drogą pokarmową o etiologii *Salmonella enteritidis* tzw. rozproszone, które było największym ogniskiem w 2024 r. Ognisko objęło kilkanaście przedszkoli oraz żłobków na terenie powiatu piaseczyńskiego i m.st. Warszawy. W ramach dochodzenia epidemiologicznego Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie podczas opracowania ogniska współpracowała z PSSE w m.st. Warszawie. Ponadto w obrębie PSSE w Piasecznie Sekcja Epidemiologii ściśle współpracowała z Sekcją Higieny Żywności i Żywienia. Ogniskiem objęte było: 468 osób narażonych, 276 osób z objawami choroby, 88 osób z pozytywnym wynikiem w kierunku *Salmonella enteritidis*, w tym 20 osób hospitalizowanych z powodu zakażenia (dane zawierają łączną sumę osób z powiatu piaseczyńskiego i m.st. Warszawy).

W 2024 r. w sumie w ogniskach epidemicznych przenoszonych drogą pokarmową na terenie powiatu piaseczyńskiego było 152 osoby.

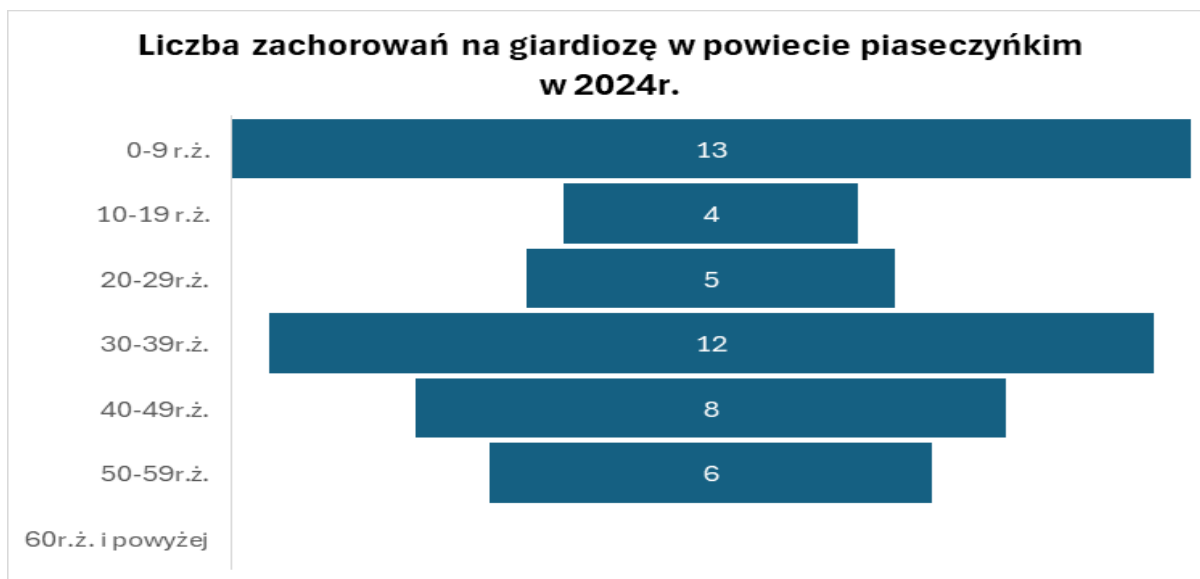

Wykres 3. Liczba ognisk przenoszonych drogą pokarmową 2019-2024r. w powiecie piaseczyńskim.

Źródło danych: dane z systemu ROE za lata 2019-2024, opracowanie własne.

W latach 2023-2024, w porównaniu do lat poprzednich liczba ognisk epidemicznych przenoszonych drogą pokarmową w powiecie piaseczyńskim wzrasta. W 2024 r. zmienił się

dominujący czynnik etiologiczny ognisk - najczęstszym czynnikiem etiologicznym ognisk była *Giardia duodenalis* (5 ognisk na 11 ogółem) natomiast w 2023 r. najczęstszym powodem ognisk epidemicznych przenoszonych drogą pokarmową była *Salmonella* (6 ognisk na 10 ogółem). Oprócz wzrostu liczby ognisk z powodu giardiozy zaobserwowano również w 2024r. wzrost zapadalności na giardiozę (22,3/100 tys.) o prawie 100% w porównaniu do 2023 r. (12,1/100 tys.). Ponadto zapadalność na giardiozę w powiecie piaseczyńskim była kilkakrotnie wyższa w porównaniu do zapadalności w Polsce, która wyniosła w 2024 r. 5,72/100tys. Analiza przypadków wykazała, iż zachorowania występują najczęściej w dwóch grupach wiekowych 0-9 r.ż. (13 przypadków) oraz 30-39 r.ż. (12 przypadków), grupy te stanowią 52% procent ogółu przypadków.

Wykres 4. Liczba zachorowań na giardiozę w podziale na grupy wiekowe w powiecie piaseczyńskim w 2024 r. Źródło danych: Formularze ZLK-1 dotyczące zgłoszeń giardiozy, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

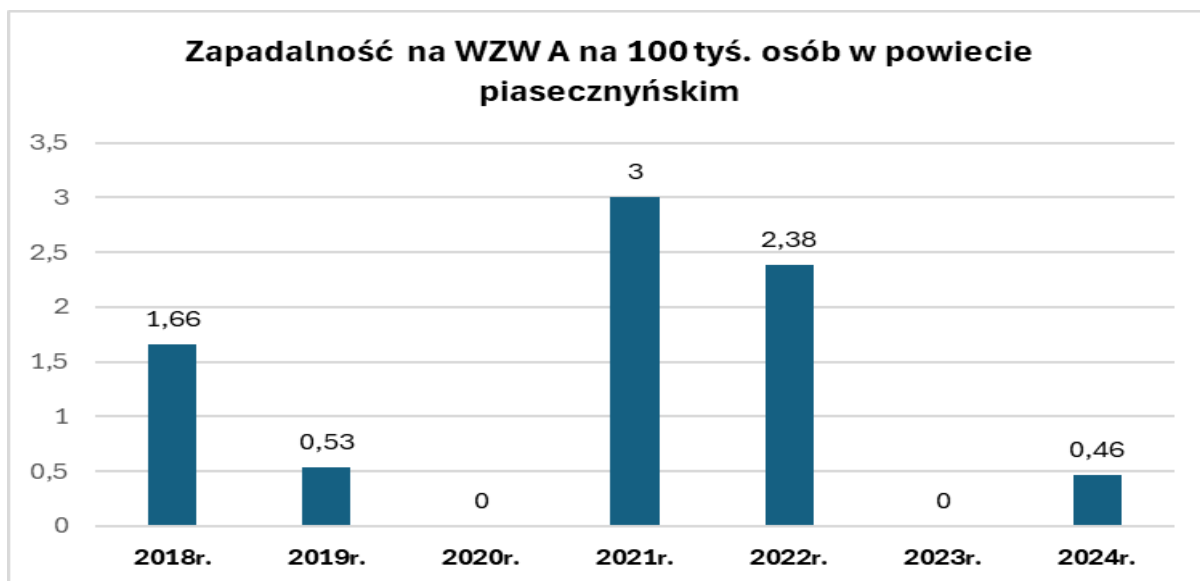
Oprócz ognisk epidemicznych zarejestrowano wiele pojedynczych zachorowań na choroby zakaźne przenoszone drogą pokarmową.

Tabela III. Zachorowania na bakteryjne zakażenia jelitowe, porównanie powiat piaseczyński i Polska.

Bakteryjne zakażenia jelitowe	2023r. powiat piaseczyński		2024r. powiat piaseczyński		2024r. Polska	
	liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys.	liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys.	liczba przypadków	Zapadalność na 100 tys.
Salmoneloza	92	42,79	72	33,49	9 247	24,62
Shigeloza	0	-	2	0,94	35	0,09
Jersinioza	7	3,25	6	2,79	21	0,06
Kampylobacterioza	4	1,86	6	2,79	1 279	3,40
Zakażenia <i>E. coli</i> biegunkotwórczą	1	0,46	0	-	200	0,53
Zakażenia <i>E. coli</i> enterokrwotoczną	0	-	0	-	152	0,40
Bąblowica	2	0,93	0	-	73	0,19

Źródło danych: Sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2023-2024 oraz sprawozdanie roczne MZ-56 publikowane przez NIPPZH za 2024r., opracowanie własne.

W przypadku wirusowych chorób przenoszonych drogą pokarmową, w 2024r. zarejestrowano jeden przypadek WZW typ A, w 2023r. nie zarejestrowano żadnego przypadku zakażenia wirusem HAV. Zapadalność w 2024r. w powiecie piaseczyńskim wyniosła 0,46/100tyś i była niższa niż w Polsce, która wyniosła 0,84/100tyś. Jednocześnie zapadalność w powiecie w 2024r. była wyższa niż w 2023r. w którym nie zarejestrowano przypadków WZW A.

Wykres 5. Zapadalność na WZW A w powiecie piaseczyńskim w latach 2018-2024. *Źródło danych: Sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.*

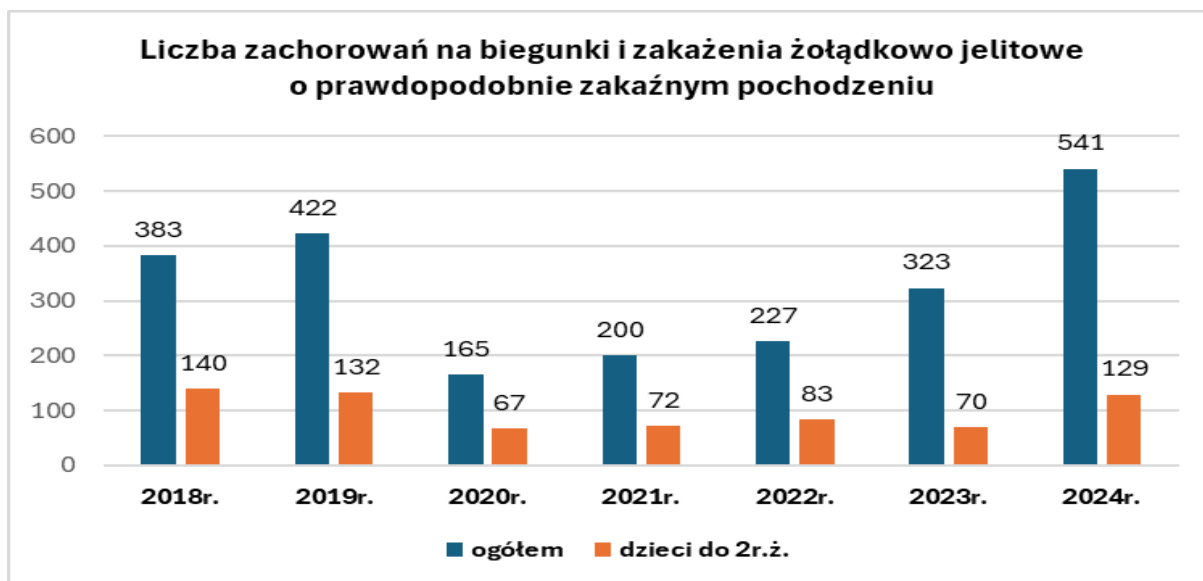
Jednocześnie w 2024r. w powiecie piaseczyńskim prawie trzykrotnie wzrosła liczba zakażeń o etiologii rotawirus w porównaniu do 2023r. w przypadku zakażeń o etiologii norowirusa nieznacznie spadła liczba zachorowań.

Tabela IV. Liczba zachorowań na zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy.

	2023 r.	2024 r.
rotawirus	23	74
norowirus	17	11

Źródło danych: Sprawozdanie o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2023-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

Ponadto po okresie pandemii obserwuje się wzrost zgłaszalności zachorowań na biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu. W porównaniu do lat 2018-2022 zmniejsza się udział dzieci do 2 r.ż. wśród ww. zachorowań i od 2023r. utrzymuje się na stałym poziomie 21,6% w 2023r. i 23,8% w 2024r.

Wykres 6. Liczba zachorowań na biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim. Źródło danych: sprawozdania roczne MZ-56 za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii, PSSE w Piasecznie.

3. Wybrane choroby, którym można zapobiegać drogą szczepień

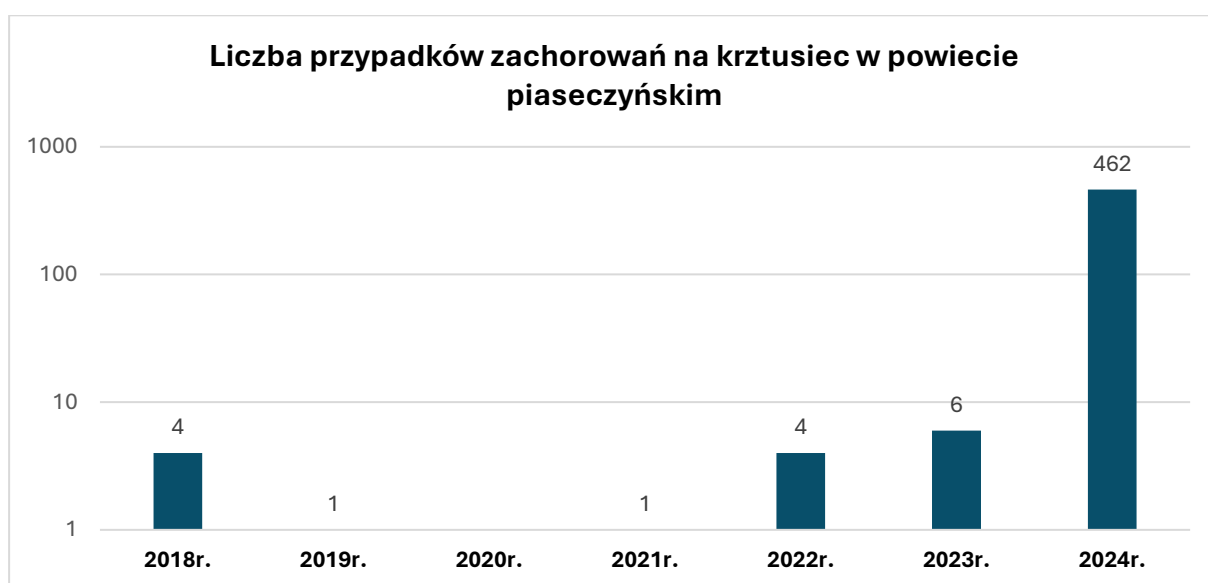
- **Krztusiec**

W 2024 r. w powiecie piaseczyńskim zarejestrowano 462 przypadki zachorowań na krztusiec. Zapadalności w powiecie piaseczyńskim była znacząco wyższa (214/100tyś) w porównaniu z zapadalnością w województwie mazowieckim (120/100tyś) i w Polsce (86,09/100tyś).

Wśród wszystkich przypadków zachorowań na krztusiec 247 zostały potwierdzone laboratoryjnie i sklasyfikowane jako przypadki potwierdzone, pozostałe wykazano jako prawdopodobne - 10 i możliwe - 205. Obserwując znaczący wzrost liczby zachorowań na krztusiec w 2024 r. Ponadto obserwując wiele zachorowań wśród najmłodszej grupy wiekowej (przedszkolnej i wczesnoszkolnej) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie zorganizował webinar kierowany do dyrektorów szkół i przedszkoli. Webinar poprowadziła lekarz pediatra zajmujący się diagnostyką chorób zakaźnych.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie obserwując w dalszym ciągu wysoką zapadalność na krztusiec w powiecie przeprowadził kolejne działania edukacyjne, tym razem skierowane do rodziców dzieci szkolnych i przedszkolnych. W tym celu przesłał do dyrektorów placówek wychowawczych i edukacyjnych kolejne pismo wraz z prezentacją na temat dróg szerzenia, objawów choroby, metod skutecznej prewencji oraz diagnostyki a także procedur sanitarnych koniecznych do wdrożenia w przypadku wystąpienia zachorowania na

krztusiec w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i oficjalną ulotkę NIZP PZH – PIB. Prezentacja została udostępniona rodzicom za pomocą informatycznych systemów edukacyjnych obowiązujących w placówkach. Ulotkę umieszczono w gablotach szkolnych. Jednocześnie pracownicy Sekcji Epidemiologii oraz Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży zorganizowali kolejny webinar dla Dyrektorów placówek edukacyjnych (przedszkoli i żłobków) w celu omówienia zasad reżimu sanitarnego w przypadku wystąpienia zwiększonej liczby zakażeń. Dodatkowo pismo wraz z ulotką przesłano do Urzędu Starosty Piaseczyńskiego oraz władz samorządowych powiatu piaseczyńskiego (gminy Piaseczno, Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Lesznowola, Tarczyn, Prażmów).

Wykres 7. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie piaseczyńskim w latach 2018r.-2024r. *Źródło danych: Sprawozdanie o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.*

W latach poprzednich zapadalność na krztusiec wyniosła odpowiednio: w 2018 r. - 2,22/100 tyś., w 2019 r. – 0,52/100 tyś., w 2020 r. – 0, w 2021 r. – 0,47/100 tyś., w 2022 r. – 1,9/100 tyś., w 2023 r. – 2,8/100 tyś., **w 2024 r. - 214/100 tyś.**

Na przestrzeni lat można zauważyć znaczny wzrost liczby zapadalności na krztusiec na terenie Polski. Według danych Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego - Państwowego Zakładu Higieny od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 r. na krztusiec w Polsce zachorowało 32 430 osób, to niemal 86-krotnie więcej zachorowań niż 2023 roku (zachorowały wówczas 922 osoby).

Na obecną sytuację epidemiologiczną krztuśca wpływ ma wiele czynników wśród których należy wymienić;

- spadek poziomu zaszczepienia populacji spowodowany negowaniem skuteczności szczepień oraz obawą przed wystąpieniem niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- cykliczne występowanie epidemicznych zachorowań na krztusiec co 3-5 lat.
- przechorowanie lub zaszczepienie w dzieciństwie nie zapewniające odporności na całe życie gdyż szczepienia należy powtarzać.

• Świnka

Zachorowania na świnkę w powiecie piaseczyńskim utrzymują się na stałym poziomie poza spadkiem ww. zachorowań w czasie epidemii. Liczba zachorowań wynosiła odpowiednio w 2018 r. – 4 przypadki, 2019 r. – 9 przypadków, 2020 r.- 5 przypadków, 2021 r.-5 przypadków, 2022 r. – 8 przypadków, 2023 r.-8 przypadków, 2024 r.-9 przypadków. Jednocześnie w 2024 r. zapadalność w powiecie piaseczyńskim była dwukrotnie wyższa niż w Polsce, w powiecie wyniosła 4,18/100tyś., a w Polsce 2,48/100 tyś.

• Błonica, tężec

Błonica i tężec są chorobami, które od wielu lat nie występują w powiecie piaseczyńskim. Dzieje się tak najprawdopodobniej dzięki bezpłatnym szczepieniom obowiązkowym, a także bezpłatnym szczepieniom poekspozycyjnym. Mając jednak na uwadze coraz niższy poziom zaszczepienia, także wśród najmłodszych grup wiekowych choroby mogą powrócić.

• Grypa

W 2023r. (7 lipca) został zmieniony system raportowania grypy, obecnie nie zgłasza się przypadków grypopodobnych tylko grypy potwierdzone testem antygenowym oraz PCR. Placówki nie przysyłają zbiorczych tygodniowych meldunków o zachorowaniach i podejrzeniach zachorowań na grypę. W związku z powyższym w 2024r. zaobserwowano duży spadek przypadków grypy.

Tabela V. Liczba zgłoszeń zachorowań na grypę zgłoszonych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie.

2020r.	2021r.	2022r.	2023r.	2024r.
17793	20803	31442	25665	2411

Źródło danych: 2019-2023r. łączna liczba przypadków w raportach rocznych MZ-55 oraz MZ-56. Za rok 2024r. roczny raport MZ-56, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

W 2024 r. dwie placówki medyczne z powiatu piaseczyńskiego brały udział w zintegrowanym programie nadzoru epidemiologicznego z uwzględnieniem diagnostyki wirusologicznej typu SENTINEL. W ramach części wirusologicznej lekarze medycyny rodzinnej pobierali wymazy z gardła i nosa od pacjentów z podejrzeniem grypy, a próbki transportowane były do laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie. Laboratorium WSSE potwierdzało lub wykluczało zakażenie wirusem grypy.

- **SARS-CoV-2/COVID-19**

W związku ze znacznym spadkiem zapadalności na COVID-19 oraz łżejszym przebiegiem choroby w dniu 1 lipca 2023 r. na terenie Polski zniesiono stan zagrożenia epidemicznego. Od tej pory liczba przypadków zachorowań znacząco zmalała. W 2024r. zarejestrowano 1014 przypadków w porównaniu do 2023r. nastąpił spadek liczby zachorowań o 35% , w 2023r. zarejestrowano 1358 zakażeń SARS-CoV-2.

- **Ogniska epidemiczne COVID-19**

Na terenie powiatu piaseczyńskiego w 2024r. zarejestrowano 1 ognisko o etiologii wirusa SARS-CoV-2. Ognisko to wystąpiło w jednym ze szpitali pozostającym na terenie powiatu piaseczyńskiego na oddziale rehabilitacyjnym, liczba pacjentów z zakażeniem w ognisku epidemicznym - 8. W porównaniu do lat wcześniejszych nastąpił znaczny spadek liczby ognisk w 2021r. zarejestrowano 11 ognisk, w 2022r. zarejestrowano 13 w 2023r. zarejestrowano 5 ognisk epidemicznych.

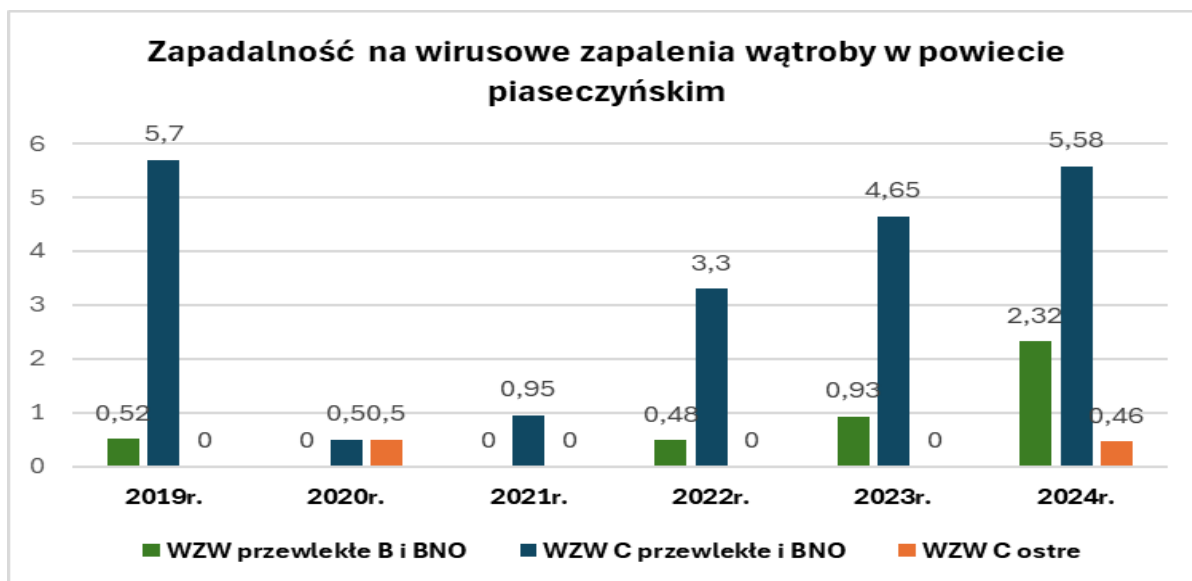
Ponadto w związku z koniecznością monitorowania sytuacji epidemiologicznej w zakresie transmisji wariantów wirusa SARS-CoV-2 wśród społeczeństwa województwa mazowieckiego dwie placówki Podstawowej Opieki Zdrowotnej na terenie powiatu piaseczyńskiego wzięły udział w programie sekwencjonowania genomu wirusa SARS-CoV-2. W przypadku uzyskania u pacjenta pozytywnego wyniku testu antygenowego lub metodą PCR podmioty lecznicze ponownie pobierały materiał kliniczny (wymaz z nosogardła lub wymaz z nosa i gardła) od ww. pacjenta i następnie przekazywały go do Laboratorium Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Warszawie.

4. Choroby przenoszone drogą krwiopochodną - Wirusowe zapalenie wątroby (WZW) typu B, C

W 2024 r. nie zarejestrowano zachorowań na ostre WZW typu B (podobnie jak w latach 2018-2023), zarejestrowano 5 zachorowań na przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B i BNO (bliżej nieokreślone) – zapadalność 2,32/100 tys. dla porównania w 2023r. zapadalność wyniosła 0,93/100tyś. Stwierdzono wysoki wzrost zapadalności w porównaniu do analizowanych lat poprzednich nawet biorąc pod uwagę okres przed pandemią. Jednakże w 2024 r. zapadalność na przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B i BNO (bliżej nieokreślone) w powiecie piaseczyńskim była znacznie niższa w porównaniu do zapadalności w Polsce, która wyniosła 9,37/100tyś. Po otrzymaniu zgłoszeń przeprowadzano wywiady epidemiologiczne, a osoby chore na WZW typu B przewlekłe oraz osoby ze styczności były obejmowane nadzorem epidemiologicznym i lekarskim, osoby niezaszczone kierowano do szczepień ochronnych przeciwko WZW B.

Analizując zapadalność na ostre wirusowe zapalenie wątroby typu C stwierdzono, iż choroba ta występuje bardzo rzadko w powiecie piaseczyńskim (na przestrzeni analizowanych 6 lat zarejestrowano 2 przypadki zachorowań). Jednak dokonując analizy w 2024 r. zapadalność dla powiatu wyniosła 0,46/100tyś. i była wyższa, niż zapadalność dla Polski, która wyniosła 0,12/100tyś.

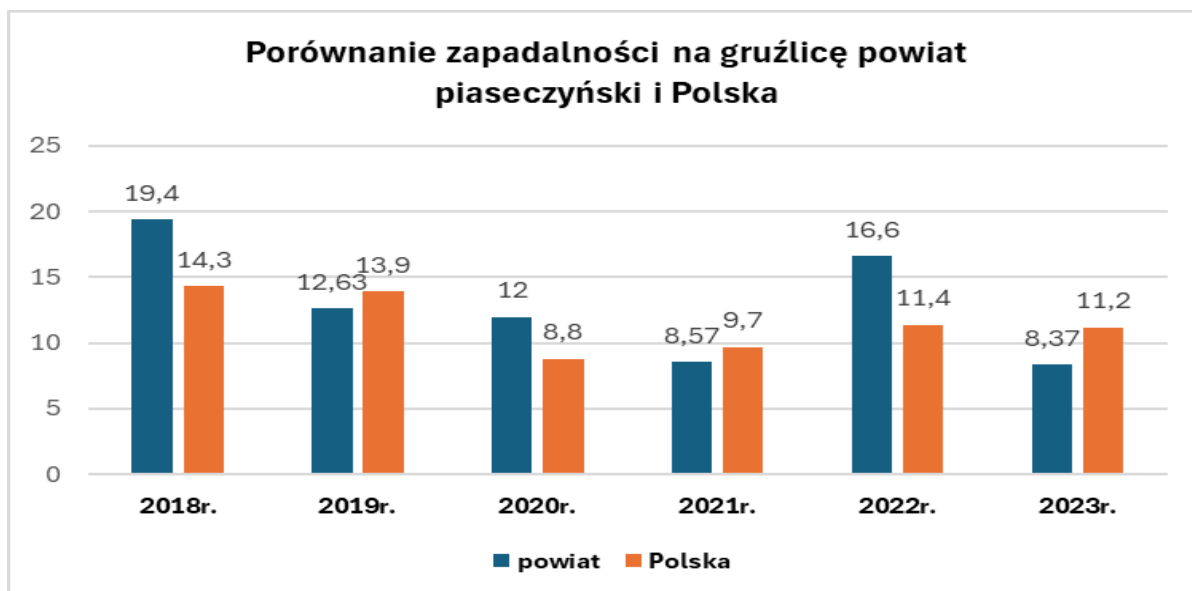
Przewlekłe zapalenie wątroby typu C jest chorobą, która w większości przypadków nie powoduje żadnych objawów lub jej objawy są bardzo niecharakterystyczne. W związku z tym stanowi istotny problem epidemiologiczny, gdyż ma przeważnie wieloletni, bezobjawowy przebieg. Nieleczona choroba może prowadzić do rozwoju wielu poważnych powikłań jak marskości wątroby i rak wątrobowokomórkowy. Przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu C występuje najczęściej, w 2024 r. zapadalność osiągnęła poziom sprzed pandemii. Dokonując porównania zapadalności na WZW C przewlekłe w powiecie piaseczyńskim jest dużo niższa niż zapadalność na WZW C przewlekłe w Polsce (9,39/100tyś).

Wykres 8. Zapadalność na WZW B oraz WZW C wyliczona na 100 tys. w latach 2019-2024 w powiecie piaseczyńskim. Źródło danych: roczne sprawozdania MZ-56 za lata 2019-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

5. Gruźlica

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie prowadzi rejestr zachorowań na gruźlicę oraz inne mykobakteriozy występujących w powiecie piaseczyńskim. Ponadto sprawuje nadzór epidemiologiczny nad chorymi i osobami ze styczności. W 2024 r. liczba zachorowań w powiecie piaseczyńskim na gruźlicę wyniosła 27 osób, zapadalność wyniosła 12,55/100 tys i była wyższa niż w 2023r. (8,37/100tys.).

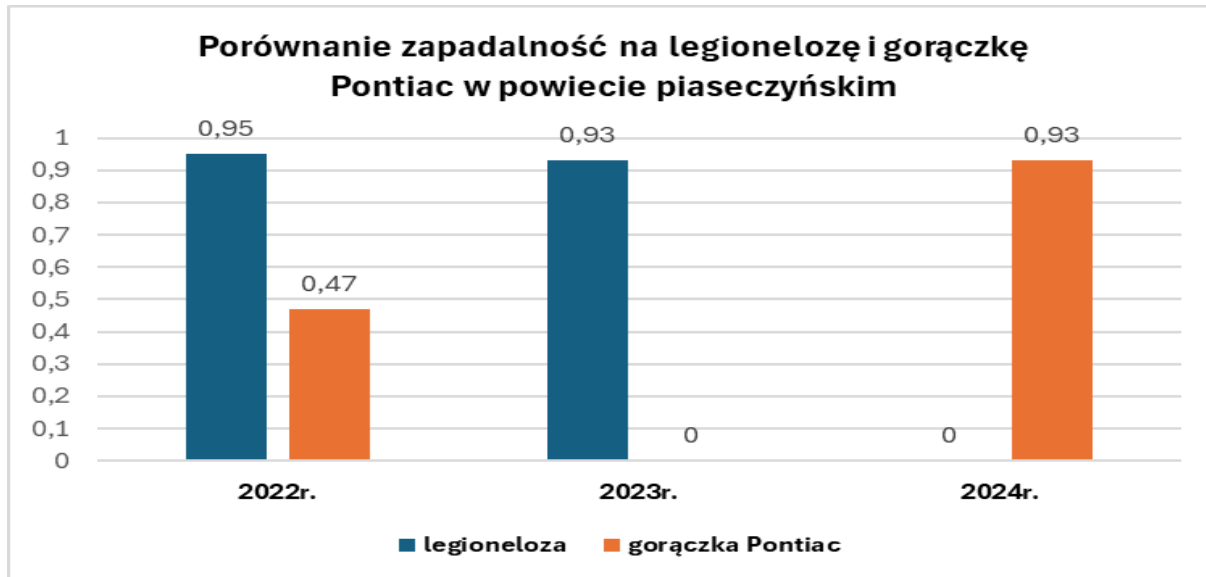

Wykres 9. Porównanie zapadalności na gruźlicę w powiecie piaseczyńskim i w Polsce w latach 2018-2023. Źródło danych: raporty roczne z gruźlicy Sekcji Epidemiologii PSSE w Piasecznie oraz biuletyny roczne pt. „Gruźlica i choroby układu oddechowego w Polsce” wydane przez Instytut Gruźlicy i Chorób Płuc, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

6. Legioneloza

Bakterie *Legionella* to Gram-ujemne pałeczki, występujące naturalnie w środowisku wodnym m.in. w jeziorach, rzekach, stawach, zalewach, ale także w oczkach wodnych, fontannach w miejskich i domowych systemach wodnych. Bakterie te wywołują dwie jednostki chorobowe podlegające zgłoszeniom do Państwowej Inspekcji Sanitarnej są to legioneloza tzw. choroba legionistów oraz gorączka Pontiac. W 2024 r. w powiecie piaseczyńskim nie zarejestrowano przypadków legionelozy tzw. choroby legionistów, jednocześnie zarejestrowano dwa przypadki gorączki Pontiac, wykazano jeden przypadek prawdopodobny oraz jeden przypadek potwierdzony. W 2024r. zapadalność na gorączkę Pontiac w powiecie piaseczyńskim wyniosła 0,93/100 tyś. i była znacząco wyższa niż zapadalność w Polsce 0,05/100tyś. Natomiast w 2023r. w powiecie piaseczyńskim nie zarejestrowano przypadków gorączki Pontiac, zarejestrowano 2 przypadki choroby legionistów a zapadalność (0,93/100 tyś.) była niższa niż zapadalność w Polsce (1,12/100tyś).

W stosunku do lat ubiegłych (analizie poddano lata 2018-2024) zaobserwowano, iż w powiecie piaseczyńskim do 2022r. zgłoszono tylko jeden przypadek choroby legionistów (w 2019r.). Od 2022r. w powiecie piaseczyńskim wykazywana jest podobna roczna liczba zakażeń *Legionella pneumophila* a zapadalność utrzymuje się na stałym poziomie.

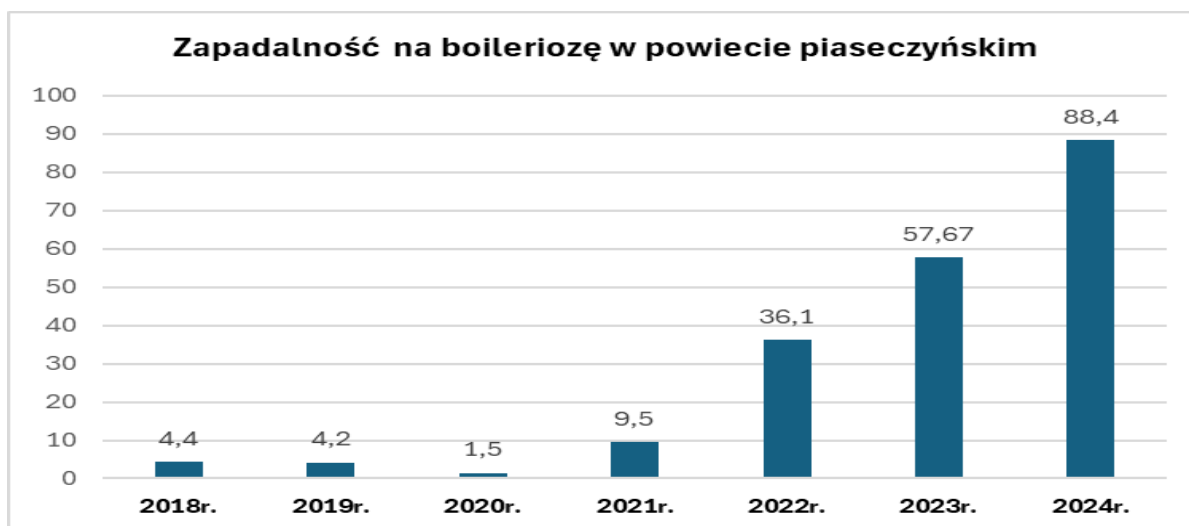

Wykres 10. Zapadalność na chorobę legionistów i gorączkę Pontiac w powiecie piaseczyńskim w latach 2022-2024. Źródło danych: roczne sprawozdania MZ-56 za lata 2022-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

7. Choroby odzwierzęce

• Borelioza

Choroba z Lyme, znana również jako borelioza, jest powodowana przez spiralną bakterię *Borrelia burgdorferi*. Chorobę przenoszona kleszcze i nie ma na nią skutecznych metod prewencji w postaci szczepień ochronnych. W 2024 r. powiecie piaseczyńskim zarejestrowano 190 przypadki bołeriozy, w tym 186 przypadki sklasyfikowano jako potwierdzone a 4 jako prawdopodobne. Zapadalność na bołeriozę w 2024r. w powiecie wyniosła 88,4/100 tyś. i była wyższa w porównaniu do zapadalności w Polsce, która wyniosła 78,13/100tyś. Prowadząc analizę zapadalności na bołeriozę w latach 2018r.-2024r. zaobserwowano od 2022r. coroczny wyraźny wzrost zachorowań na chorobę z Lyme.

Wykres 11. Porównanie zapadalności na bołeriozę w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim na 100tyś. Źródło danych: roczne sprawozdania MZ-56 za lata 2022-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

• Kleszczowe zapalenie mózgu

Kleszczowe zapalenie mózgu (KZM) jest chorobą ośrodkowego układu nerwowego wywoływaną przez wirusy z rodziny *Flaviviridae*. Zakażenie wywoływać może: zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenie mózgu, zapalenie mózgu i mózdzku oraz zapalenie mózgu i rdzenia kręgowego. Przed KZM możemy się chronić stosując dostępne szczepienia. Obecnie wraz z rozwojem turystyki oraz ogólnym ociepleniem klimatu zachorowania na kleszczowe zapalenie mózgu stały się w zasadzie problemem ogólnościatowym.

Analizując lata 2018-2024r. stwierdzono, iż do 2021r. włącznie nie zarejestrowano przypadków KZM w powiecie piaseczyńskim. W 2022r. odnotowano 2 przypadki zachorowań na KZM (obydwa sklasyfikowane jako potwierdzone), w 2023r. 5 przypadków zachorowań,

potwierdzone (zapadalność 2,32/100tyś.), a także w 2024r. 5 przypadki potwierdzone (zapadalność 2,32/100tyś.). Zapadalność w powiecie piaseczyńskim była wyższa w porównaniu do zapadalności w Polsce zarówno w 2023r., która wyniosła 1,75/100tyś. jak i w 2024r., która wyniosła 2,11/100tyś.

Tabela VI. Porównanie zapadalności na KZM w 2023r. i 2024r. w powiecie piaseczyńskim i Polsce.

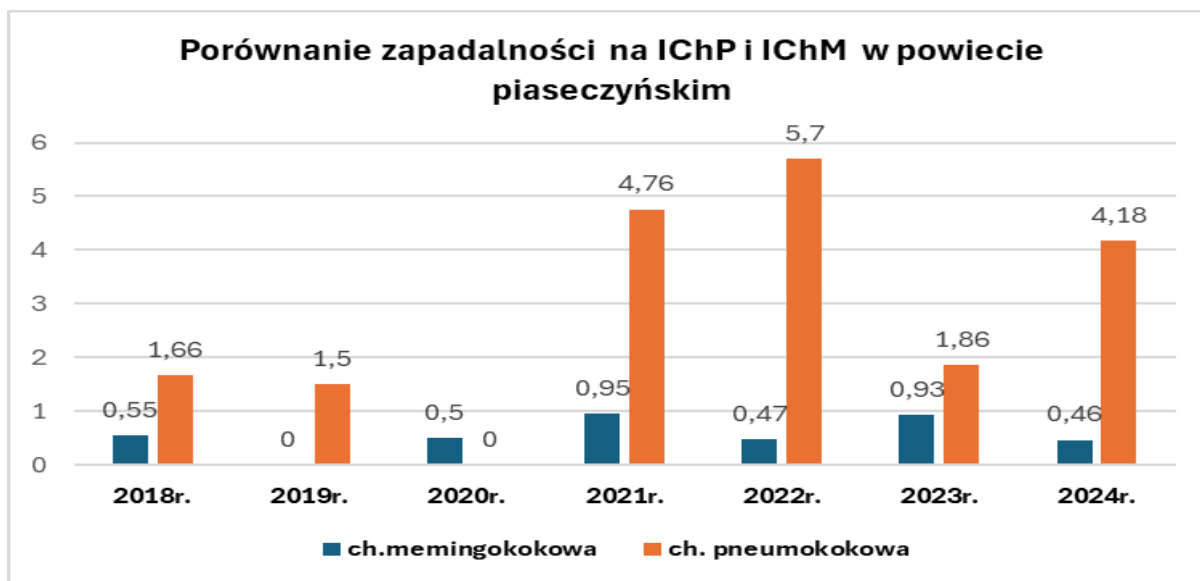
Zapadalność na KZM w 2023r. (na 100tyś.)		Zapadalność na KZM w 2024r. (na 100tyś.)	
powiat piaseczyński	Polska	powiat piaseczyński	Polska
2,32	1,75	2,32	2,11

Źródło danych: Sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2023-2024 oraz sprawozdanie roczne MZ-56 publikowane przez NIPPZH za 2024r., opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

8. Choroby inwazyjne (inwazyjna choroba meningokokowa oraz inwazyjna choroba pneumokokowa)

Choroba inwazyjna meningokokowa jest ciężką, gwałtownie postępującą chorobą bakteryjną wywołaną przez *Neisseria meningitidis*. Choroba zwykle przebiega pod postacią sepsy, ropnego zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub sepsy z równoczesnym zapaleniem opon. Choroba inwazyjna pneumokokowa jest bakteryjną chorobą o szybkim przebiegu wywołaną przez paciorkowiec *Streptococcus pneumoniae*. Choroba objawia się ciężkim zapaleniem płuc mogącym prowadzić do sepsy. Jednak na obie powyższe choroby istnieją skuteczne metody prewencyjne tzn. posiadamy szczepionki skutecznie zapobiegające zakażeniom.

W 2024 r. w powiecie piaseczyńskim zarejestrowano jeden przypadek choroby meningokokowej, był to przypadek potwierdzony. W porównaniu do 2023 r. liczba zachorowań zmniejszyła się, w 2023 r. zgłoszono 2 przypadki potwierdzone. W przypadku choroby pneumokokowej w 2024 r. liczba zgłoszonych przypadków wzrosła w 2024 r. (9 przypadków potwierdzonych) w porównaniu do roku 2023 (4 przypadki potwierdzone).

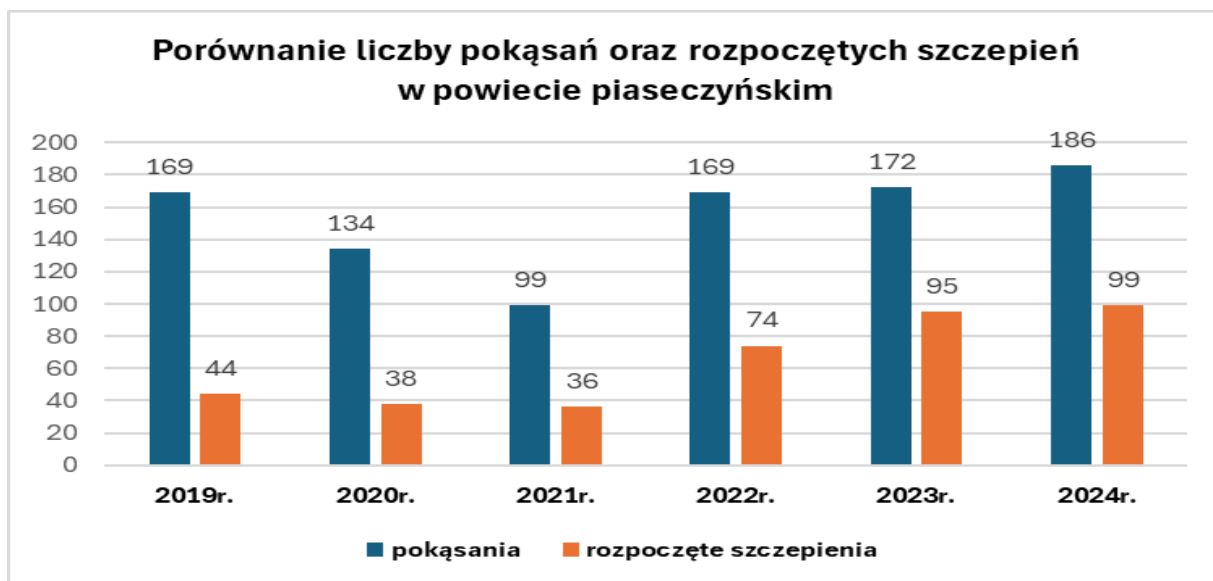

Wykres 13. Zapadalność na chorobę meningokokową i chorobę pneumokokową w powiecie piaseczyńskim w latach 2018-2024. Źródło danych: Sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

Porównując zapadalność na inwazyjną chorobę meningokokową w 2024 r. w powiecie piaseczyńskim wyniosła 0,46/100tyś i wartość ta była zbliżona do zapadalności w Polsce (0,42/100tyś.). Zapadalność na inwazyjną chorobę pneumokokową w 2024 r. w powiecie piaseczyńskim wyniosła 4,18/100tyś. i była o 50% niższa niż w Polsce (9,36/100tyś.).

9. Wścieklizna

W 2024 r. na terenie powiatu piaseczyńskiego nie odnotowano przypadku wścieklizny u zwierząt podobnie jak w latach poprzednich oraz nie zarejestrowano zachorowań na wściekliznę wśród ludzi. W przypadku zgłoszenia pokąsania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie obejmuje nadzorem epidemiologicznym osoby ze styczności ze zwierzęciem i nawiązuje współpracę z powiatowym lekarzem weterynarii w celu obserwacji zwierzęcia z powodu podejrzenia zakażenia wirusem wścieklizny. W przypadku braku możliwości obserwacji zwierzęcia osoby pokąsane kierowane są do lekarza POZ z informacją, iż osobom pokąsanym przysługują bezpłatne szczepienia p/wściekliznie. W 2024r. do Państwowego Powiatowego Inspektora w Piasecznie zgłoszono najwięcej od 2019r. pokąsań (186) oraz rozpoczętych szczepień (99).

Wykres 14. Liczba pokąsań i rozpoczętych szczepień w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim.
Źródło danych: Raporty miesięczne o przypadkach pokąsania w latach 2018-2024, opracowanie własne
Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

10. Zakażenia i choroby przenoszone drogą płciową

Kila, Rzeżączka, Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie

W 2024 r. w powiecie piaseczyńskim wśród chorób z grupy *STI* (*sexually transmitted infection*) zarejestrowano następujące jednostki chorobowe:

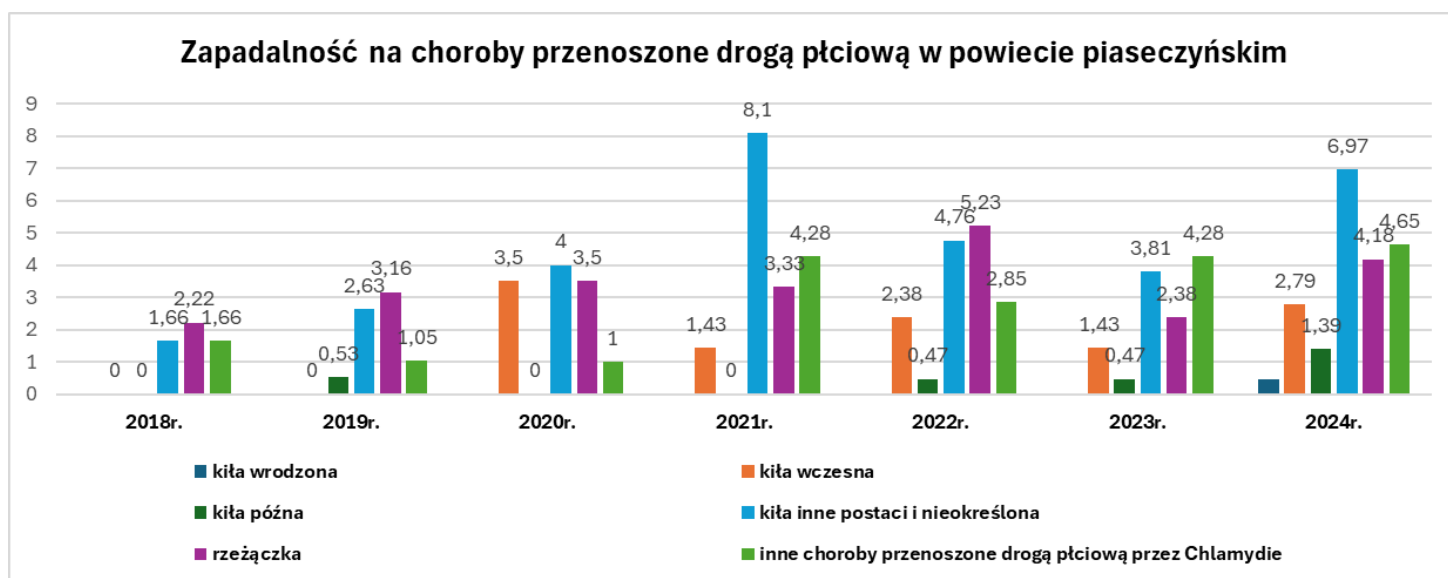
- **Kila** – 25 przypadków zachorowań, w tym 1 przypadek kiły wrodzonej, 6 przypadków kiły wczesnej, 3 przypadków kiły późnej oraz 15 innych postaci kiły i kiły nieokreślonej. Współczynnik zapadalności wyniósł 11,62/100tyś.
- **Rzeżączka** – 9 przypadków zachorowań, współczynnik zapadalności wyniósł 4,18/100tyś.
- **Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie** - 10 przypadków zachorowań, współczynnik zapadalności wyniósł 4,65/100tyś. Podobnie jak w latach poprzednich nie zarejestrowano ziarnicy wenerycznej wywołanej przez Chlamydie.

Porównanie liczby przypadków zachorowań w latach 2018-2024 przedstawia Tabela VI. Porównanie zapadalności na powyższe choroby przenoszone drogą płciową w latach 2018-2024r. przedstawia wykres 11.

Tabela VII. Liczba przypadków na wybrane choroby przenoszone drogą płciową w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim.

Jednostka chorobowa	Liczba przypadków						
	w 2018r.	w 2019r.	w 2020r.	w 2021r.	w 2022r.	w 2023r.	w 2024r.
Kiła wrodzona	0	0	0	0	0	0	1
Kiła wczesna	0	0	7	3	5	3	6
Kiła późna	0	1	0	0	1	1	3
Inne postaci kiły i kiła nieokreślona	3	5	8	17	10	8	15
Rzeżączka	4	6	7	7	11	5	9
Inne choroby przenoszone drogą płciową wywołane przez Chlamydie	3	2	2	9	6	9	10

Źródło danych: Sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

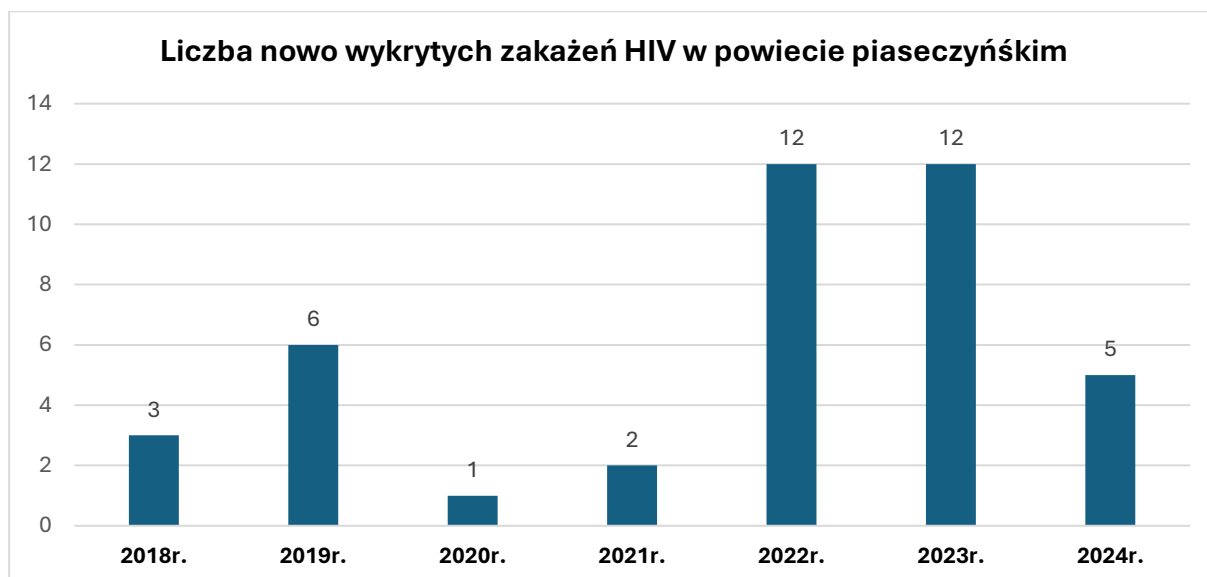

Wykres 12. Zapadalność na wybrane choroby przenoszone drogą płciową w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim. Źródło danych: Sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

11. Zakażenia HIV i zachorowania na AIDS

W powiecie piaseczyńskim w 2024 r. zarejestrowano 5 przypadków zakażeń wirusem HIV, co stanowi znaczny spadek w porównaniu z rokiem 2023 (12 przypadków). Od 2018r. w powiecie piaseczyńskim zarejestrowano jedno zachorowanie na AIDS (w 2020r.)

W 2024r. zaobserwowano spadek liczby zakażeń HIV w powiecie piaseczyńskim (5 przypadków). Jednocześnie zachorowania na AIDS w powiecie piaseczyńskim są rzadkością. Najprawdopodobniej jest to spowodowane większą świadomością społeczeństwa, dostępnością do bezpłatnych, anonimowych i wykonywanych bez skierowania testów w punktach konsultacyjno-diagnostycznych, ale przede wszystkim dostępnością do najnowszych i bardzo skutecznych metod leczenia antyretrowirusowego.

Wykres 13. Liczba przypadków zakażeń wirusem HIV w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim.
Źródło danych

: Sprawozdania o zachorowaniach na choroby zakaźne, zakażeniach i zatruciach (MZ-56) za lata 2018-2024, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

12. Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych

Zapobieganie chorobom zakaźnym jest niezwykle istotne, najlepszą metodą prewencji są szczepienia a kluczową rolę odgrywają obowiązkowe szczepienia ochronne. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie sprawuje nadzór nad podmiotami leczniczymi wykonującymi szczepienia ochronne, a upoważnieni pracownicy PSSE w Piasecznie prowadzą m.in. kontrole punktów szczepień i stanu zaszczepienia oraz dystrybucję preparatów szczepionkowych do realizacji Programu Szczepień Ochronnych. Działania w zakresie nadzoru nad preparatami szczepionkowymi podejmowane są zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r.

o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi oraz rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 września 2023 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych.

W 2024 r. w powiecie piaseczyńskim nadzorem objętych było 38 punktów szczepień, przeprowadzono kontrolę każdego z nich. Kontrole prowadzone były według jednolitych procedur zgodnych z wytycznymi Głównego Inspektoratu Sanitarnego (GIS).

Skontrolowane punkty szczepień w większości spełniają wymagania, jakim powinny odpowiadać gabinety o charakterze zabiegowym. Personel medyczny dba o warunki przechowywania preparatów szczepionkowych z zachowaniem zasad łańcucha chłodniczego. Podczas przeprowadzonych kontroli w punktach szczepień powiatu piaseczyńskiego stwierdzono uchybienia w zakresie:

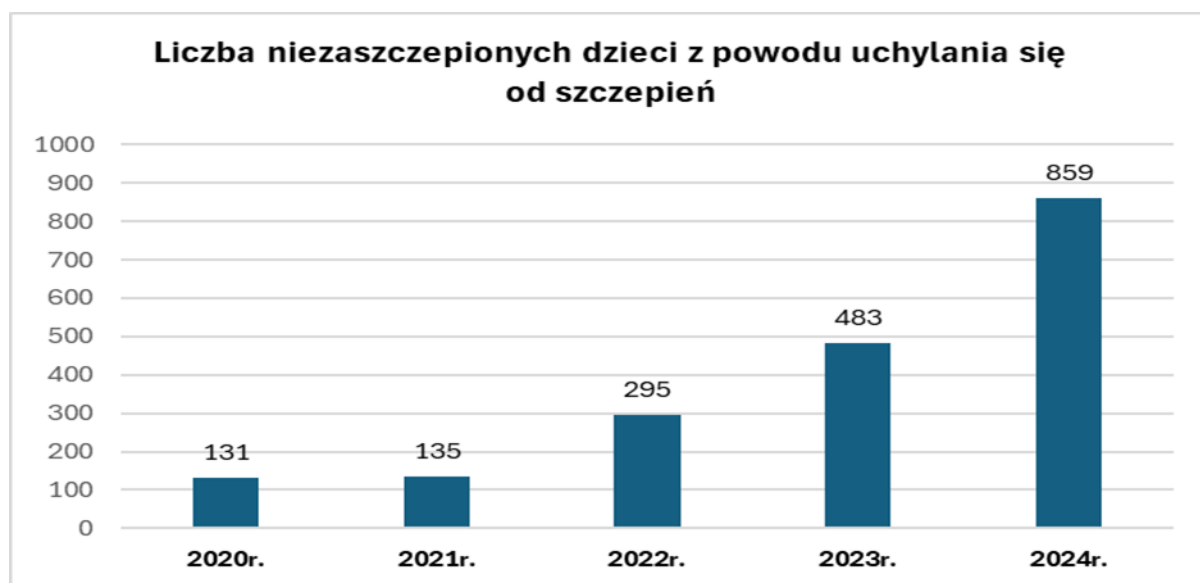
- dokumentacji medycznej (brak ankiety kwalifikacyjnej) w 2,56% skontrolowanych punktów szczepień,
- brak lub niekompletne procedury w 15,38 % skontrolowanych punktów szczepień.

W ww. placówkach wydano stosowne zalecenia pokontrolne, które zostały zrealizowane.

W 2024r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie jak co roku sporządził roczne sprawozdanie ze szczepień ochronnych MZ-54, na podstawie którego ustalono, że w 2024 r. szczepieniami według Programu Szczepień Ochronnych objętych było 52085 dzieci i młodzieży w wieku 0-19 lat. Na terenie powiatu piaseczyńskiego, podobnie jak w całej Polsce, problemem jest uchylanie się od realizacji obowiązku szczepień ochronnych. Mimo prowadzonych działań edukacyjno-informacyjnych, propagujących informacje na temat szczepień ochronnych jako bezpieczną i skuteczną metodę zapobiegania wielu chorobom zakaźnym, zaobserwowano dalszy wzrost liczby osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych. Na podstawie sprawozdania z realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, liczba dzieci niezaszczepionych w związku z uchylaniem się od szczepień na dzień 31.12.2024r. wynosiła 859 dzieci. Część z dzieci, u których nie wykonano szczepień ochronnych całkowicie nie posiada szczepień lub zostały one zaszczepione tylko preparatami podawanymi w pierwszej dobie życia. Najczęstszymi powodami odmowy szczepień są:

- aktywna działalność ruchów antyszczepionkowych,
- obawa przed szczepieniami (doniesienia o niepożądanych odczynach poszczepiennych),
- fake newsy w mediach,
- niewystarczająca wiedza wśród rodziców,
- brak czasu (rodzice często tłumaczą, że pracują w godzinach otwarcia przychodni).

Dokonując analizy danych zaobserwowano, iż liczba niezaszczepionych dzieci systematycznie rośnie, w 2024r. odnotowano wzrost o 44% w stosunku do roku 2023r.

Wykres 14. Liczba niezaszczepionych dzieci w powiecie piaseczyńskim z powodu uchylenia się od szczepień. Źródło danych: Raporty o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych przesyłane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie.

W związku z uchyleniem się rodziców lub opiekunów prawnych od wykonania szczepień ochronnych u ich dzieci w 2024r. pracownicy PSSE w Piasecznie wysłali 127 wezwań, wystawiono także 2 upomnienia. Jednocześnie przy każdej kontroli przypominano personelowi medycznemu o konieczności stałej weryfikacji i skrupulatnym zgłaszaniu osób uchylających się. Ponadto w trakcie kontroli pracownicy PSSE w Piasecznie mają za zadanie weryfikować sposoby informowania rodziców/opiekunów prawnych o zbliżającym się terminie szczepienia dziecka. Podmioty lecznicze najczęściej powiadamiają rodziców drogą telefoniczną, odnotowując fakt rozmowy w karcie uodpornienia, jedna przychodnia na terenie powiatu piaseczyńskiego dokonuje powiadomień za pomocą wiadomości sms. Dodatkowo w trakcie wizyt lekarze i pielęgniarki informują rodziców o nadchodzącym terminie szczepienia, a w razie braków zachęcają do uzupełnienia edukując jak wiele korzyści daje szczepienie i jak wiele powikłań może nieść ze sobą choroba zakaźna.

Od 1996 r. w Polsce funkcjonuje system monitorowania Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (NOP) oparty na zaleceniach WHO w zakresie monitorowania bezpieczeństwa szczepień (*WHO Drug Monitoring Programme, Extended Programme Immunization*). Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie również na terenie powiatu nadzoruje występowanie niepożądanych odczynów poszczepiennych. Sposób

kwalifikacji NOP-ów określony jest w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2010 r. w sprawie niepożądanych odczynów poszczepiennych oraz kryteriów ich rozpoznawania.

W 2024 roku do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie zostało zgłoszonych 15 niepożądanych odczynów poszczepiennych, ponad 50% stanowiły NOP-y łagodne tzn. o charakterze miejscowym (obrzęk w miejscu wkłucia) lub ogólnym (niewysoka gorączka). W 2024r. w powiecie piaseczyńskim wystąpił jeden NOP ciężki, co wobec ogromnej liczby przeprowadzonych szczepień stanowi ułamek wszystkich wykonanych szczepień. W ramach nadzoru nad przebiegiem niepożądanych odczynów poszczepiennych nie odnotowano zgonów.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie prowadzi na terenie powiatu dystrybucję preparatów szczepionkowych zakupionych przez Ministra Zdrowia, służących do przeprowadzania obowiązkowych szczepień ochronnych. W 2024 r. PSSE w Piasecznie przekazała 33734 dawek szczepionek do punktów szczepień na podległym terenie (w 2023 r. wydano 32633 dawek, wzrost o 3,3%). Powyższy wzrost liczby wydanych szczepionek w dużej mierze związany był z powszechnym programem szczepień przeciw HPV realizującym założenia i cele Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2010-2030. Od 1 września 2024r. rozszerzono grupy wiekowe uprawnione do bezpłatnych szczepień ochronnych, a także umożliwiono realizację szczepień przeciw HPV w szkołach podstawowych w trybie wyjazdowym. Dystrybucja preparatów wykorzystywanych do powyższych szczepień w ramach programu odbywa się za pośrednictwem PSSE w Piasecznie. Na potrzeby powyższego programu w roku 2024 PSSE w Piasecznie wydała 5282 dawek szczepionki p/HPV.

Magazynowanie i dystrybucja preparatów szczepionkowych w powiecie piaseczyńskim, zarówno w PSSE w Piasecznie jak i w podmiotach leczniczych odbywa się zgodnie z zasadami zachowania łańcucha chłodniczego. Wdrożone są procedury postępowania dotyczące:

- monitorowania warunków, przechowywania i transportu preparatów szczepionkowych,
- postępowania w przypadku awarii urządzeń chłodniczych,
- przechowywania preparatów szczepionkowych oraz zasad postępowania na wypadek wstrzymania i wycofania z obrotu preparatów szczepionkowych oraz postępowania ze szczepionkami niespełniającymi wymagań jakościowych.

Ponadto prowadzony jest nadzór nad przypadkami przerwania ciągłości łańcucha chłodniczego podczas transportu i przechowywania szczepionek w placówkach realizujących obowiązkowe szczepienia w ramach PSO. W 2024 r. na terenie powiatu piaseczyńskiego doszło do 1 incydentu związanego z przerwaniem łańcucha chłodniczego (w 2023r. odnotowani 2), przyczyną była przerwa w dostawie prądu. Po zaistniałej sytuacji wdrożono odpowiednie procedury, pracownicy PSSE w Piasecznie przeprowadzili kontrolę w punkcie szczepień, w którym doszło do zdarzenia i wydali zalecenia pokontrolne.

Podsumowanie

Powiat piaseczyński w 2024 roku charakteryzował się stabilną sytuacją epidemiologiczną, pomimo wzrostu przypadków niektórych chorób zakaźnych. Wzrost liczby przypadków zachorowań na poszczególne choroby spowodowany jest wieloma różnorodnymi czynnikami. Wzmoczone kontakty międzyludzkie, niezachowywanie zasad higienicznych mogły przyczynić się do wzrostu zachorowań na choroby przenoszone drogą kropelkową (m.in. krztusiec, różyczka, płonica, RSV) oraz choroby przenoszone drogą pokarmową (giardioza, szigeloza, zakażenia o etiologii rotawirusowej). Natomiast zmiany klimatyczne oraz częste podróże umożliwiają transmisję wektorów na tereny gdzie wcześniej nie występowały naturalnie, w konsekwencji powoduje to wzrost liczby zachorowań na boreliozę czy dengę. W 2024r. stały monitoring obejmował także choroby przenoszone drogą kontaktów seksualnych, w tym kiłę, rzeżączkę, chlamydię oraz AIDS i HIV. Odnotowano wzrost liczby zachorowań na choroby przenoszone drogą kontaktów seksualnych oprócz nowo wykrytych

zakażeń wirusem HIV, których liczba spadła prawie o 50%. Zauważono również spadek liczby zachorowań na COVID-19 (o 26% w porównaniu do 2023r.).

W zakresie szczepień, mimo aktywności ruchów antyszczepionkowych, które niewątpliwie wpłynęły na zwiększenie liczby osób uchylających się od szczepień, realizacja PSO na 2024 rok przebiegała bez większych zakłóceń. W 2024r. dzięki prowadzeniu skutecznego nadzoru oraz działaniom prewencyjnych w postaci szczepień ochronnych na terenie powiatu piaseczyńskiego nie odnotowano przypadków wielu niebezpiecznych chorób, takich jak *poliomyelitis*, wścieklizna czy tężec.

IV. STAN SANITARNY PODMIOTÓW WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Karolina Pieciuk

Sekcja Epidemiologii, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

- W 2024r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie prowadził nadzór nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą. Czynny nadzór polegał na prowadzeniu kontroli w trakcie których oceniany był stan sanitarno-techniczny pomieszczeń, w tym warunki izolacji pacjentów, procedury sanitarno-higieniczne zapobiegające zakażeniom, postępowanie w przypadku wystąpienia ognisk zakażeń szpitalnych, stosowanie środków ochrony indywidualnej oraz dostępność środków dezynfekcyjnych.
- W 2024r. w powiecie piaseczyńskim nadzorem objętych było łącznie 406 podmiotów leczniczych. W ww. podmiotach przeprowadzono łącznie 82 kontrole, wydano ogółem 26 decyzji administracyjnych.
- Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły głównie stanu technicznego pomieszczeń i nieprawidłowego ciągu technologicznego punktów sterylizacji.
- W 2024r. podmioty lecznicze zgłosiły 3 ogniska zakażeń, w tym jedno wywołane wirusem SARS-CoV-2.

Kompetencje Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie w zakresie kontroli i nadzoru nad podmiotami leczniczymi wynikają z:

- ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi i aktów wykonawczych do ww. ustawy,
- ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej i przepisu wykonawczego do tej ustawy,
- ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach i aktu wykonawczego.

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie obejmował nadzorem:

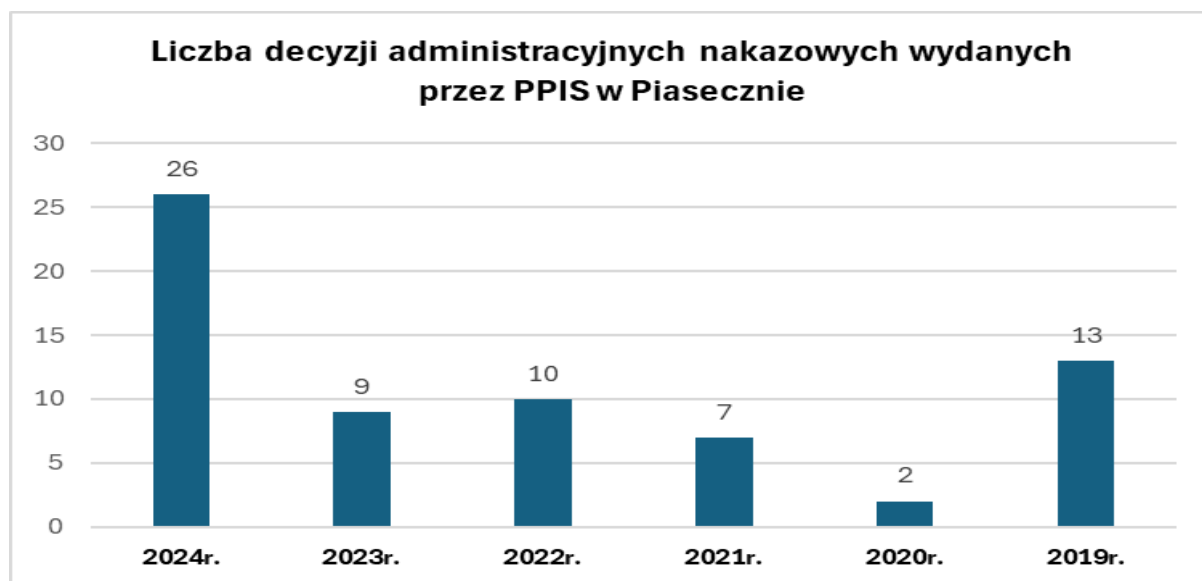
- 39 podmiotów lecznictwa stacjonarnego, w tym: 5 szpitali i 34 inne podmioty udzielające całodobowych świadczeń zdrowotnych, m.in: zakłady opiekuńczo-lecznicze (ZOL), zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze (ZPO), hospicja i domy opieki.
- 170 podmiotów lecznictwa ambulatoryjnego,
- 185 gabinetów indywidualnej i grupowej praktyki lekarskiej,

- 12 innych podmiotów wykonujących działalność leczniczą (w tym m.in.: stacje pogotowia ratunkowego i zespoły wyjazdowe, medyczne laboratoria diagnostyczne, zakłady rehabilitacji leczniczej).

W podmiotach leczniczych zaplanowano 51 kontroli, wykonano łącznie 82 kontrole (w 2023 r. – 97, 2022 r. - 61, 2021 r. - 46, 2020r. -18 , 2019 r. - przed wystąpieniem epidemii SARS-CoV-2 – 86). Ponadplanowe kontrole były związane ze zgłaszanymi interwencjami, występowaniem ognisk zakażeń szpitalnych, a także sprawdzeniem, czy zostały usunięte stwierdzone wcześniej nieprawidłowości. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydawano 26 decyzji administracyjnych nakazujących a do nich decyzje finansowe. Ponadto wydano doraźne zalecenia pokontrolne z krótkim terminem wykonania, często wykonywane w trakcie kontroli, mandatów karnych nie nałożono.

Stan techniczny i funkcjonalność obiektów.

Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych w 2024 roku podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne nie uległ wyraźnej zmianie. W placówkach prowadzone były głównie bieżące prace naprawcze. W 2024 roku podczas wykonywania czynności kontrolnych i stwierdzenia niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie wydawał decyzje administracyjne z określonym terminem usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. W 2024 roku wzrosła liczba wystawionych decyzji nakazowych.

Wykres 15. Liczba wystawionych decyzji nakazujących przez PPIS w Piasecznie na terenie powiatu w latach 2019-2024. Źródło danych: *Rejestr decyzji nakazujących i płatniczych Sekcji Epidemiologii PSSE w Piasecznie, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.*

W skontrolowanych placówkach stacjonarnego leczenia zamkniętego stwierdzono głównie nieprawidłowości dotyczące stanu technicznego oraz nieprawidłowego ciągu technologicznego punktów sterylizacji.

Utrzymanie czystości bieżącej i porządku.

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie piaseczyńskim mają opracowane procedury utrzymania czystości i plany higieny, które oceniane są w ramach kontroli wewnętrznych oraz podczas kontroli Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podczas przeprowadzanych kontroli zwracano uwagę na zapewnienie wystarczającej ilości sprzętu do sprzątania i środków do utrzymania czystości.

Nadzór nad jakością wykonywanych usług sprzątania w Szpitalach jest sprawowany przez Pielęgniarki Oddziałowe oraz Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych.

Nadzór nad procesami dezynfekcji i sterylizacji w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

W 2024 roku w skontrolowanych placówkach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie dezynfekcji. Środki dezynfekcyjne w kontrolowanych podmiotach były w wystarczającej ilości, nie stwierdzano nieprawidłowości w zakresie przygotowywania i stosowania preparatów dezynfekcyjnych.

Ponadto Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie prowadził nadzór nad prawidłową organizacją ciągu technologicznego sterylizatorni w powiecie. W związku z niezachowaniem ciągu sterylizacji w placówkach medycznych wydano 7 decyzji nakazujących.

W skontrolowanych podmiotach dobór preparatów do dezynfekcji jest zgodny ze wskazaniami producenta, a preparaty stosowane zgodnie z kartami charakterystyki oraz opracowanymi i wdrożonymi procedurami postępowania. Stosowane środki dezynfekcyjne posiadają badania skuteczności w wymaganym zakresie. W placówkach leczenia zamkniętego stosowany jest automatyczny system dozowania środków do dezynfekcji powierzchni bezdotykowych. Preparaty do dezynfekcji narzędzi są przygotowywane przez personel placówki według opracowanych procedur zgodnie z zaleceniami producenta. Informacja dotycząca nazwy preparatu, stężenia, terminu sporządzenia preparatu i podpis osoby sporządzającej zamieszczana jest na pojemnikach przeznaczonych do dezynfekcji narzędzi i sprzętu.

W 2024 roku w powiecie piaseczyńskim działały 3 pracownie endoskopowe: 1 w szpitalu, 2 w podmiotach leczniczych wykonujących ambulatoryjne świadczenia zdrowotne. Wszystkie 3 pracownie są wyposażone w automatyczne myjnie-dezynfektory do endoskopów.

We wszystkich nadzorowanych podmiotach leczniczych skuteczność procesów sterylizacji podlega kontroli fizycznej, chemicznej i biologicznej. W części podmiotów, głównie w szpitalach, stosowane są przyrządy testowe procesów sterylizacji PCD.

We wszystkich skontrolowanych podmiotach prowadzona jest dokumentacja każdego cyklu sterylizacji. W przypadku zauważenia nieprawidłowości w zakresie dokumentowania procesów sterylizacji pracownicy Sekcji Epidemiologii PSSE w Piasecznie podczas kontroli wydawali zalecenia.

W szpitalach na terenie powiatu piaseczyńskiego funkcjonują 3 sterylizatornie trzystrefowe oraz jedna sterylizatornia dwustrefowa.

Postępowanie z odpadami medycznymi.

W 2024 r. postępowanie z odpadami medycznymi w większości skontrolowanych podmiotów leczniczych było zgodne z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Nadzorowane placówki medyczne wytwarzają odpady medyczne o kodach 180102, 180103 i 180104. Odpady medyczne z placówek odbierane są przez wyspecjalizowane firmy zewnętrzne, z którymi placówki mają podpisane umowy.

Podczas przeprowadzanych kontroli sprawdzane były warunki przechowywania odpadów, częstotliwość odbioru, właściwe oznakowanie worków i pojemników (identyfikujące pochodzenia odpadu). W 2024 roku wydano dwie decyzje nakazujące dotyczące nieprawidłowości w zakresie magazynowania odpadów medycznych.

Stan sanitarny zapleczy szpitalnych.

W 2024 roku skontrolowano 5 szpitali powiatu piaseczyńskiego. Stan sanitarno-techniczny skontrolowanych pomieszczeń (prosektoria, pralnie, pomieszczenia i miejsca do przechowywania bielizny brudnej i czystej, pomieszczenia do wstępnego przechowywania odpadów medycznych) nie budził zastrzeżeń. Wszystkie szpitale na nadzorowanym terenie posiadają podpisane umowy z pralniami specjalizującymi się w praniu bielizny szpitalnej.

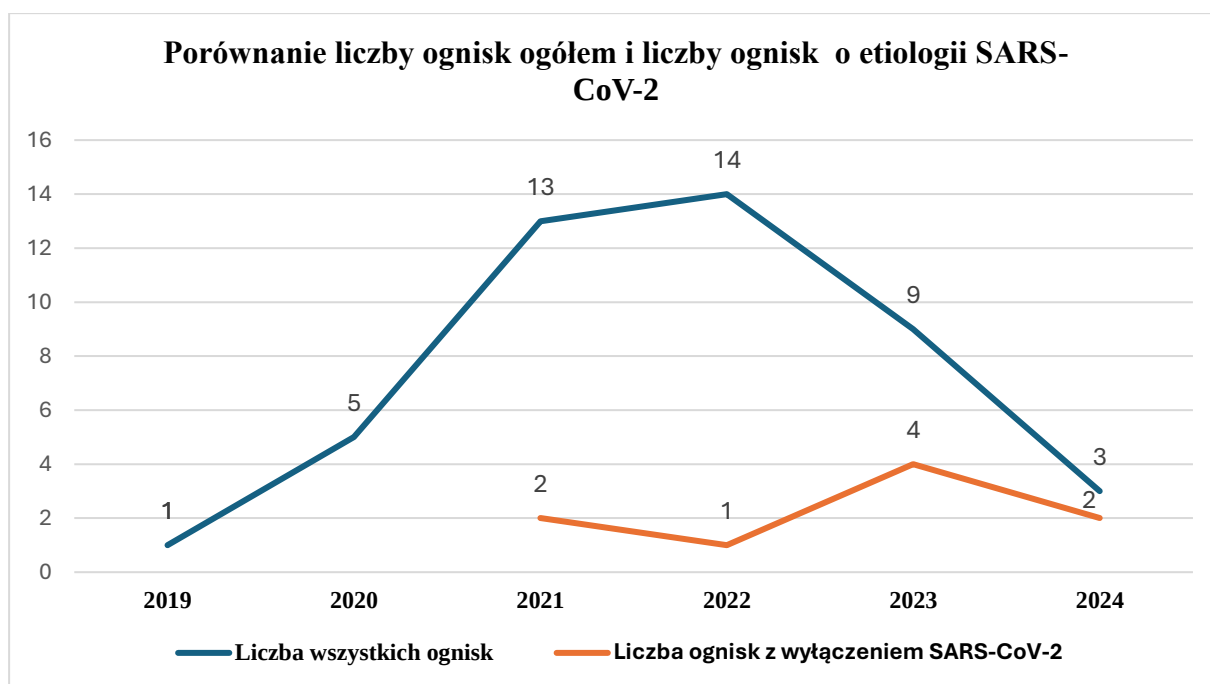
Sytuacja epidemiologiczna w szpitalach powiatu piaseczyńskiego oraz funkcjonowanie systemów kontroli zakażeń.

Zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 924 ze zm.) kierownicy podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w zakresie świadczeń szpitalnych są obowiązani do wdrożenia i zapewnienia funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania zakażeń szpitalnych. W tym celu w szpitalach powołane zostały Komitety i Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych. W skład zespołu wchodzi: lekarz (ze specjalizacją z mikrobiologii, epidemiologii lub innej) jako przewodniczący zespołu, oraz pielęgniarka ze specjalizacją z epidemiologii. Do zadań przedstawicieli ZKZS należy prowadzenie kontroli wewnętrznych w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, monitorowanie sytuacji epidemiologicznej, w tym rejestracja zakażeń szpitalnych i czynników alarmowych oraz przekazywanie do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie raportów dotyczących aktualnej sytuacji epidemiologicznej szpitala.

W trzech szpitalach nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie powołany jest zespół ds. antybiotykoterapii, który ocenia prawidłowość oraz skuteczność profilaktyki i terapii antybiotykowej.

Większość szpitali na nadzorowanym terenie uczestniczy w programie WHO „5 momentów higieny rąk”. Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych prowadzą kwartalną bądź półroczną analizę zużycia środków do dezynfekcji rąk z podziałem na poszczególne oddziały.

W 2024 r. z podmiotów leczniczych będących pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie wpłynęły 3 zgłoszenia dotyczące wystąpienia ognisk epidemicznych. W roku 2024 nastąpił spadek liczby zarejestrowanych ognisk. Ich liczba zmalała o 6 w stosunku do roku poprzedniego (2023r.- 9 ognisk). Podobnie jak w poprzednich latach w 2024 roku przeważały ogniska o etiologii wirusowej. W roku sprawozdawczym zarejestrowano po jednym ognisku o etiologii *Clostridioides difficile*, SARS-CoV-2 oraz *Norowirus*. Ogniska te zostały zgłoszone przez dwa szpitale i jeden zakład opiekuńczo-leczniczy:

Wykres 16. Liczba ognisk epidemicznych w powiecie piaseczyńskim w latach 2019-2024.

Źródło danych: Raporty ze szpitali z ognisk epidemiologicznych za rok 2024r., opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie przeprowadzili w 2024 r. dwie kontrole sanitarne w ogniskach epidemicznych. W trakcie kontroli oceniono działania podjęte przez Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych, wizytowano oddziały, zweryfikowano stan techniczny oraz przestrzeganie przez personel procedur sanitarno-higienicznych, w tym procedur izolacji. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości. W przypadku obu kontroli wydano zalecenia: wzmożenie nadzoru nad procedurą higieny rąk, zwiększenie częstotliwości dezynfekcji powierzchni dotykowych oraz prowadzenie rejestru zużycia środków dezynfekcyjnych w ognisku. Zespoły Kontroli Zakażeń Szpitalnych na bieżąco telefonicznie informowały o sytuacji w szpitalu/ZOL i konsultowały się z pracownikami PSSE w Piasecznie w sprawie oceny poprawności procedur postępowania w ognisku.

Raporty miesięczne z badań mikrobiologicznych.

Placówki szpitalne przekazują do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie raporty dotyczące liczby wykonywanych badań mikrobiologicznych w poszczególnych miesiącach. Z raportów tych wynika, że w roku 2024 w nadzorowanych szpitalach zostało pobranych od pacjentów 7497 badań mikrobiologicznych, 2837 (38%) badań

pobrano przy przyjęciu do szpitala, natomiast 4660 (62%) badań pobrano w trakcie hospitalizacji.

Ogniska zakażeń szpitalnych.

W 2024 r. podmioty lecznicze w powiecie piaseczyńskim zgłosiły 3 ogniska epidemiczne. W ogniskach ogółem zarejestrowano 92 osoby z zakażeniem, wśród nich doszło do 3 zgonów, 1 zgon spowodowany był zakażeniem czynnika etiologicznego.

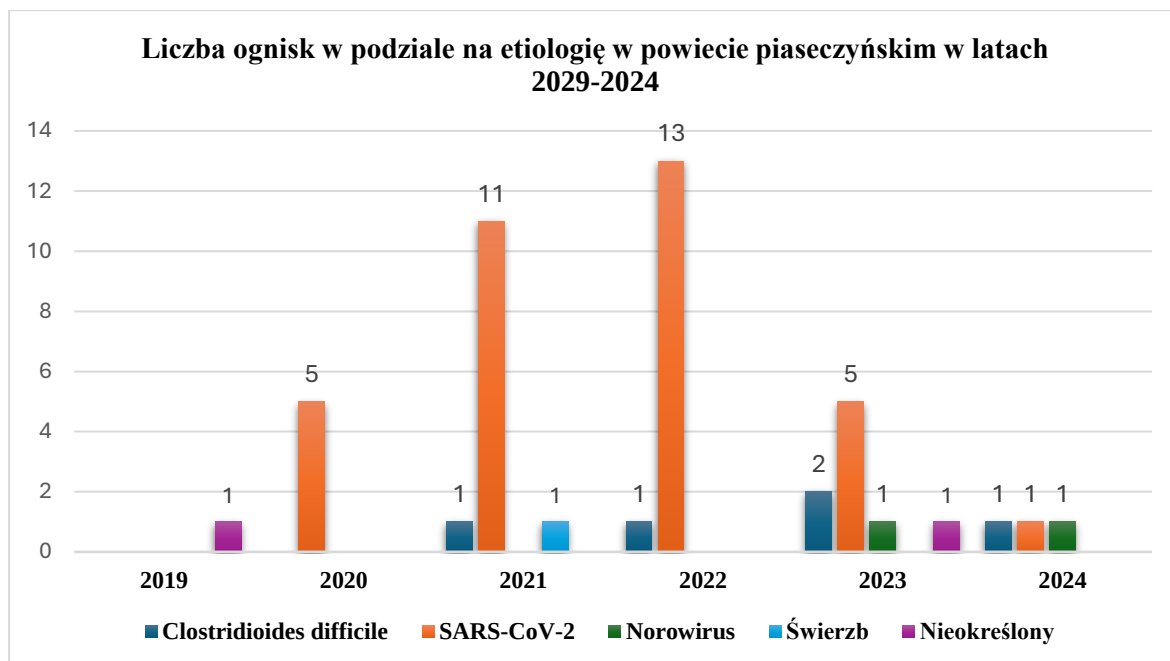
W 2024r. w porównaniu do 2023 r. nastąpił spadek liczby zarejestrowanych ognisk, co obrazuje krzywa przedstawiona na wykresie 19. Ich liczba zmalała o 6 w stosunku do roku poprzedniego (2023r.- 9 ognisk). Najwięcej ognisk wystąpiło w latach 2021-2022, co było związane z pandemią wirusa SARS-CoV-2 (w 2021r. - 85% ognisk spowodowanych przez SARS CoV-2, w 2022r. 93% ognisk spowodowanych przez SARS-CoV-2). Liczba ognisk wywołanych innymi drobnoustrojami (*Clostridioides difficile* i Norowirusy) od 2021 roku utrzymuje się na podobnym poziomie.

Wykres 17. Liczba ognisk epidemicznych w powiecie piaseczyńskim w latach 2019-2024.

Źródło danych: Raporty z wstępne i końcowe z ognisk epidemicznych zgłoszonych do PPIS w Piasecznie, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

Podobnie jak w poprzednich latach w 2024 roku przeważały ogniska o etiologii wirusowej. W roku sprawozdawczym zarejestrowano po jednym ognisku o etiologii *Clostridioides difficile*, SARS-CoV-2 oraz Norowirus. Ogniska te zostały zgłoszone przez dwa szpitale i jeden zakład opiekuńczo-leczniczy.

Wykres 18. Liczba ognisk epidemicznych w podziale na czynnik etiologiczny zarejestrowanych w latach 2019-2024 w podmiotach leczniczych z uwzględnieniem czynnika etiologicznego.

Źródło danych: Raporty z wstępne i końcowe z ognisk epidemicznych zgłoszonych do PPIS w Piasecznie, opracowanie własne Sekcja Epidemiologii PSSE w Piasecznie.

Podsumowanie

W 2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie obejmował nadzorem łącznie 406 podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Przeprowadzono 82 kontrole (20,1% wszystkich obiektów będących pod nadzorem), wydano ogółem 26 decyzji administracyjnych. Wydano także więcej decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzanych nieprawidłowości (↑17). Kontrole z nieprawidłowościami stanowiły 31,7% wszystkich kontroli. Stan techniczny nadzorowanych przez PPIS w Piasecznie szpitali powiatu piaseczyńskiego ulega stopniowej poprawie, dodatkowo wdrażane są najnowsze wytyczne w zakresie procesów dekontaminacji.

V. STAN SANITARNY ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA ORAZ MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

Dorota Kuta

Sekcja Higieny Żywności i Żywienia, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze bieżącego nadzoru sanitarnego należy m.in. kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące: warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności, warunków żywienia zbiorowego oraz warunków produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

W 2024 roku Sekcja Higieny Żywności i Żywienia realizowała przedsięwzięcia ujęte w Planie Zasadniczych Zadań na 2024 rok, które obejmowały m.in.:

1. Prowadzenie nadzoru nad zakładami produkcji żywności, zakładami obrotu żywnością, zakładami żywienia zbiorowego otwartego, zakładami żywienia zbiorowego typu zamkniętego oraz zakładami usług cateringowych, zakładami produkcji i obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.
2. Prowadzenie nadzoru nad zakładami, w których stan sanitarny wymagał poprawy.
3. Prowadzenie nadzoru nad produkcją pierwotną owoców miękkich i warzyw.
4. Prowadzenie nadzoru w zakresie zanieczyszczeń żywności, w tym w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych i fizykochemicznych oraz stosowania substancji dodatkowych do żywności.
5. Prowadzenie nadzoru w zakresie znakowania, prezentacji i reklamy żywności na etapie produkcji oraz na etapie wprowadzania do obrotu w szczególności środków spożywczych zawierających GMO, żywności prozdrowotnej w tym suplementów diety.
6. Prowadzenie nadzoru w zakresie znakowania materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
7. Prowadzenie nadzoru w zakresie zanieczyszczeń materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.
8. Prowadzenie oceny stanu sanitarnego oraz żywienia pacjentów w szpitalach na

podstawie jadłospisów /posiłków.

9. Prowadzenie oceny stanu sanitarnego oraz żywienia w jednostkach systemu oświaty.

10.Realizowanie „Planu pobierania próbek do badania żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli żywności oraz monitoringu dla PIS w roku 2024”.

11.Prowadzenie nadzoru w ramach kontroli granicznej, dotyczącej środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w zakresie eksportu do krajów trzecich oraz import z krajów trzecich.

Zgodnie z obowiązującym arkuszem MZ-48 zakłady dzieli się na:

1. Zakłady produkcji żywności.
 2. Zakłady obrotu żywnością.
 3. Zakłady żywienia zbiorowego otwartego tj. restauracje oraz zakłady małej gastronomii, których produkcja oparta jest na bazie półproduktów i wyrobów gotowych z wykorzystaniem obróbki termicznej.
 4. Zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego tj. stołówki pracownicze, bufety przy zakładach pracy, bloki żywienia w szpitalach, bloki żywienia w domach opieki społecznej, stołówki w żłobkach i domach dziecka i młodzieży, studenckie, w zakładach specjalnych i wychowawczych, zakłady usług cateringowych itp.
 5. Wytwórnice i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.
- W 2024 roku łącznie przeprowadzono **663** kontrole sanitarne, w tym **126** kontroli interwencyjnych (w roku 2023- **574** kontrole sanitarne, w tym interwencyjne **93**; w roku 2022 przeprowadzono **445** kontroli sanitarnych w tym interwencyjnych **70**).
 - W skontrolowanych w 2024 roku obiektach produkcji i obrotu żywnością i żywienia stwierdzono nieprawidłowości natury sanitarno-higienicznej i technicznej pomieszczeń i wyposażenia, nieprawidłowe przechowywanie surowców i wyrobów gotowych oraz brak identyfikowalności środków spożywczych, brak orzeczeń lekarskich do celów sanitarno-epidemiologicznych personelu pracującego przy kontakcie z żywnością, stwierdzono w sprzedaży żywność po upływie terminu przydatności do spożycia lub dacie minimalnej trwałości, brak realizacji zasad Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP) i Dobrej Praktyki Produkcyjnej (GMP) i analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli HACCP. W obszarze nadzoru nad suplementami diety najczęściej stwierdzano

nieprawidłowości w zakresie znakowania i prezentacji tej kategorii produktów.

- Usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w nadzorowanych obiektach egzekwowano w drodze decyzji administracyjnych, a także grzywnien w drodze mandatów karnych.
- W 2024 roku wydano ogółem **361** decyzji administracyjnych (w roku 2023 wydano **319** decyzji administracyjnych; w 2022 roku wydano **229** decyzji administracyjnych) oraz nałożono w 2024 roku **97** mandatów karnych na łączną sumę 46.000,00 zł. (w roku 2023 nałożono **62** mandaty karne na łączną sumę 25.800,00 zł.; w roku 2022 nałożono **40** mandatów karnych na łączną sumę 15.200,00 zł.).
- Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego złożono łącznie 11 wniosków o nałożenie kar pieniężnych.
- W roku 2024 w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu do badań laboratoryjnych pobrano 273 próbki z czego 10 próbek zakwestionowano. Plan poboru próbek wykonano w 100%.
- W 2024 roku prowadzono postępowania w zakresie dochodzeń epidemiologicznych w 3 ogniskach zatruc pokarmowych.

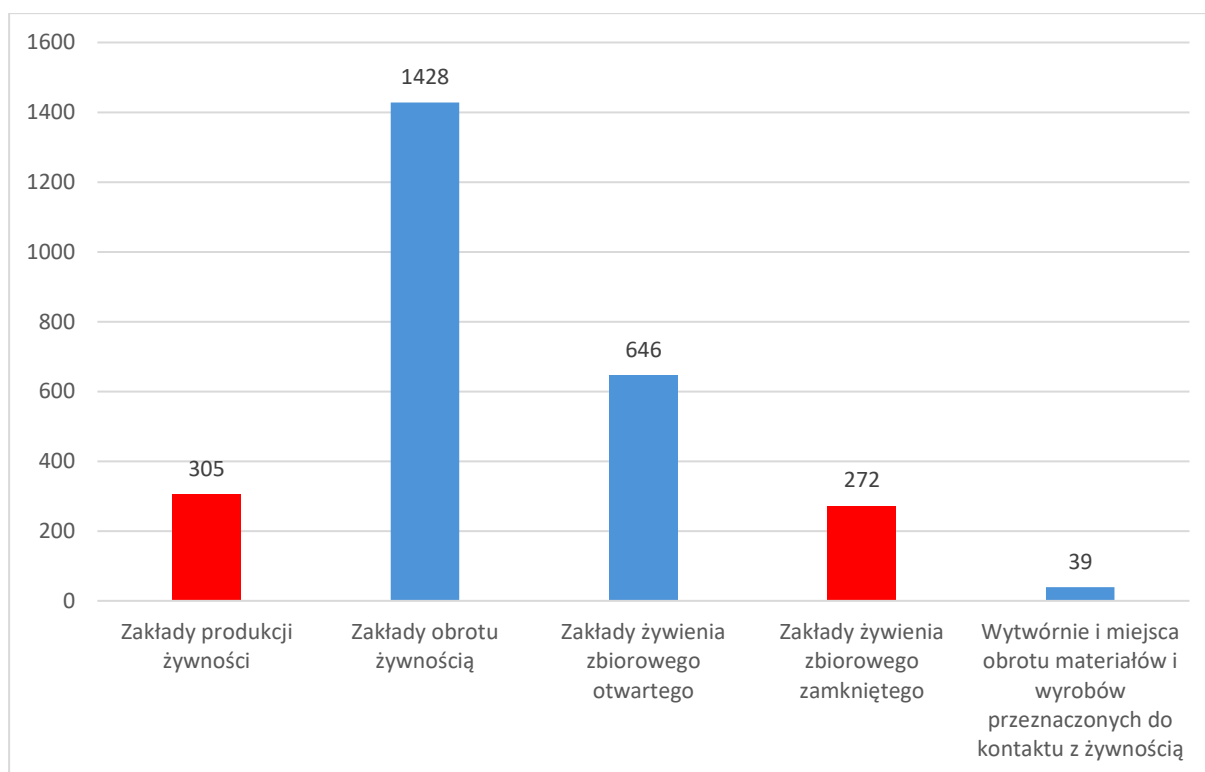
1. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

W 2024 roku po nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu piaseczyńskiego znajdowało się 2690 obiektów, co stanowi sumę:

zakładów produkcji żywności- 305, zakładów obrotu żywnością- 1428, zakładów żywienia zbiorowego otwartego- 646, zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego- 272, wytwórni i miejsca obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością- 39.

Podobnie jak w latach ubiegłych, najliczniejszą grupę stanowiły obiekty obrotu żywnością (53,09%). Kolejną liczną grupą obiektów (24,01%) były obiekty żywienia zbiorowego typu otwartego, zakłady produkcji żywności (11,34%), obiekty żywienia zbiorowego typu zamkniętego stanowiły (10,11%) oraz wytwórnie i miejsca obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością stanowiły (1,45%).

Udział poszczególnych grup obiektów w ogólnej liczbie nadzorowanych zakładów stanowi niżej przedstawiony wykres nr 1.

Wykres 19. Struktura obiektów z obszaru żywności i żywienia nadzorowanych przez PSSE w Piasecznie w 2024 r., Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie.

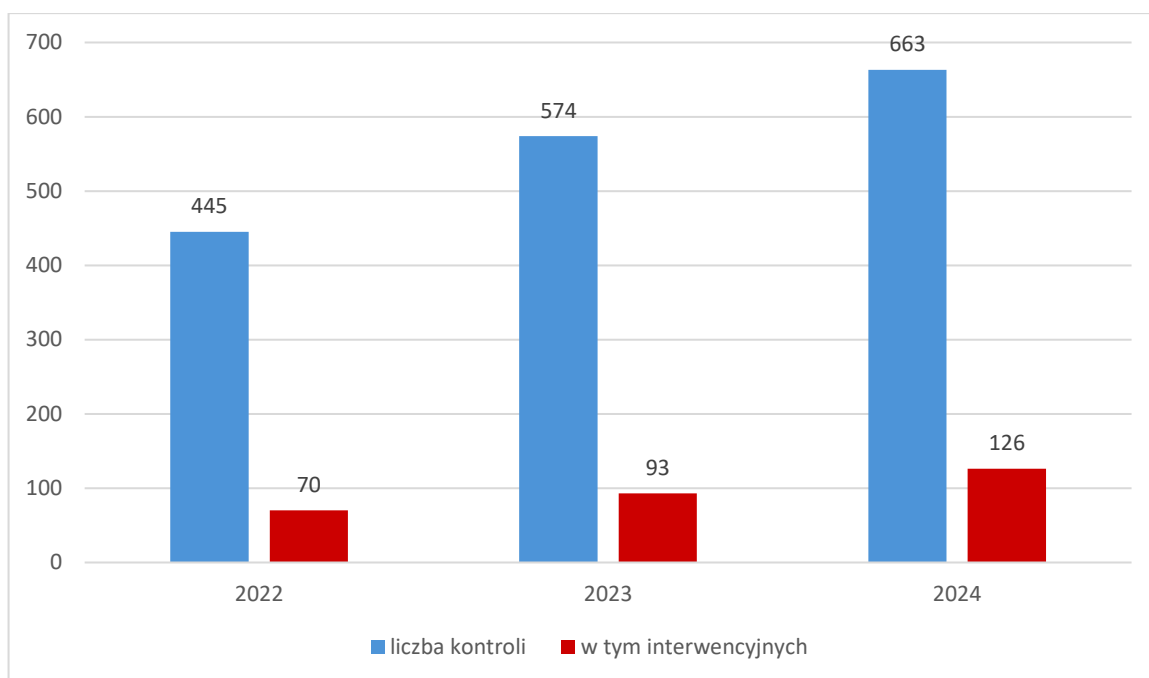
W 2024 roku łącznie organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu piaseczyńskiego przeprowadziły 663 kontrole sanitarne. Liczba kontroli sanitarnych była wyższa o 89 kontroli niż liczba kontroli w roku 2023 oraz była wyższa o 218 kontroli niż liczba kontroli w roku 2022.

Liczba kontroli interwencyjnych w roku 2024 wynosiła 126, więcej o 33 kontrole więcej niż w roku 2023 oraz więcej o 56 kontroli niż w roku 2022.

Tabela VIII. Liczbowe zestawienie kontroli sanitarnych

Działania kontrolne	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Liczba kontroli sanitarnych ogółem	445	574	663
Liczba kontroli Interwencyjnych	70	93	126

Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie.

Wykres 20. Liczba kontroli sanitarnych w latach 2022-2024 przeprowadzonych w powiecie piaseczyńskim w obszarze żywności i żywienia, w tym kontroli przeprowadzonym w trybie interwencyjnym, Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie.

Podmioty działające na rynku spożywczym są obowiązane przestrzegać w zakładach wymagań higieniczno-sanitarnych zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego, które gwarantują zapewnienie bezpieczeństwa i właściwej jakości zdrowotnej wytwarzanych i wprowadzanych do obrotu wyrobów. Przedsiębiorcy działający w sektorze spożywczym mają obowiązek opracowania i wdrożenia odpowiednich procedur opartych na zasadach systemu HACCP w procesie produkcji, przetwarzania i dystrybucji żywności.

Podobnie jak w latach wcześniejszych stwierdzone podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowości w zakładach żywności i żywienia dotyczyły: niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego, technicznego poszczególnych pomieszczeń, sprzętu i wyposażenia, obecności środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości, niewłaściwej jakości serwowanej żywności, niewłaściwej jakości środków spożywczych wprowadzanych do obrotu handlowego, nieprawidłowych warunków przechowywania środków spożywczych, braku segregacji, braku identyfikowalności środków spożywczych, braku realizacji zasad GHP, GMP i HACCP, zwłaszcza w kwestii prawidłowego i systematycznego prowadzenia dokumentacji, braku lub nieaktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu, nieprawidłowości w zakresie znakowania środków spożywczych, w tym suplementów diety, obecności w suplementach diety substancji niedozwolonych, nieprzestrzegania przepisów prawa żywnościowego w zakresie prezentacji

i reklamy na stronach internetowych środków spożywczych, w tym suplementów diety.

Ponadto stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły rozpoczęcia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i o wpis do rejestru zakładów lub prowadzenia działalności w zakresie niezgodnym z decyzją zatwierdzającą zakład. Samowolne rozszerzenie działalności pomimo braku warunków stanowiło zagrożenie produkowanej lub sprzedawanej żywności.

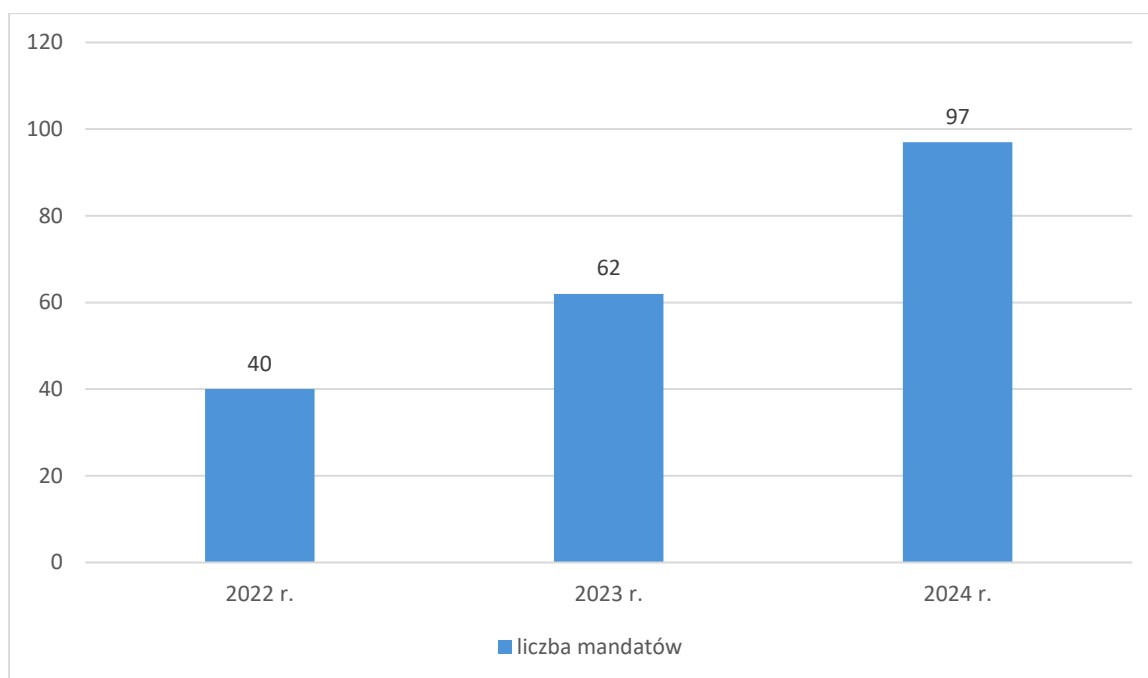
Mając na uwadze bezpieczeństwo i ochronę zdrowia konsumentów, usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości w nadzorowanych zakładach egzekwowano w drodze decyzji administracyjnych, a także grzywnien w drodze mandatów karnych.

Dane liczbowe dotyczące działań administracyjnych podejmowanych w 2024 roku przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej powiatu piaseczyńskiego w porównaniu z rokiem 2023 i rokiem 2022.

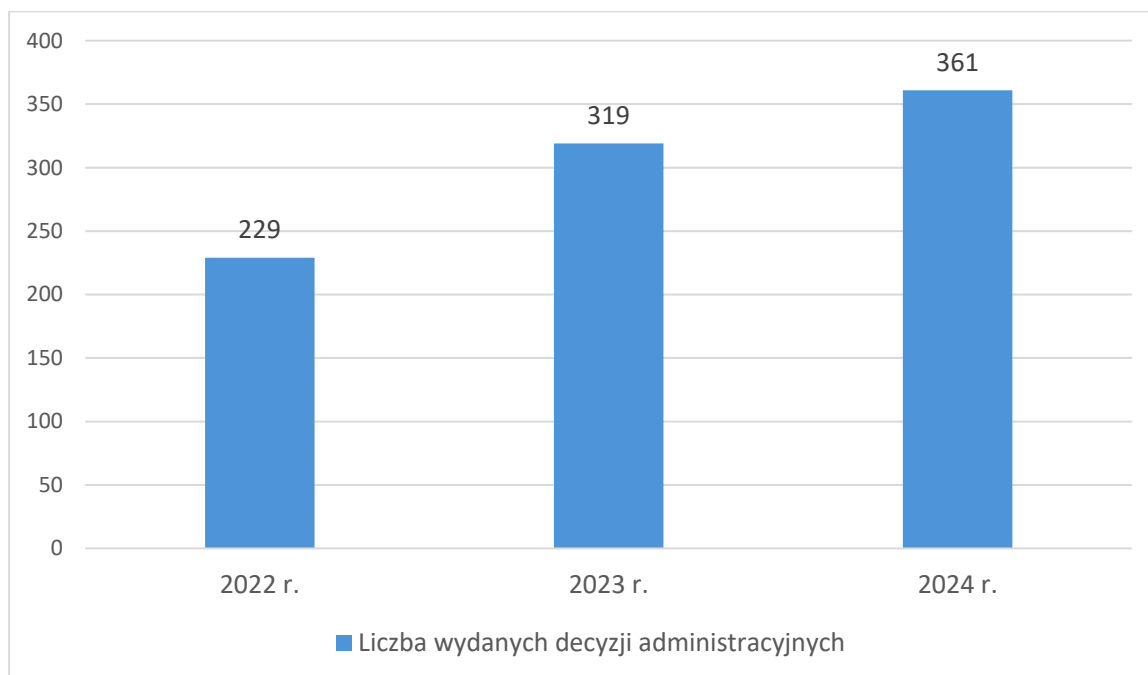
Tabela IX. Liczbowe zestawienie działań administracyjnych w zakresie nadzoru nad stanem sanitarno-higienicznym i technicznym obiektów

Działania administracyjne	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Decyzje administracyjne	229	319	361
w tym decyzje dot. przerwanie działalności/ograniczenia	10	3	12
Ilość mandatów oraz łączna suma	40 (15. 200,00 zł)	62 (25. 800,00 zł)	97 (46. 000,00 zł)

Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie.

Wykres 21. Liczba wystawionych mandatów w latach 2022-2024, Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie.

Wykres 22. Liczba wydanych decyzji administracyjnych w latach 2022-2024 w związku z prowadzonym nadzorem sanitarno-higienicznym i technicznym nadzorowanych obiektów, Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie.

W 2024 roku do Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego złożono łącznie 11 wniosków o nałożenie kar pieniężnych w związku z:

- podjęciem działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- podjęciem działalności bez złożenia wniosku o wpis zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej,
- prowadzoną działalnością niezgodnie z wydaną decyzją o zatwierdzeniu i o wpisie zakładu do rejestru,
- nieprzestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania wyprodukowanej żywności w tym suplementów diety,
- nieprzestrzeganiem prawa żywnościowego w zakresie prezentacji i reklamy tej kategorii produktów.

2. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Badania laboratoryjne środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Zgodnie z planem pobierania próbek żywności w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu w roku 2024 do badań laboratoryjnych pobrano 273 próbki. W tym pobrano 10 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w kierunku migracji specyficznej – migracja formaldehydu z wyrobów oraz migracja kadmu i ołowiu z wyrobów, migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych z wyrobu.

Badania laboratoryjne środków spożywczych obejmowały kierunki takie jak: kryteria mikrobiologiczne, metale szkodliwe dla zdrowia, pozostałości pestycydów, WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne), gluten, obecność organizmów GMO, metanol, cyjanowodór, karbaminian etylu, mikotoksyny i alkaloidy sporyszu, alkaloidy pirolizydynowe, zanieczyszczenia azotanami, dozwolone substancje dodatkowe, morfina, kodeina, badania organoleptyczne, zanieczyszczenia biologiczne i fizyczne.

W roku 2024 zdyskwalifikowano 10 próbek żywności ze względu na zanieczyszczenia mikrobiologiczne.

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach-RASFF (Rapid Alert System for Food and Feed).

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach-RASFF służy do

wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach, materiałach i wyrobach przeznaczonych do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następnych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

W 2024 roku przeprowadzono działania w związku z 114 powiadomieniami z zakresu funkcjonowania systemu RASFF. Powiadomienia z zakresu systemu dotyczyły m.in.:

- przekroczenia NDP pozostałości pestycydów w środkach spożywczych,
- stwierdzenia wysokiego poziomu akryloamidu w produktach m.in. Chipsy warzywne,
- stwierdzenia wysokiego poziomu ołowiu, arsenu, niklu w produktach,
- stwierdzenia substancji zabronionych w suplementach diety,
- obecności zanieczyszczeń mikrobiologicznych,
- stwierdzenia wysokich zawartości witamin w suplementach diety,
- wykrycia nieautoryzowanego genetycznie środka spożywczego,
- przekroczenia dopuszczalnego poziomu patuliny w środkach spożywczych,
- przekroczenia NDP ochratoksyny w środkach spożywczych oraz przekroczenia aflatoksyny B1 oraz sumy aflatosyn,
- wykrycia obecności alergenu,
- stwierdzenia przekroczenia NDP dla migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych w produktach,
- wykrycia zawartości furanu w żywności,
- niedozwolonej obecności bifenyłu w produktach spożywczych.

Działania w ramach systemu RASFF dotyczyły kontroli przeprowadzanych w zakładach oraz prowadzonych postępowań wyjaśniających. Większość produktów objętych powiadomieniami sprzedano indywidualnym klientom, w innych przypadkach zabezpieczano niewłaściwej jakości produkty w ramach wewnętrznej kontroli, następnie zwracano do producentów bądź dystrybutorów. Ponadto wydawane były decyzje administracyjne mające na celu wycofanie z obrotu handlowego kwestionowane wyroby.

W ramach systemu RASFF prowadzono postępowania wyjaśniające mające na celu wycofywanie z obrotu handlowego materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością:

- postępowanie dotyczące stwierdzenia zawartości substancji lotnych (0,923 %)

w szpatułce silikonowej z drewnianym uchwytem importowanych z krajów trzecich.

- postępowanie dotyczące przekroczenia limitów migracji pierwszorzędowych amin aromatycznych w produkcie „Łopatka do gotowania” wykonanego z tworzywa sztucznego wprowadzanego do obrotu handlowego. Przebadana próbka produktu pn. „Łopatka do gotowania” w kierunku oznaczania pierwszorzędowych amin aromatycznych, uznana została za wyrób stanowiący zagrożenie dla zdrowia człowieka, w myśl obowiązujących przepisów prawnych. Mając na uwadze powyższe wydano decyzję administracyjną nakazującą zaprzestanie wprowadzania do obrotu handlowego zakwestionowanego wyrobu oraz wycofanie jego z obrotu handlowego.
- postępowanie dotyczące stwierdzenia pogorszenia właściwości organoleptycznych – smaku próbki Czajnika elektrycznego, wyrób został wycofany z obrotu handlowego.

3. Suplementy diety

W roku 2024 sprawowany był nadzór sanitarny w zakresie bezpieczeństwa suplementów diety, zgodnie z ustawowymi kompetencjami, obejmujący zarówno produkcję, jak i dystrybucję tej kategorii żywności.

Bieżący nadzór nad suplementami diety obejmował producentów i dystrybutorów w zakresie posiadanej dokumentacji, znakowania produktów wprowadzanych do obrotu handlowego, oceny treści reklamy i prezentacji oraz weryfikacji spełnienia warunków określonych przez Głównego Inspektora Sanitarnego. Zakres kontroli obejmował znakowanie produktów, w tym ocenę składu pod kątem niedozwolonych składników oraz pod kątem prezentacji i reklamy w szczególności pod względem wprowadzania konsumenta w błąd w odniesieniu do właściwości produktu tj. sugerowanie właściwości leczniczych lub stosowanie niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych. Rzetelne informowanie konsumentów o żywności jest jedną z podstawowych zasad prawa żywnościowego. Prawo żywnościowe ma na celu ochronę interesów konsumentów i powinno stanowić podstawę dokonywania przez konsumentów świadomego wyboru związanego ze spożywaną przez nich żywnością.

Ma na celu zapobieganie:

- a) oszukańczym lub podstępny praktykom;
- b) fałszowaniu żywności
- c) wszelkim innym praktykom mogącym wprowadzać konsumenta w błąd.

Istotnym problemem było sprawowanie kontroli nad podmiotami wprowadzającymi do obrotu suplementy diety za pośrednictwem Internetu, w szczególności poprzez portale internetowe. Trudności wynikały z możliwości przeprowadzenia kontroli, często adres, pod którym

zarejestrowana jest siedziba przedsiębiorcy, jest adresem tzw. biura wirtualnego, lub też brak jest szczegółowych danych o sprzedającym. Wśród portali internetowych stwierdzono nieprawidłowości w zakresie prezentacji i reklamy środków spożywczych.

W 2024 roku wydano 3 decyzje administracyjne:

- decyzję nakazującą zaprzestania w prezentacji i reklamie suplementu diety stosowania oświadczeń zdrowotnych oraz sugerowania właściwości leczniczych,
- decyzję z nakazem zaprzestania wprowadzania do obrotu handlowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środka spożywczego po zakończeniu postępowania przez Głównego Inspektora sanitarnego,
- decyzję w zakresie wstrzymania wprowadzania do obrotu handlowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środka spożywczego do czasu zakończenia postępowania prowadzonego przez Głównego Inspektora Sanitarnego.

4. Graniczna kontrola sanitarna

W roku 2024 w ramach kontroli granicznej wydano 386 świadectw jakości zdrowotnej, dotyczących środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością dla firm działających na terenie powiatu piaseczyńskiego prowadzących eksport żywności do krajów trzecich oraz import żywności z krajów trzecich. W tym wydano 356 świadectw jakości zdrowotnej dotyczących eksportu żywności do krajów trzecich, 17 świadectw jakości zdrowotnej środków spożywczych importowanych z krajów trzecich i 13 świadectw jakości zdrowotnej materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przywożonych z krajów trzecich.

Tabela X. Import i eksport żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Import				Eksport			
Liczba wydanych świadectw jakości zdrowotnej lub świadectw przydatności do produkcji dla:		Liczba ocenionych partii towaru		Liczba wydanych świadectw jakości zdrowotnej lub świadectw przydatności do produkcji dla:		Liczba ocenionych partii towaru	
Materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	Środków spożywczych	Materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	Środków spożywczych	Materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	Środków spożywczych	Materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	Środków spożywczych
13	17	13	17	0	356	0	1702

Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie

W 2024 r. nie wydano decyzji zakazujących wprowadzenia do obrotu na teren Wspólnoty Europejskiej artykułów importowanych z krajów trzecich.

Podsumowanie

Zakres bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Sekcję Higieny Żywności i Żywienia PSSE w Piasecznie obejmował kontrolę przestrzegania w zakładach produkcji i obrotu żywnością, żywienia oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością przepisów określających wymagania sanitarno-higieniczne zawartych w prawie żywnościowym, dotyczących warunków produkcji, transportu, przechowywania i sprzedaży żywności oraz żywienia zbiorowego.

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był zgodnie z jednolitymi procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Kontrole podmiotów działających na rynku spożywczym prowadzono z częstotliwością wyznaczoną na podstawie analizy ryzyka zidentyfikowanych zagrożeń dla zdrowia i życia ludzi, obejmującej stan faktyczny, klasyfikację obiektów i zakładów do kategorii niskiego, średniego lub wysokiego ryzyka.

Przy ocenie warunków sanitarnych kontrolowanych zakładów brano pod uwagę

m.in. stan higieniczny obiektów, stan techniczny i porządkowy pomieszczeń, wyposażenie oraz otoczenie zakładu, jakość i identyfikowalność surowców wykorzystywanych do produkcji, stan zdrowia personelu pracującego w kontakcie z żywnością, gospodarkę odpadami, wdrożenie i stosowanie zasad oraz systemów kontroli wewnętrznej odpowiednio do rodzaju działalności: dobrej praktyki higienicznej (GHP), dobrej praktyki produkcyjnej (GMP), systemu analizy zagrożeń i krytycznych punktów kontroli (HACCP).

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów był zróżnicowany. Wynika to przede wszystkim z faktu, że przedsiębiorstwa działające na rynku spożywczym stanowią obszerną i różnorodną grupę zakładów. Na rynku działają i są nadzorowane obiekty nowoczesne, jak i stare oraz małe i bardzo duże (wielkopowierzchniowe obiekty handlowe typu super-i hipermarkety).

W celu zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowia konsumenta należy dążyć do podnoszenia świadomości przedsiębiorców w zakresie bezpieczeństwa żywności i kontynuować działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w celu egzekwowania przepisów prawa żywnościowego.

VI. OCENA JAKOŚCI WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Katarzyna Biskup, Magdalena Stępnia

Sekcja Higieny Komunalnej, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

W 2024 roku w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie realizowano zadania w zakresie nadzoru nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Ponad 215 tysięcy mieszkańców powiatu piaseczyńskiego zaopatrywanych jest w wodę do spożycia z wodociągów publicznych. W ramach nadzoru sanitarnego zbadano wodę do spożycia w 44 wodociągach publicznych oraz 3 innych podmiotów zaopatrujących w wodę. W 2024 roku wydano 2 decyzje o braku przydatności do spożycia, w zakresie wymagań mikrobiologicznych dotyczące grupy coli w wodociągach publicznych.

Charakterystyka urządzeń zaopatrujących ludność w wodę

Wodociągi są podstawowymi urządzeniami zaopatrzenia ludności miast i wsi w wodę przeznaczoną do spożycia. Na terenie powiatu piaseczyńskiego ponad 215 tysięcy mieszkańców zaopatrywanych jest w wodę z wodociągów opartych na ujęciach głębinowych.

Wodociągi o produkcji < 100 m³/dobę – 1 wodociąg publiczny. W wyniku pobranych próbek wody stwierdzono przekroczenie parametru liczby bakterii grupy coli. Wydano 1 zawiadomienie oraz 1 decyzję o braku przydatności wody do spożycia.

Wodociągi o produkcji od 100 m³/dobę do 1000 m³/dobę – 31 wodociągów publicznych. W wyniku pobranych próbek wody stwierdzono przekroczenia parametrów: manganu, żelaza, mętności, barwy, zapachu, chloru wolnego, liczby bakterii grupy coli oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w temperaturze 22°C. W związku z powyższym wydano 35 zawiadomień, 32 decyzje umarzające i 5 decyzji administracyjnych (4 decyzje warunkowe, 1 decyzja o braku przydatności wody do spożycia).

Wodociągi o produkcji od 1000 m³/dobę do 10000 m³/dobę – 11 wodociągów publicznych. W wyniku pobranych próbek wody stwierdzono przekroczenia parametrów: mętności, barwy, zapachu, żelaza, liczby bakterii grupy coli oraz ogólnej liczby mikroorganizmów w temperaturze 22°C. W związku z powyższym wydano 9 zawiadomień oraz 6 decyzji umarzających.

Inne podmioty zaopatrujące w wodę – 3 stacje uzdatniania wody. W wyniku pobranych próbek wody nie stwierdzono przekroczeń.

Tabela XI. Urządzenia zaopatrujące w wodę do spożycia w zależności od produkcji i zaopatrywanej liczby ludności

Produkcja wody z wodociągu m3/dobę	Liczba wodociągów		Liczba zaopatrywanej ludności		Zawiadomienia		Decyzje umarzające		Decyzje administracyjne	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
<100	2	1	424	363	3	1	3	0	0	1
od 100 do 1000	31	31	82311	86200	51	35	25	32	4	5
od 1000 do 10000	11	12	99130	129173	11	9	6	6	0	0

Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej, Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Piasecznie

W 2024 roku kwestionowaną jakość wody stwierdzono w 6 wodociągach w powiecie piaseczyńskim z czego 2 wodociągi dostarczały mieszkańcom wodę objętą czasowym brakiem przydatności do spożycia w zakresie wymagań mikrobiologicznych. Decyzje warunkowe dotyczyły przekroczeń: manganu, żelaza, mętności, ogólnej liczby mikroorganizmów w temperaturze 22°C oraz liczby bakterii grupy coli.

Tabela XII. Liczba wykonanych poborów wody do spożycia oraz wydanych ocen jakości wody do spożycia (badania nadzorowe)

	2023 r.	2024 r.
Liczba wykonanych poborów wody do spożycia	159	145
Liczba wydanych ocen jakości wody do spożycia	92	97

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Piasecznie

VII. STAN SANITARNY PŁYWALNI

Katarzyna Biskup, Magdalena Stępnia

Sekcja Higieny Komunalnej, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

W 2024 r. realizowano zadania Państwowej Powiatowej Inspekcji Sanitarnej w Piasecznie w zakresie nadzoru nad jakością wody w nieckach basenowych oraz ciepłej wody użytkowej w natryskach (w kierunku *Legionella sp.*)

Dokonywano oceny stanu sanitarno – technicznego i sanitarno – porządkowego obiektów mającego wpływ na zachowanie odpowiedniego stanu sanitarnego. W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego osób korzystających z pływalni, zarządca lub właściciel obiektu zobowiązany jest do prowadzenia systematycznych i udokumentowanych badań jakości wody. Badania wody prowadzone są zgodnie z harmonogramem ustalonym z Powiatową Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną w Piasecznie.

Nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie objętych było 6 kompleksów basenowych, w tym 1 basen rehabilitacyjno - ogólnodostępny, 2 hotelowe – ogólnodostępne i 3 rekreacyjne. Ponadto pod nadzorem PSSE w Piasecznie jest 1 basen rehabilitacyjny na terenie szpitala. Przeprowadzono 6 kontroli obiektów basenowych. W obiektach tych pobrano z nadzoru Inspekcji Sanitarnej do badania 24 próbki wody basenowej.

Stan sanitarny obiektów uznano za dobry. W przypadku stwierdzenia uchybienia np. wynikającego z niewłaściwej jakości wody w nieckach lub natryskach (badanie w kierunku *Legionella sp.*, *Pseudomonas aeruginosa*) pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Piasecznie podejmowali działania zmierzające do szybkiej poprawy tego stanu.

Tabela XIII. Liczba analizowanych próbek wody na pływalniach w latach 2023 – 2024.

	2023 r.	2024 r.
Liczba analizowanych próbek wody na pływalniach	685	649

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie

VIII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Marlena Lichocka,

Sekcja Higieny Komunalnej, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

W 2024 r. realizowano zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Piasecznie w zakresie nadzoru sanitarno – porządkowego i sanitarno – technicznego nad obiektami użyteczności publicznej, takimi jak: zakłady fryzjerskie, salony tatuażu i odnowy biologicznej, komunikacja publiczna, środki transportu, obiekty hotelarskie, obiekty pomocy społecznej, ośrodki świadczące pomoc osobom bezdomnym.

Prowadzony nadzór pozwolił na bezpieczne korzystanie z obiektów użyteczności publicznej.

Podczas przeprowadzanych kontroli najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami był m.in.: nieodpowiedni stan sanitarno- porządkowy, brak procedur zapobiegających zakażeniom, brak umywarek przy których powinny znajdować się podajniki z mydłem w płynie i środkiem do dezynfekcji oraz ręczniki jednorazowe, brak ciepłej wody, meble i podłogi pokryte materiałem uniemożliwiającym prawidłowe mycie i dezynfekcję powierzchni.

Stwierdzone podczas kontroli nieprawidłowości były usuwane na bieżąco lub w terminach wyznaczonych w postępowaniu administracyjnym.

Tabela XIV. Liczba obiektów w ewidencji i przeprowadzonych kontroli pionu HK w PSSE Piaseczno w latach 2023 -2024.

Analizowane lata	2023 r.	2024 r.
Liczba obiektów w ewidencji pod nadzorem	511	540
Ilość skontrolowanych obiektów	250	273

Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie

Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Piasecznie dążyła do poprawy warunków sanitarnych i zdrowotnych obiektów poprzez prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych m.in. w zakresie: opracowania i wdrożenia procedur w tym mycia i dezynfekcji

oraz sterylizacji, postępowanie z bielizną czystą i brudną, postępowanie z odpadami; stanu higieniczno - sanitarnego i technicznego pomieszczeń/urządzeń obiektów w tym: zasady utrzymania czystości i porządku pomieszczeń/urządzeń obiektu, ujęcie zasad utrzymania czystości i porządku pomieszczeń/urządzeń obiektu w instrukcjach/procedurach wewnętrznych; palenia wyrobów tytoniowych w tym: palenie tytoniu w miejscu niedozwolonym oraz oznakowanie o zakazie palenia wyrobów tytoniowych.

Domy Pomocy Społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę

W ramach sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej kontrolowano Domy Pomocy Społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku, pod nadzorem sanitarnym znajdują się zarówno obiekty, które są wpisane w rejestr Wojewody Mazowieckiego a także placówki, które nie posiadają decyzji Wojewody.

W placówkach zapewniających całodobową opiekę – bez decyzji wojewody, nałożono 6 mandatów karnych. Powodem nałożenia kar było nieprawidłowe postępowanie z bielizną pościelową oraz brak środków dezynfekcyjnych.

Tabele nr XV. Nadzór nad obiektami pomocy społecznej.

Obiekty	Liczba obiektów w ewidencji		Liczba skontrolowanych obiektów		Liczba kontroli		Liczba obiektów w złym stanie sanitarno-porządkowym		Liczba obiektów w złym stanie sanitarno-technicznym	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Domy Pomocy Społecznej	5	5	2	5	3	5	0	0	1	0
Placówki zapewniające całodobową opiekę	15	16	12	5	20	5	3	0	4	0

Placówki zapewniające całodobową opiekę – bez decyzji wojewody	10	10	6	8	11	23	1	0	3	0
Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	2	4	1	3	2	4	0	0	1	0

Źródło danych: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie.

Zakłady fryzjerskie, odnowy biologicznej, fryzjersko - kosmetyczne, tatuażu

W roku 2024 do Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Piasecznie wpłynęło 8 interwencji w związku z prowadzeniem usług beauty, których przedmiotem było m.in. brak dezynfekcji i sterylizacji narzędzi wielokrotnego użytku, zły stan sanitarno - porządkowy, sanitarno - techniczny, brak odpowiedniego postępowania z odpadami medycznymi, meble i podłogi pokryte materiałem uniemożliwiającym prawidłowe mycie i dezynfekcję powierzchni, brak podajników na ręczniki jednorazowego użytku, mydło oraz płyn do dezynfekcji rąk. Kontrole sanitarne potwierdziły zasadność - 5 interwencji. Zgłoszone interwencje świadczą o zwiększonej świadomości zagrożeń zdrowotnych osób korzystających z usług beauty, prowadzenie działań edukacyjnych podczas kontroli oraz prowadzone postępowania administracyjne dążą do poprawy stanu sanitarnego oraz zmniejszają ryzyko przenoszenia choroby zakaźnej.

W sytuacjach nieodpowiedniego bieżącego stanu sanitarno – porządkowego nałożono 5 mandatów w zakładach fryzjerskich, kontrole sprawdzające wykazały wykonanie zaleceń pokontrolnych. W zakładzie fryzjersko – kosmetycznym nałożono 1 mandat, powodem były brudne narzędzia fryzjerskie.

Tabela XVI. Nadzór nad obiektami: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej

Obiekty	Liczba obiektów w ewidencji		Liczba skontrolowanych obiektów		Liczba przeprowadzonych kontroli		Liczba obiektów ze złym stanem: sanitarno-porządkowym		Liczba obiektów w złym stanie sanitarno-technicznym	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Analizowane lata										
Zakłady fryzjerskie	96	106	27	45	28	52	0	0	2	0
Zakłady kosmetyczne	49	57	31	33	35	48	2	0	6	0
Zakłady tatuażu	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	10	15	2	9	2	10	0	0	0	0
Inne zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z usług	54	57	13	10	15	14	1	0	2	0

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Komunalnej, PSSE w Piasecznie

Hotele

Do obiektów hotelarskich należą motele, hotele, pensjonaty, domy wycieczkowe i schroniska młodzieżowe oraz kempingi. Do obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie należą m.in. domy wczasowe i gospodarstwa agroturystyczne. Przy ocenie stanu sanitarno-technicznego i sanitarno – porządkowego brano pod uwagę między innymi: w zakresie badań wody w kierunku *Legionella sp.*, gospodarkę ściekową i odpadową, postępowanie z czystą i brudną bielizną oraz pościelą, procedury utrzymania czystości, w tym zaopatrzenie i właściwe przechowywanie środków czystości i preparatów dezynfekcyjnych, dbałość o stan bieżącej czystości i higieny pomieszczeń. W roku 2024 nie nałożono mandatów na obiekty hotelarskie.

Tabela XVII. Nadzór nad obiektami hotelarskimi i innymi obiektami świadczącymi usługi hotelarskie

Obiekty	Liczba obiektów w ewidencji		Liczba skontrolowanych obiektów		Liczba kontroli		Liczba obiektów w złym stanie sanitarno-porządkowym		Liczba obiektów w złym stanie sanitarno-technicznym	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Obiekty hotelarskie	12	9	7	4	7	4	0	0	0	0
Inne obiekty świadczące usługi hotelarskie	25	27	12	12	18	14	1	0	7	0

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Piasecznie.

W porównaniu do roku ubiegłego w większości spośród skontrolowanych obiektów stwierdzono poprawę stanu sanitarno – technicznego i sanitarno – porządkowego w wyniku przeprowadzonych remontów. W czasie kontroli prowadzono działania informacyjno – edukacyjne.

Nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Piasecznie w roku 2024 objętych było 532 obiektów użyteczności publicznej. W obiektach tych przeprowadzono łącznie 273 kontrole, wystawiono 127 decyzji administracyjnych, 2 komunikaty stwierdzające brak przydatności wody do spożycia, 2 komunikaty stwierdzające przydatność wody do spożycia (w 2 wodociągach na terenie 2 gmin), 158 decyzji płatniczych, 29 decyzji na ekshumacje, 3 decyzje na wywóz prochów oraz zwłok poza terytorium Polski, 23 postanowienia na sprowadzenie z zagranicy zwłok, 172 rocznych oraz 17 częściowych ocen jakości wody, nałożono łącznie 12 mandatów karnych. Mandaty wystawiono głównie za zły stan sanitarno-higieniczny w obiektach użyteczności publicznej.

IX. EKSHUMACJE, SPROWADZENIA ORAZ WYWÓZ ZWŁOK

Katarzyna Biskup, Marlena Lichocka

Sekcja Higieny Komunalnej, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

Podczas nadzoru nad ekshumacją sprawdzano środki ochrony osobistej osób przeprowadzających ekshumację tj. dostępność maseczek, rękawiczek jednorazowych, kombinezonów jednorazowych. Kontroli podlegały również samochody do transportu zwłok tj. rejestracja samochodu jako pojazd specjalny, trwałe oznakowanie pojazdu, odizolowanie kabiny kierowcy od części przeznaczonej na umieszczenie zwłok lub szczątków ludzkich, zabezpieczenie przez przesuwaniem się trumny, podłoga wykonana z materiałów łatwo zmywalnych. Środki do dezynfekcji powierzchni oraz rąk i rękawiczki jednorazowego użytku były zapewnione podczas każdej ekshumacji

Tabela XVIII. Ekshumacje, sprowadzenia, wywóz, nadzór w latach 2023 - 2024

	2023	2024
Ekshumacje	33	29
Wywóz zwłok za granicę	9	3
Przewóz zwłok	16	23
Nadzór nad ekshumacją	8	8

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Piasecznie

Transport

Nadzorowi sanitarnemu podlegają takie środki transportu jak autobusy, pojazdy przeznaczone do przewozu zwłok i szczątków ludzkich. W 2024 r. skontrolowano łącznie 3 samochody pogrzebowe do przewozu zwłok. Nieprawidłowości podczas kontroli nie stwierdzono. Środki do dezynfekcji powierzchni oraz rąk i rękawiczki jednorazowego użytku były zapewnione.

Podczas działań kontrolnych pracownicy Sekcji Higieny Komunalnej przeprowadzali również działania edukacyjne w zakresie ochrony zdrowia przed następstwami używania tytoniu

i wyrobów tytoniowych oraz w zakresie instruktażu prawidłowego utrzymania stanu sanitarno – porządkowego obiektu.

Podsumowanie

Przeprowadzone w 2024 roku przez Sekcję Higieny Komunalnej PSSE w Piasecznie kontrole nie wykazały istotnych nieprawidłowości w stanie sanitarno – porządkowym i stanie sanitarno – technicznym skontrolowanych obiektów użyteczności publicznej w porównaniu z rokiem 2023 r. Niezależnie od działań podejmowanych przez organ Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Piasecznie wiele podmiotów w swojej działalności dążyło do poprawy funkcjonalności i estetyki posiadanych pomieszczeń poprzez prowadzenie remontów i zapewnienie warunków zgodnych z wymaganiami określonymi w obowiązujących aktach prawnych.

Dodatkowo należy zauważyć, że w środowisku komunalnym interwencje zgłaszane do Sekcji Higieny Komunalnej obejmowały nie tylko obiekty użyteczności publicznej, ale również stan sanitarny nieruchomości i lokali mieszkalnych.

X. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

Piotr Wiewióra

Sekcja Higieny Pracy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

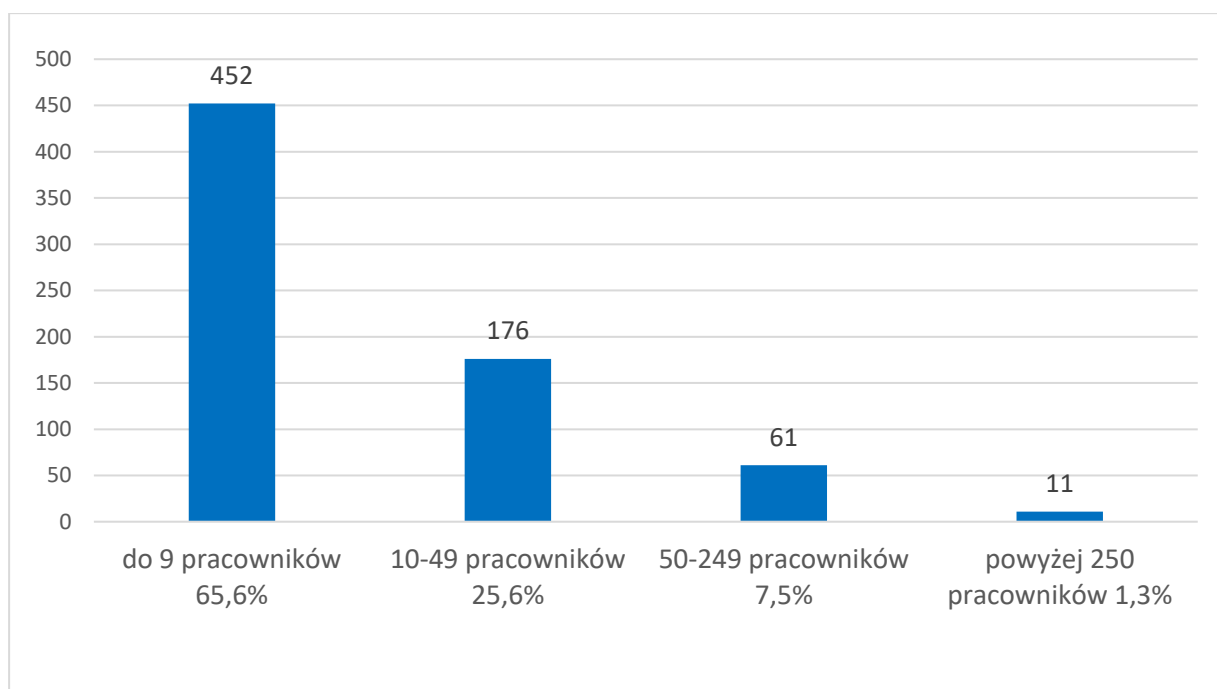
- W 2024 r. ewidencja Sekcji Higieny Pracy obejmowała 700 zakładów pracy. W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami pracy przeprowadzono 210 kontroli w 141 zakładach pracy, zatrudniających 7073 pracowników. Wydane zostały 82 decyzje administracyjne, w tym 64 decyzje, zawierające 270 nakazów zobowiązujących pracodawców do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości.
- Przekroczenia najwyższych dopuszczanych stężeń i natężeń czynników szkodliwych (NDS/NDN) na stanowiskach pracy stwierdzono w 3 zakładach pracy. W warunkach przekroczenia normatywów higienicznych pracowało 40 osób. Wydano 2 decyzje dotyczące obniżenia natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. Warunki pracy poprawiono 12 pracownikom.
- Kontakt/narażenie pracowników na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy występowało w 50 zakładach. Z powyższego zakresu przeprowadzono 26 kontroli w 19 zakładach pracy, gdzie w kontakcie/narażeniu pracowało 195 pracowników. Wydano 7 decyzji administracyjnych. W związku ze zgłoszeniami przedsiębiorców wykonujących prace rozbiórkowe powodujące kontakt pracowników z azbestem przeprowadzono 5 kontroli w trakcie prac powodujących kontakt z azbestem.
- Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne występowało w 62 zakładach pracy. W 19 skontrolowanych zakładach, w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi pracowało 756 osób.
- W 2024 r. stwierdzono 12 chorób zawodowych oraz wydano 1 decyzję o braku podstaw do jej stwierdzenia.
- Na terenie powiatu piaseczyńskiego, według ewidencji Sekcji Higieny Pracy w 2024 roku działało 220 firm stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny (niebędących formulatorami mieszanin). Przeprowadzono 75 kontroli, co przełożyło się na nałożenie

na pracodawców 18 nakazów w drodze decyzji administracyjnej mających na celu poprawę warunków pracy.

1. Nadzór i kontrola warunków pracy

Nadzór nad warunkami higieny pracy w zakładach pracy ma na celu ochronę zdrowia pracowników przed niekorzystnymi skutkami narażenia na czynniki pochodzenia chemicznego, fizycznego i biologicznego w środowisku pracy. Działania te zapobiegają powstawaniu chorób, w tym chorób zawodowych oraz poprawiają stan sanitarny pomieszczeń i otoczenia zakładów, co pozwala zapewnić pracownikom zgodne z przepisami warunki wykonywania pracy. Zakłady pracy kontrolowane są m.in. pod względem przestrzegania przez pracodawców przepisów z zakresu: bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, oceny ryzyka zawodowego, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników (umożliwiających wczesne wykrycie choroby), występowania substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy, szkodliwych czynników biologicznych.

W 2024 r. ewidencja Sekcji Higieny Pracy obejmowała 700 zakładów pracy, w których zatrudnianych było 16723 pracowników (stan na dzień 31.12.2024 r.). Struktura wielkości zakładów pracy w powiecie piaseczyńskim według liczby zatrudnionych pracowników przedstawia poniższy wykres.

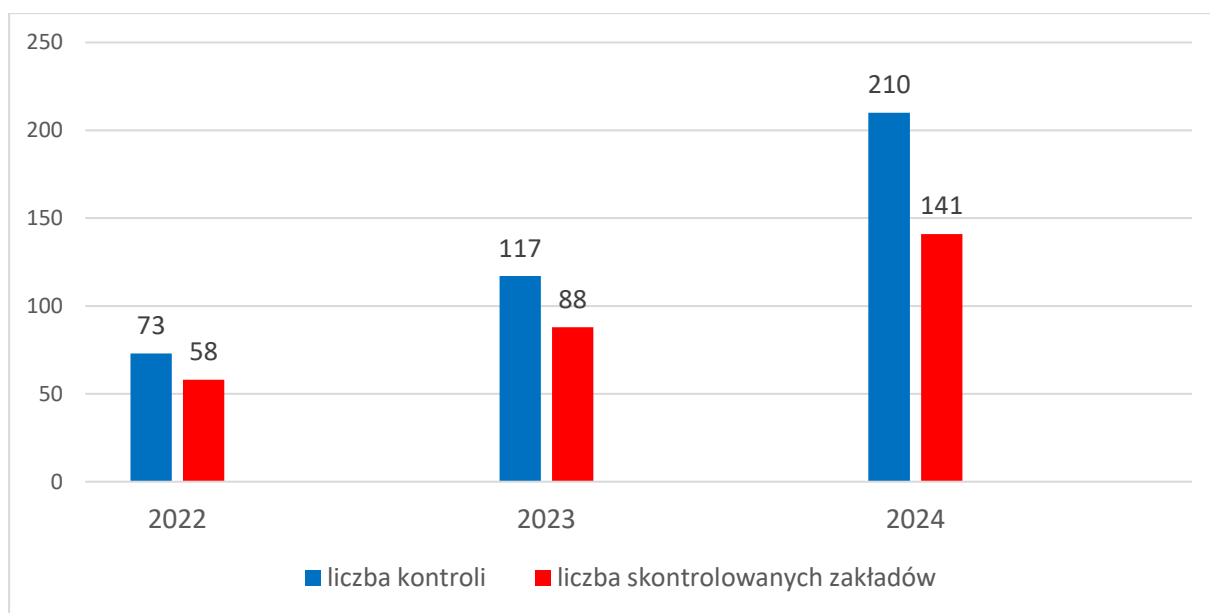

Wykres 23. Struktura wielkości zakładów pracy w powiecie piaseczyńskim.

Źródło danych: Sprawozdanie roczne MZ-50 w zakresie działalności higieny pracy za 2024 r. opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE w Piasecznie

Jak przedstawiono na wykresie 1, w ewidencji przeważają zakłady zatrudniające do 9 pracowników, sytuacja ta nie ulega zmianie od lat. Również pod względem charakteru działalności ewidencja nie uległa zmianie. W dalszym ciągu najliczniejszą grupę nadzorowanych obiektów stanowią zakłady produkcyjne.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego nad zakładami pracy w 2024 r. przeprowadzono 210 kontroli w 141 zakładach pracy, zatrudniających 7073 pracowników. Podobnie jak w latach ubiegłych, celem kontroli w zakładach pracy była ocena warunków zdrowotnych środowiska pracy oraz ocena stanu sanitarnego, uwzględniająca między innymi pomieszczenia pracy i pomieszczenia higieniczno-sanitarne. Zwracano również uwagę na zapewnienie pracownikom odzieży roboczej oraz środków ochrony indywidualnej, a także system organizacji pierwszej pomocy. Zestawienie przeprowadzonych kontroli i liczbę skontrolowanych podmiotów w latach 2022-2024 przedstawia wykres 2.

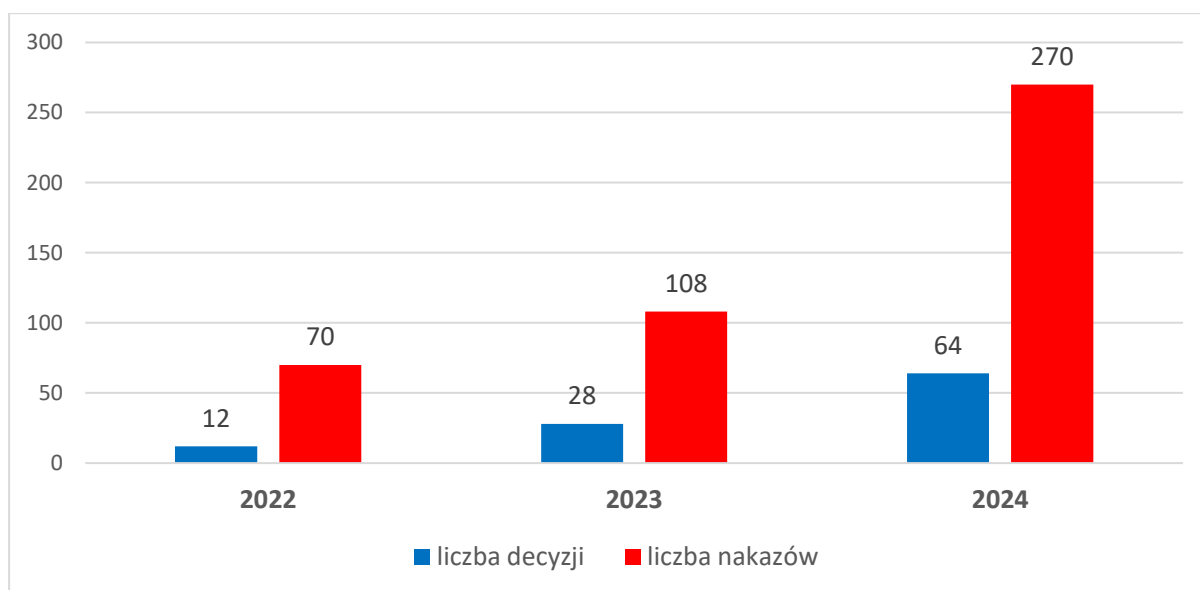
Wykres 24. Liczba kontroli warunków higieny pracy w powiecie piaseczyńskim w latach 2022-2024.
Źródło danych: Sprawozdania roczne MZ-50 w zakresie działalności higieny pracy za lata 2022-2024, opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE w Piasecznie.

Jak wynika z powyższego wykresu, od 2022 r. liczba kontroli z roku na rok rośnie mimo stałej obsady personalnej Sekcji Higieny Pracy. Aktualna liczba kontroli pozwoliła na skontrolowanie 20% podmiotów znajdujących się w ewidencji sekcji higieny pracy.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w ramach nadzoru nad warunkami pracy, najczęściej stwierdzano niżej wymienione nieprawidłowości:

- brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia (w 23 zakładach pracy),
- zły stan pomieszczeń pracy i pomieszczeń higieniczno-sanitarnych (w 20 zakładach pracy),
- brak oceny ryzyka zawodowego lub ocena ryzyka sporządzona nieprawidłowo (w 15 zakładach pracy),

W 2024 r. z zakresu nadzoru nad warunkami pracy wydano 82 decyzje, w tym 64 decyzji, zawierających 270 nakazów zobowiązujących pracodawców do wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych. Zestawienie powyższych danych w odniesieniu do lat poprzednich przedstawia wykres 3.

Wykres 25. Liczba wydanych decyzji/liczba nakazów w decyzjach w latach 2022-2024

Źródło danych: Sprawozdania roczne MZ-50 w zakresie działalności higieny pracy za lata 2022-2024, opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE w Piasecznie

Większa liczba przeprowadzonych kontroli przekłada się na większą liczbę stwierdzonych nieprawidłowości, jednoznacznie wskazując, jak ważna jest działalność kontrolna.

W ramach realizacji zadań wynikających z ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w trakcie kontroli stacji paliw sprawdzano spełnianie obowiązku posiadania koncesji na obrót paliwami ciekłymi, wpisu do rejestru podmiotów przywożących oraz zgłoszenia do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (URE) infrastruktury paliw ciekłych. Podczas przeprowadzonych 3 kontroli nieprawidłowości nie stwierdzono.

2. Ocena laboratoryjna zagrożeń zawodowych na stanowiskach pracy

Istotnym elementem nadzoru i kontroli jest ocena warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza rozpoznania środowiska pracy pod kątem narażenia pracujących na czynniki szkodliwe dla zdrowia występujące w środowisku pracy: chemiczne i fizyczne. Ich źródłem są stosowane w przemyśle procesy technologiczne, wykorzystywane urządzenia, materiały i surowce. Czynniki te mogą niekorzystnie wpływać na zdrowie pracownika, a ekspozycja na te czynniki może prowadzić do schorzeń i powstania choroby zawodowej.

W oparciu o wyniki badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy, przeprowadzonych przez pracodawców na podstawie art. 227 Kodeksu pracy, w 2024 r.

stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych na stanowiskach pracy w 3 zakładach.

Stwierdzone w 2024 r. przekroczenia normatywów higienicznych, dotyczyły narażenia na hałas oraz pyły. W warunkach przekroczenia normatywów higienicznych pracowało 40 osób. Wydano 2 decyzje dotyczące obniżenia natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy. W 2024 r. warunki pracy poprawiono 12 pracownikom (zlikwidowano przekroczenia obowiązujących normatywów na stanowiskach pracy).

3. Stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin

Substancje chemiczne i ich mieszaniny stwarzające zagrożenie występują powszechnie w środowisku pracy, nie tylko w wielkich zakładach przemysłowych, ale również w małych i średnich przedsiębiorstwach, stanowiąc potencjalne zagrożenie chemiczne. Substancje chemiczne uwalniane do środowiska pracy w trakcie procesów technologicznych mogą stać się źródłem zanieczyszczenia powietrza na stanowiskach pracy, a tym samym zagrożeniem dla zdrowia pracowników. Nieprawidłowe (np. niezgodne z zaleceniami producenta) stosowanie przez pracowników w miejscu pracy substancji i mieszanin chemicznych, np. produktów chemii samochodowej i budowlanej, farb, klejów, czy nawet chemii gospodarczej, może stanowić zagrożenie dla zdrowia pracowników.

Zgodnie z Kodeksem pracy niedopuszczalne jest stosowanie substancji czy mieszaniny niebezpiecznej, substancji lub mieszaniny stwarzającej zagrożenie, bez posiadania aktualnego spisu tych substancji i mieszanin oraz kart charakterystyki, a także opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem. Stosowanie takich substancji czy mieszanin chemicznych jest dopuszczalne pod warunkiem zastosowania środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia.

W 2024 r. na terenie powiatu piaseczyńskiego, według ewidencji Sekcji Higieny Pracy PSSE w Piasecznie, działało 220 podmiotów gospodarczych, stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny.

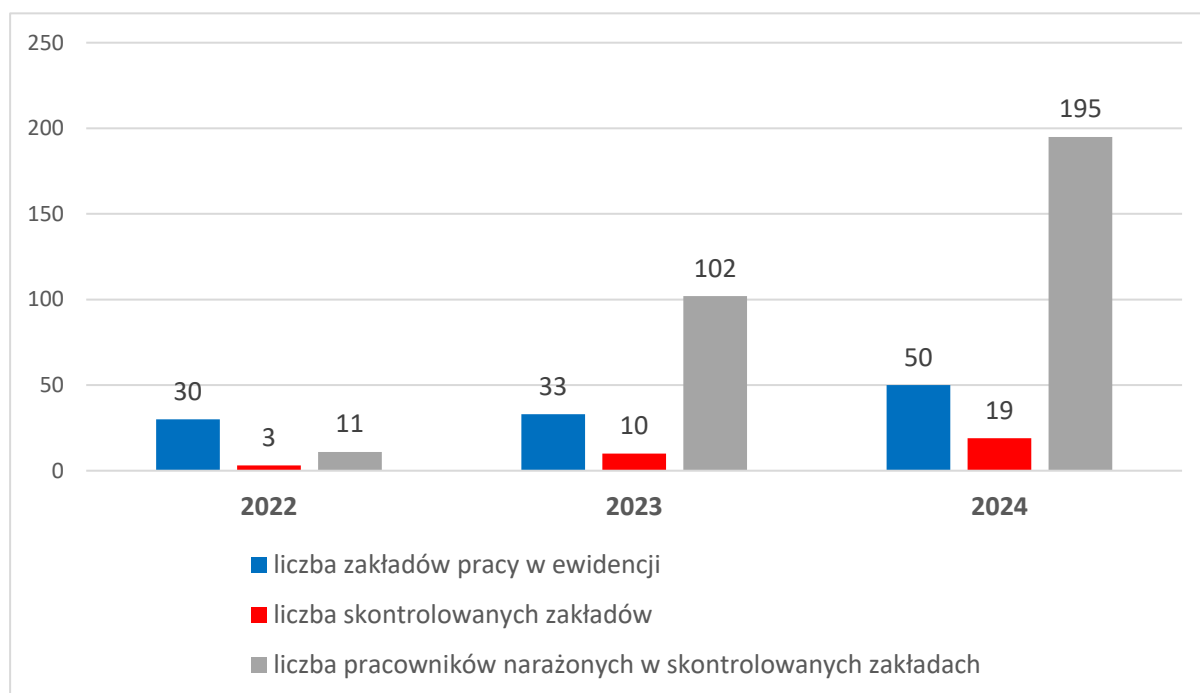
W zakresie nadzoru nad stosowaniem substancji chemicznych i ich mieszanin, w 2024 r. w powiecie piaseczyńskim przeprowadzono 75 kontroli, podczas których najczęściej stwierdzono nieprawidłowości dotyczące m.in.: braku spisu niebezpiecznych substancji i mieszanin chemicznych – 10 przypadków, braku kart charakterystyki – 8 przypadków.

4. Narażenie na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy.

W zakładach pracy coraz częściej wykorzystywane są substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym. Długotrwały kontakt, bądź praca w narażeniu na ww. czynniki może doprowadzić do zwiększenia zapadalności/ umieralności na specyficzne choroby, które ujawniają się nawet po 40 latach od pierwszego kontaktu z nimi.

W 2024 r. pracownicy mieli kontakt/byli narażeni na substancje chemiczne, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w 50 zakładach znajdujących się w ewidencji. Z powyższego zakresu przeprowadzono 26 kontroli w 19 zakładach pracy, w których narażonych na czynniki kancerogenne było 195 pracowników (w tym 40 kobiet).

Narażenie na czynniki chemiczne lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym przedstawia wykres 4.

Wykres 26. Narażenie na czynniki rakotwórcze/mutagenne/reprotoksyczne (od 2024 r.) środowiska pracy w latach 2022-2024

Źródło danych: Sprawozdania roczne MZ-50 w zakresie działalności higieny pracy za lata 2022-2024, opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE w Piasecznie

Wzrost liczby kontroli w zakresie czynników rakotwórczych/mutagennych/reprotoksycznych, jak również zwiększenia w ewidencji liczby

zakładów, w których stosowane są ww. czynniki spowodowany jest m.in. wzmożeniem działań Państwowej Inspekcji Sanitarnej po zakończonym w Polsce stanie epidemii COVID-19. Z roku na rok, do organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej dostarczanych jest coraz więcej „Informacji o substancjach chemicznych, ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym”, co spowodowane jest zmianami w przepisach prawnych z ww. zakresu oraz wzrostem świadomości pracodawców w tym zakresie.

Niezmienne, najwięcej osób mających kontakt zawodowy z czynnikami substancjach chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym, zatrudnionych jest w podmiotach leczniczych (PKD 86), gdzie występuje narażenie m.in. na promieniowanie jonizujące, formaldehyd.

W 2024 r. wydano 7 decyzji administracyjnych w zakresie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy. Najczęściej stwierdzane uchybienia dotyczyły m.in. zagadnień: prowadzenia rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym i rejestru pracowników.

Jednym z zadań realizowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną jest udział w rządowym „Programie oczyszczania kraju z azbestu obejmującym lata 2009-2032”. W 2024 r. przeprowadzono 5 kontroli w trakcie prac powodujących kontakt pracowników z azbestem.

Powyższa liczba kontroli spowodowana była tym, że większość zgłoszeń dotyczyła wyłącznie odbioru azbestu wcześniej usuniętego z budynków i składowanego na prywatnych posesjach. Stałym problemem jest fakt, iż firmy nie informują Państwowej Inspekcji Sanitarnej o terminie i miejscu planowanych prac związanych z usuwaniem azbestu. Kontroli nie udaje się często przeprowadzić z uwagi na krótki czas wykonywania tych prac i zmiany terminów. Przyczyną trudności w sprawowaniu nadzoru sanitarnego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego, podczas ww. czynności, jest przesyłanie przez podmioty prowadzące prace związane z narażeniem na azbest nieprecyzyjnych/błędnych informacji co do daty i lokalizacji miejsca wykonywania prac, a także brak danych kontaktowych. Należy również podkreślić, że zgłoszenie prac związanych z narażeniem na azbest w zgodnym z przepisami

terminie, czyli 7 dni przed planowanymi pracami, uniemożliwia przeprowadzenie kontroli z zachowaniem wymogów ustawy Prawo przedsiębiorców.

5. Narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne

Czynniki biologiczne to mikro i makroorganizmy oraz ich struktury, których obecność w środowisku pracy może wpływać negatywnie na organizm ludzki i prowadzić do wystąpienia chorób zawodowych. Istotne narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy występuje m.in. w: podmiotach leczniczych, zakładach usuwania i utylizacji odpadów, oczyszczalniach ścieków, rolnictwie, leśnictwie, weterynarii, instytucjach i laboratoriach naukowo-badawczych.

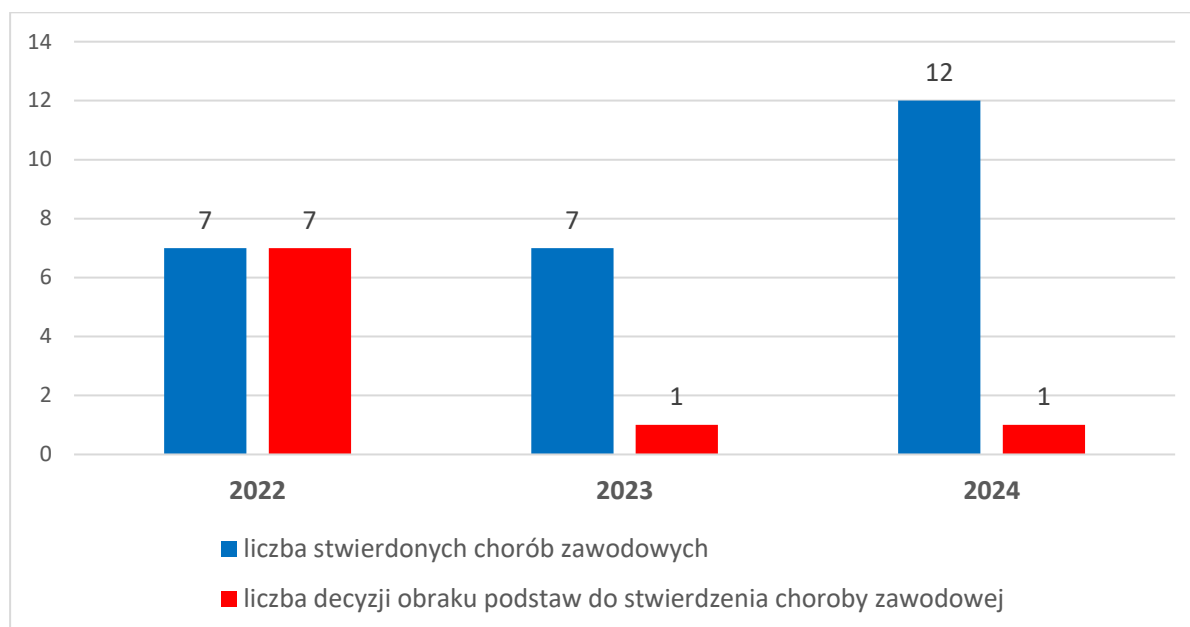
Podczas kontroli zwracano uwagę na prawidłowość sporządzonych ocen ryzyka zawodowego, informowanie pracowników o zagrożeniach, profilaktyczne badania lekarskie, przestrzeganie przez osoby mające kontakt ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami biologicznymi, higieny osobistej, stosowanie środków ochrony zbiorowej i indywidualnej oraz przestrzeganie norm i procedur w pracy. Z uwagi na brak normatywów higienicznych, nie wymagano przeprowadzania pomiarów na obecność czynnika biologicznego.

W 19 skontrolowanych w 2024 r. zakładach pracy, w kontakcie ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi pracowało 756 osób. Z powyższego zakresu wydano 1 decyzję dotyczącą uwzględnienia w ocenie ryzyka zawodowego czynników biologicznych. Pracownikom zapewniono odpowiednie środki ochrony indywidualnej, które stosują podczas wykonywanej pracy (odzież i obuwie robocze, ochrony układu oddechowego, rękawice ochronne). Wykonywane są badania lekarskie, w których uwzględnia się narażenie na szkodliwe czynniki biologiczne. W ramach profilaktyki, niektóre zakłady stosują szczepienia ochronne.

6. Choroby zawodowe

Za chorobę zawodową uważa się chorobę wymienioną w wykazie chorób zawodowych, będącym załącznikiem do rozporządzenia z dnia 30 czerwca 2009 r. w sprawie chorób zawodowych, jeżeli w wyniku oceny warunków pracy można stwierdzić bezspornie lub z wysokim prawdopodobieństwem, że została ona spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w związku ze sposobem wykonywania pracy.

W 2024 r. wydano 12 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Zestawienie danych dotyczących liczby wydanych decyzji dotyczących chorób zawodowych w latach 2022-2024 przedstawia wykres postępowania w sprawach chorób zawodowych w latach 2022-2024 przedstawia wykres 5.

Wykres 27. Liczba decyzji w sprawach chorób zawodowych w latach 2022-2024

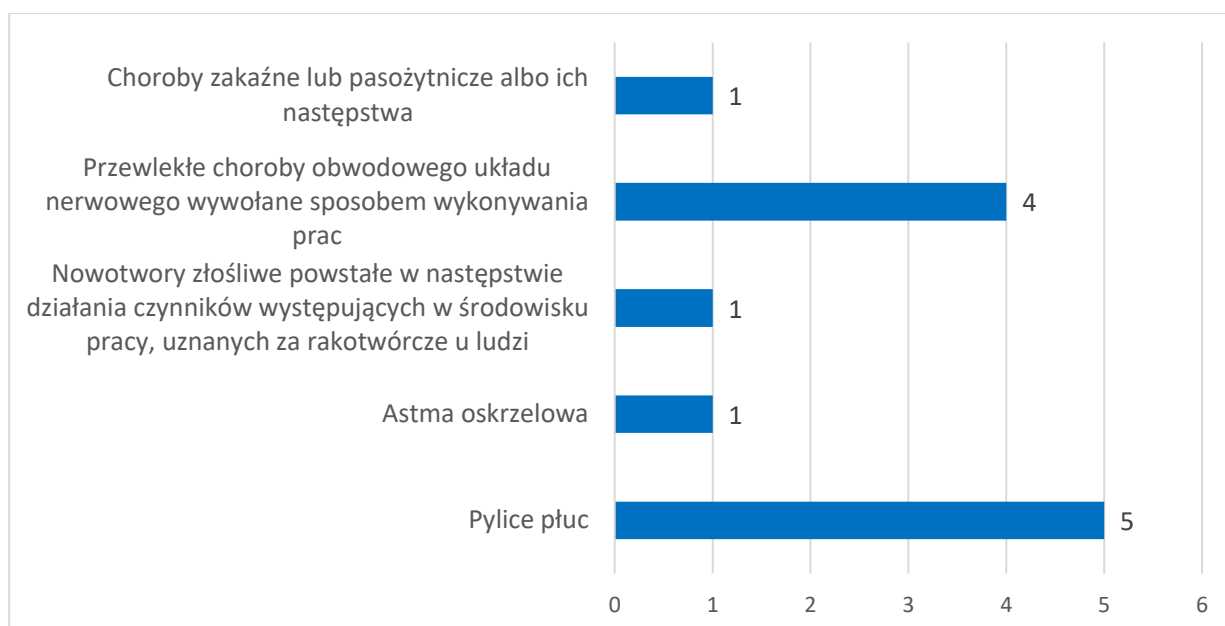
Źródło danych: Sprawozdania roczne MZ-50 w zakresie działalności higieny pracy za lata 2022-2024, opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE w Piasecznie

Porównanie liczby stwierdzonych chorób zawodowych w latach 2022-2024 przedstawiono w tabeli XIX, natomiast strukturę chorób zawodowych stwierdzonych w 2024 r. obrazuje wykres 27.

Tabela XIX. Stwierdzone choroby zawodowe w powiecie piaseczyńskim w latach 2022-2024.

Choroba zawodowa	Liczba przypadków		
	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Pylice płuc	3	4	5
Astma oskrzelowa			1
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat		1	
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	2	1	1
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1		
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania prac	1		4
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa		1	1

Źródło danych: Sprawozdania roczne MZ-50 w zakresie działalności higieny pracy za lata 2022-2024

Wykres 28. Struktura chorób zawodowych stwierdzonych w 2024 r.

Źródło danych: Sprawozdanie roczne MZ-50 w zakresie działalności higieny pracy za 2024 r opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy PSSE w Piasecznie.

Największą liczbę stwierdzonych w 2024 r. chorób zawodowych stanowiły pylice płuc powstałe w wyniku narażenia pracowników na pył azbestu. Analizując stwierdzone choroby zawodowe w tym nowotworowe w zakładach pracy nasuwa się wniosek, że poprawa warunków środowiska pracy niewątpliwie przyczyniła się do obniżenia stężeń i natężeń wielu czynników kancerogennych, jednakże niezależnie od powyższego, wiele nowotworów może ujawnić się po wielu latach od pierwszej ekspozycji pracownika na czynnik kancerogeny.

Mimo podejmowania przez pracodawców działań i wdrażania środków zmierzających do zapewnienia pracownikom bezpiecznych i higienicznych warunków pracy, m.in. poprzez: zastosowanie nowoczesnych technologii, bardziej skutecznych środków ochrony indywidualnej, szkoleń i uświadamiania pracowników o istniejących zagrożeniach, czy kontroli ich stanu zdrowia, należy mieć na uwadze, iż nie jest możliwe całkowite wyeliminowanie ryzyka wystąpienia chorób zawodowych u pracowników. Przestrzeganie przez pracodawców przepisów dotyczących profilaktyki zdrowotnej pracowników nie ma znaczenia dla ustalenia istnienia związku przyczynowego pomiędzy schorzeniem, a warunkami pracy. Istotne znaczenie dla powstania choroby w związku z warunkami pracy ma bowiem indywidualna wrażliwość osobnicza pracownika na szkodliwe czynniki występujące w miejscu pracy lub sposób wykonywania pracy. Oznacza to, że nie każdy pracownik zatrudniony w tych samych warunkach zachoruje na chorobę zawodową.

XI. NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

Piotr Wiewióra

Sekcja Higieny Pracy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

- W Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie w 2024 r. nadzór nad chemikaliami realizowany był przez pracowników Sekcji Higieny Pracy.
- Substancje chemiczne są podstawowym elementem składowym otaczającego nas świata, zatem legislacja dot. substancji chemicznych i ich mieszanin dotyczy właściwie każdej gałęzi produkcji. Podlegają jej produkty powszechnie określane jako chemiczne, których używamy w domu czy pracy, ale też biżuteria, tekstylia, elektronika czy zabawki.
- Szeroko rozumiana produkcja chemiczna jest najbardziej uregulowanym przemysłem w Unii Europejskiej, właśnie po to, by chronić zdrowie i życie obywateli, oraz zapewnić bezpieczeństwo dla środowiska. W tym zakresie niezwykle istotna jest rola Państwowej Inspekcji Sanitarnej, jako kluczowego organu nadzoru rynku w tym obszarze.

1. Substancje chemiczne i ich mieszany

W 2024 r. Państwowa Inspekcja Sanitarna, realizując zadania statutowe, przeprowadzała kontrole zgodnie z ustawą z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, która implementuje na terenie polskim europejskie regulacje: REACH (Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów) i CLP (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin). Zadania realizowane były w szczególności w obszarach, w których z wieloletniego doświadczenia można było się spodziewać poniższych nieprawidłowości.

Dla rozporządzenia nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) w zakresie:

- klasyfikacji zagrożeń,
- oznakowania produktów sporządzonego zgodnie z tytułem III, IV CLP,
- zgłoszenia do wykazu klasyfikacji i oznakowania zgodnie z art. 40 CLP,
- informacji w łańcuchu dostaw,

- oraz innych zobowiązań wynikających z rozporządzenia.

W przypadku rozporządzenia nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) w zakresie:

- rejestracji substancji chemicznych,
- oceny dokumentacji,
- informacji w łańcuchu dostaw,
- substancji w wyrobach SVHC tj. substancji stanowiących bardzo duże zagrożenie,
- ograniczeń w produkcji i stosowania substancji (załącznik XVII rozporządzenia REACH),
- zezwoleń,
- innych zobowiązań wynikających z rozporządzenia.

Pracownicy Sekcji Higieny Pracy wykonali z powyższego zakresu 18 kontroli. Ponadto uczestniczyli we wspólnotowym projekcie REACH-EN-FORCE 12 (REF-12) dotyczącym egzekwowania zgodności importowanych substancji, mieszanin i wyrobów i obejmował przedsiębiorstwa, które importowały substancje, mieszaniny lub wyroby do EOG i pełniły funkcję importerów, dalszych użytkowników (importujących) lub wyłącznych przedstawicieli zgodnie z rozporządzeniem REACH. W ramach powyższego projektu przeprowadzono 1 kontrolę.

2. Produkty biobójcze

Produkty biobójcze spotykamy najczęściej w postaci repelentów przeciwko owadom (komarom, kleszczom, molom czy meszkom), albo produktów do dezynfekcji rąk. Mogą to być także produkty odstraszające inne zwierzęta - kuny czy dziki. Wiele produktów codziennego użytku zawiera w swoim składzie produkty biobójcze - konserwanty przedłużające ich trwałość. Spotkamy je w takich wyrobach jak farby wodne, niektóre detergenty czy skóra. Zgodnie z definicją, produktem biobójczym jest każda substancja lub mieszanina w postaci, w jakiej jest dostarczana użytkownikowi, składająca się z jednej lub kilku substancji czynnych lub zawierająca lub wytwarzająca jedną lub więcej substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny, niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne. Ze względu na potencjalne działanie szkodliwe dla zdrowia człowieka

produkty biobójcze przed wprowadzeniem do obrotu powinny być zarejestrowane. Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o produktach biobójczych, udostępniane na rynku i stosowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej są produkty biobójcze, na które zostało wydane pozwolenie albo zezwolenie na handel równoległy, albo pozwolenie na obrót. Działalność Państwowej Inspekcji Sanitarnej w tym obszarze polega m.in. na kontroli posiadania i ważności pozwolenia na wprowadzanie do obrotu, statusu substancji czynnej, czy oznakowania.

W 2024 r. przeprowadzono 7 kontroli u podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze. W jednym przypadku stwierdzono wprowadzanie produktu biobójczego w opakowaniu niewłaściwie oznakowanym. Dodatkowo 14 kontroli przeprowadzono w zakresie stosowania produktów biobójczych.

3. Produkty kosmetyczne

Państwowa Inspekcja Sanitarna, jako służba powołana do sprawowania nadzoru nad produktami kosmetycznymi, odpowiada za weryfikację czy producent, importer lub inna osoba odpowiedzialna dopełniła wszystkich obowiązków związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa kosmetyku. Nadzór nad bezpieczeństwem kosmetyków jest bardzo istotnym obszarem, gdyż są to produkty stosowane każdego dnia. Według Europejskiej Agencji Chemikaliów, przeciętny konsument w Europie używa siedmiu produktów kosmetycznych w ciągu dnia. Kosmetyki zgodnie z definicją są stosowane bezpośrednio na skórę, włosy lub paznokcie, ale mają także kontakt z błoną śluzową jamy ustnej.

W 2024 r. na terenie powiatu piaseczyńskiego zarejestrowanych było 20 firm zajmujących się wytwarzaniem produktów kosmetycznych. Wykaz ten nie zawiera importerów oraz dystrybutorów produktów kosmetycznych, którzy też muszą spełniać wymagania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r., dotyczącego produktów kosmetycznych i są kontrolowani przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W bieżącym roku w zakładach wytwarzających produkty kosmetyczne przeprowadzono 3 kontrole kompleksowe. Ponadto przeprowadzonych zostało 8 kontroli dotyczących m.in. oznakowania produktów kosmetycznych i zawartości substancji zakazanych do stosowania w produktach kosmetycznych. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 1 decyzję dotyczącą nakazu właściwego oznakowania 1 produktu kosmetycznego.

W ramach nadzorowania obrotu produktami kosmetycznymi przeprowadzono 8

kontroli interwencyjnych u dystrybutorów.

Kontrole interwencyjne dotyczyły niewłaściwego oznakowania produktów kosmetycznych, zawartości substancji zakazanych do stosowania w produktach kosmetycznych oraz zanieczyszczenia mikrobiologicznego produktów kosmetycznych. W trakcie kontroli nie stwierdzono naruszenia przepisów Ustawy z dnia 04 października 2018 r. o produktach kosmetycznych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2227) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącego produktów.

4. Detergenty

Detergent, zgodnie z definicją określoną w rozporządzeniu (WE) Nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów oznacza jakąkolwiek substancję lub preparat zawierający mydło i/lub inne substancje powierzchniowo czynne, przeznaczoną do procesów prania, mycia i czyszczenia. Detergenty występują w postaci proszku lub płynu do usuwania zabrudzeń z ubrań, naczyń itp.

W 2024 r. przeprowadzono 2 kontrole, z powyższego zakresu.

5. Prekursory narkotykowe kategorii 2 i 3

Prekursory narkotyków są to substancje, z których bezpośrednio można tworzyć związki psychoaktywne, lub inne substancje pomocnicze, znajdowane przez organy ścigania w nielegalnych laboratoriach.

W zależności od wielkości ryzyka związanego z wytworzeniem z nich substancji psychoaktywnej, podzielono je na cztery kategorie. Obrót nimi jest regulowany, a Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi nadzór nad przestrzeganiem przez podmioty stosujące i wprowadzające do obrotu prekursory narkotyków: kategorii 2A (bezwodnik octowy, czerwony fosfor), kategorii 2B (kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna, nadmanganian potasu i ich sole), kategorii 3 (kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton, keton metylowo-etylowy i ich sole, z wyjątkiem soli kwasu chlorowodorowego i kwasu siarkowego), obowiązków wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i rozporządzeń Wspólnotowych.

W 2024 r. przeprowadzono 4 kontrole, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości z ww. zakresu.

6. Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

W celu ograniczania zagrożeń, jakie mogą powodować środki zastępcze oraz nowe substancje psychoaktywne, Państwowa Inspekcja Sanitarna rejestruje przypadki zatruc środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną, podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną. Podmioty wykonujące działalność leczniczą oraz podmioty przeprowadzające badanie pośmiertne zgodnie art. 30a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii zgłaszają państwowemu powiatowemu inspektorowi sanitarnemu, właściwemu ze względu na siedzibę tego podmiotu, wystąpienie zatrucia środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną albo podejrzenie wystąpienia takiego zatrucia albo zgonu, którego przyczyną mogło być albo było zatrucie środkiem zastępczym lub nową substancją psychoaktywną.

W 2024 roku, prowadzono bieżący monitoring dotyczący przypadków zatruc środkami zastępczymi na terenie powiatu piaseczyńskiego we współpracy ze szpitalem im. Św. Anny w Piasecznie.

Podsumowanie

Istotnym czynnikiem w zachowaniu odpowiedniego stanu higieniczno-sanitarnego zakładów pracy jest systematyczny nadzór w tym zakresie. Prowadzona działalność kontrolna w dużym stopniu przyczynia się bowiem do podnoszenia stanu bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zatrudnionych w kontrolowanych zakładach pracy, szczególnie w warunkach narażenia zawodowego. Na podstawie prowadzonego nadzoru sanitarnego w zakresie higieny pracy w 2024 r. można zauważyć, że mimo stwierdzanych nieprawidłowości, pracodawcy wykazują zaangażowanie w zapewnianie pracownikom bezpiecznych warunków pracy. Zwiększa się również świadomość zawodowa samych pracowników w odniesieniu do zagrożeń w środowisku pracy, jak również w przestrzeganiu procedur i stosowaniu indywidualnych ochron osobistych, zabezpieczających m.in. przed powstawaniem chorób zawodowych.

Od kilku lat wzrasta liczba zakładów, w których pracownicy są narażeni lub pracują w kontakcie z substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym, mutagennym lub reprotoksycznym w środowisku pracy. Wzrost ten spowodowany jest przede wszystkim zmianą przepisów z powyższego zakresu.

Biorąc pod uwagę rozległość zagadnień związanych z nadzorem nad chemikaliami, mnogość produktów i ich szerokie stosowanie, wskazany jest ciągły i progresywny nadzór nad nimi, aby społeczeństwo mogło bezpiecznie korzystać z udogodnień jakie dają.

XII. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Iwona Nowacka

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny, Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Piasecznie

Zgodnie z treścią art. 3 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej działaniami Państwowej Inspekcji Sanitarnej z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego są działania polegające na opiniowaniu/uzgadnianiu – pod względem zapewnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych – dokumentów planistycznych, warunków realizacji przedsięwzięć, dokumentacji projektowej obiektów budowlanych oraz uczestnictwo w procesie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych. Realizacja zadań w tym zakresie, dokonywana jest poprzez egzekwowanie właściwych warunków zabudowy terenów przeznaczonych pod planowane inwestycje, przestrzegania przepisów ochrony środowiska w szczególności w zakresie ochrony zdrowia i życia ludzi, jak też rozwiązań dających możliwość zapewnienia właściwych warunków higienicznych i zdrowotnych w realizowanych obiektach budowlanych na etapie ich projektowania i budowy. Do najważniejszych działań w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego należą:

- uczestnictwo w poszczególnych etapach procesu inwestycyjnego w tym:
 - ustalania warunków zabudowy i zagospodarowania terenu;
 - projektowania obiektów budowlanych na etapie budowy oraz zmiany sposobu użytkowania;
 - przekazywania do użytkowania wybudowanych obiektów budowlanych;
- dbałość o ochronę środowiska, w szczególności zdrowia i życia ludzi.

Realizując zadania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie w 2024 r. zajmował stanowiska dotyczące:

- strategicznej oceny oddziaływania na środowisko planów ogólnych gmin i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego;
- oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dokumentacji projektowej;

- spełnienia odpowiednich pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych warunków pobytu ludzi w budynkach nowo wybudowanych (na etapie przekazywania do użytkowania) oraz obiektach istniejących w związku ze zmianą sposobu ich użytkowania.

Dokonywane oceny pod względem spełnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych, dotyczyły przedsięwzięć budowlanych, takich jak: centra handlowe, hale sportowe, apteki ogólnodostępne i punkty apteczne, obiekty oświaty, lokale gastronomiczne, budynki mieszkalno-usługowe, obiekty służby zdrowia, budynki produkcyjno-magazynowe, obiekty gospodarki komunalnej.

1. Opiniowanie w zakresie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko mają na celu identyfikację potencjalnych zagrożeń i ocenę wpływu na środowisko. Rolą organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest identyfikacja tych zagrożeń i ich wpływu na zdrowie i życie ludzi. Przy wydawaniu opinii sanitarnych, w postępowaniu w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, oceniane jest czy przyjęte rozwiązania planistyczne są ukierunkowane na zapewnienie właściwego stanu sanitarnego, w szczególności, czy przyjęte rozwiązania nie będą powodowały zagrożenia dla zdrowia i życia ludzi.

W roku 2024 w ramach udziału w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zajmowano stanowisko łącznie 57 razy, w tym:

- w sprawach uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko – 14 razy;
- w sprawach uzgodnienia odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – 13 razy;
- w sprawach opiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – 30 razy.

2. Opiniowanie w zakresie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dotyczy przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Postępowanie prowadzone jest na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko i ma na celu identyfikację potencjalnych zagrożeń wynikających z realizacji, eksploatacji i rozbiórki ww. przedsięwzięć oraz ocenę wpływu tych zagrożeń na środowisko, w szczególności w zakresie wpływu na życie i zdrowie ludzi. W roku 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie rozpatrzył 58 wniosków o zajęcie stanowiska w trybie ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku. Dotyczyły one:

- obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko – 50 wniosków (w 7 przypadkach stwierdzono potrzebę prowadzenia oceny oddziaływania na środowisko);
- uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – 8 wniosków.

Zajęte stanowiska dotyczyły głównie przedsięwzięć infrastrukturalnych, obiektów produkcyjno-magazynowych, zabudowy mieszkalno-usługowej.

3. Uzgadnianie dokumentacji projektowej

Dokumentacja obiektów budowlanych, w szczególności projekty budowlane oraz dokumentacja przygotowywana w związku ze zmianą sposobu użytkowania obiektu może być przedstawiona do uzgodnienia pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Uzgodnienia dokonują organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz rzeczoznawcy do spraw sanitarno-higienicznych. Uzgadniając dokumentację projektową sprawdza się czy zastosowane rozwiązania projektowe gwarantują możliwość zapewnienia odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych użytkownikom projektowanych budynków, m.in. dzięki zastosowaniu: prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwych - pod względem zdrowotnym - materiałów budowlanych, prawidłowej wentylacji, odpowiednich rozwiązań instalacji: wodnej, kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, właściwego oświetlenia, zabezpieczenia ludzi przed narażeniem na ponadnormatywny poziom czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych.

W roku 2024 Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie oceniał 3 dokumentacje projektowe, jedna z nich oceniona została negatywnie.

Dokumentacja projektowa obiektów budowlanych zrealizowanych na terenie powiatu piaseczyńskiego uzgadniana była w większości przypadków przez rzeczoznawców do spraw sanitarnohigienicznych.

4. Kontrola obiektów budowlanych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych na etapie przekazywania do użytkowania obiektów nowo wybudowanych oraz w obiektach istniejących w związku ze zmianą sposobu użytkowania

Jednym z zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego jest uczestnictwo w dopuszczeniu do użytkowania wybudowanych obiektów budowlanych. W trakcie kontroli ww. obiektów, pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej sprawdzają zgodność wykonania obiektu z projektem budowlanym. Oceny dokonuje się na podstawie oględzin obiektu oraz dokumentacji powykonawczej, w tym: atestów zastosowanych materiałów budowlanych, sprawozdań z badań prób wody pobranych w obiekcie, protokołów z pomiarów wydajności wentylacji mechanicznej, protokołów z pomiarów poziomu hałasu powodowanego pracą instalacji wbudowanych w budynek (w szczególności instalacji wentylacji mechanicznej), protokołów okresowej kontroli przewodów kominowych, protokołów odbioru przyłączy: wodociągowych, kanalizacyjnych, gazowych itp. W sytuacji, gdy przedmiotem zgłoszenia zakończenia budowy jest obiekt zaliczany do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, sprawdza się również czy uwarunkowania środowiskowe, zgłoszone w procedurze oceny oddziaływania na środowisko, zostały zrealizowane. W 2024 roku pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie sprawujący zapobiegawczy nadzór sanitarny przeprowadzali także oględziny obiektów istniejących, w związku z przygotowaniem ich do pełnienia nowej funkcji. Przeprowadzono łącznie 41 kontroli. W kilku obiektach, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, kontrole tego samego obiektu przeprowadzano dwukrotnie. Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości to: brak właściwej wentylacji pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi, brak zabezpieczeń ograniczających napływ zimnego powietrza do wnętrza budynku, niewłaściwe wykonanie lub brak pomieszczeń higienicznosanitarnych. Do oceny poprawności zastosowanych rozwiązań niezbędny jest wgląd do dokumentacji powykonawczej zrealizowanego obiektu. W wielu przypadkach dokumentacja ta była szczątkowa lub przygotowana nierzetelnie.

Podsumowanie

Działania z zakresu zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane w 2024 roku miały na celu eliminację lub w znacznym stopniu ograniczenie negatywnego wpływu na życie i zdrowie ludzi oddziaływań środowiskowych oraz dbałość o przekazywanie do dyspozycji użytkowników obiektów budowlanych właściwie przygotowanych pod względem zapewnienia wymagań higienicznych i zdrowotnych. Działania te, mając charakter prewencyjny, zapobiegają negatywnym oddziaływaniom, a tym samym mają zasadnicze znaczenie dla stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu.

XIII. STAN SANITARNY PLACÓWEK NAUCZANIA WYCHOWANIA I OPIEKI DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

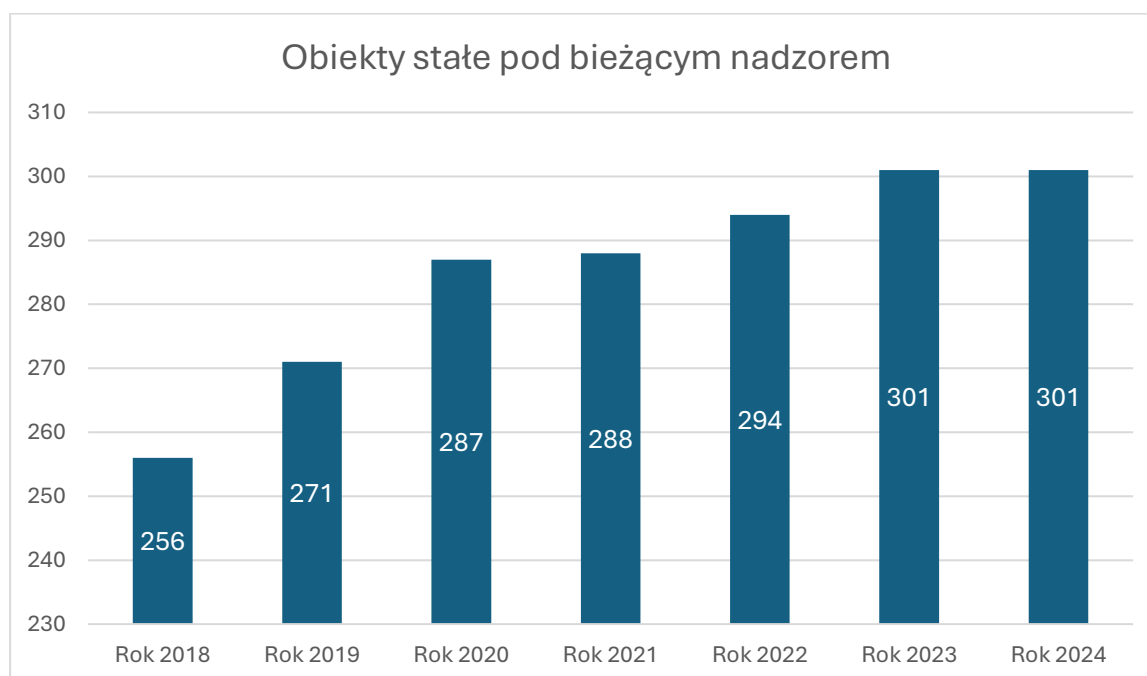
Irena Caban

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży, Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Piasecznie

1. Bieżący nadzór nad obiektami

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży w 2024 r. nadzorowała 561 obiektów, w tym: 260 placówek sezonowych. W ewidencji sekcji znajduje się 301 stałych placówek oświatowo-wychowawczych. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 105 placówkach. W wyniku kontroli wydano 11 decyzji administracyjnych merytorycznych opiniujących dla żłobków. Wydano 10 opinii sanitarnych, w tym: 2 dla innych form wychowania przedszkolnego, 5 dla przedszkoli, 1 dla szkoły, 1 dla zespołu szkół oraz 1 dla specjalistycznej placówki pracy pozaszkolnej.

Od roku 2018 systematycznie wzrasta liczba stałych obiektów będących pod nadzorem sanitarnym co obrazuje poniższy wykres nr 1.

Wykres 29. Obiekty stałe pod bieżącym nadzorem (2018 r.-2024 r.). *Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Piasecznie*

W roku 2024 wykreślono z ewidencji placówek stałych 10 obiektów i zarejestrowano 10 nowo powstałych obiektów (3 żłobki, 5 przedszkoli, 1 szkołę prowadzącą nauczanie domowe oraz 1 pozaszkolną placówkę specjalistyczną). Rozbudowie poddano 3 placówki, modernizując infrastrukturę bloków sportowych, rozbudowując część dydaktyczną oraz sanitarną obiektu. Prowadzono również remonty generalne w budynkach oświatowych, obejmując modernizacją izby lekcyjne, korytarze, łazienki czy pomieszczenia administracyjne.

W celu dążenia do osiągnięcia lepszych warunków i pożądaných norm w placówkach oświatowo-wychowawczych, wystosowano do właścicieli obiektów 2 wystąpienia pokontrolne informujące o stwierdzonych podczas prowadzenia kontroli nieprawidłowościach. Wystąpienia dotyczyły nieprawidłowego stanu technicznego placów zabaw.

W roku 2024 przyjęto 8 pisemnych interwencji od rodziców – 5 bezzasadnych, 2 zasadne, 1 przekazano wg właściwości do innych organów. Interwencje dotyczyły, zdaniem rodziców, nieprawidłowości stanu sanitarnego w placówce, nieodpowiedniej, zbyt niskiej temperatury w salach zajęć oraz stanu wyposażenia placów zabaw.

Tak jak w latach ubiegłych, również w roku 2024 prowadzono w okresie wakacyjnym ocenę przygotowania szkół do nowego roku szkolnego. Ocenie poddano 8 szkół i nie stwierdzono nieprawidłowości w w/w tematyce.

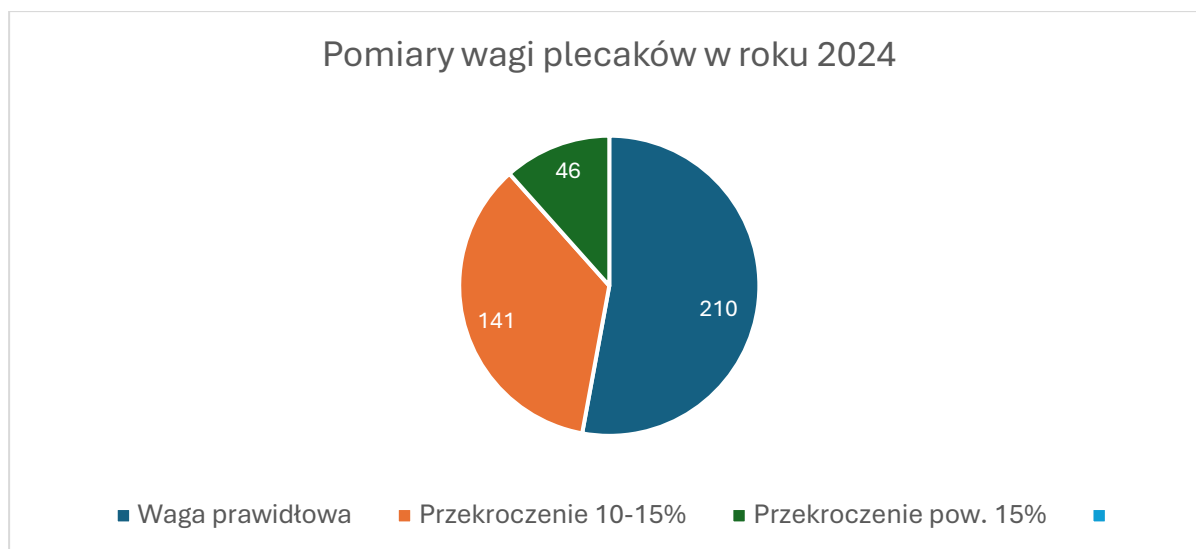
2. Ocena higieny procesu nauczania w szkołach

W roku 2024, tak jak w latach ubiegłych, przeprowadzono ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci w 38 placówkach. Łącznie oceniono 3440 stanowisk. Nieprawidłowości na ocenianych stanowiskach nie stwierdzono. Zdarzały się pojedyncze przypadki nieprawidłowo zestawionych mebli (numeryczne skompletowanie stołu i krzesła szkolnego odpowiadającego Polskiej Normie PN-EN 1729-1:2016), które korygowano w trakcie prowadzonej kontroli. Nie stwierdzono również, w kontrolowanych w 2024r. placówkach, mebli szkolnych i przedszkolnych nie posiadających certyfikatów.

W kontrolowanych szkołach prowadzono także, jak co roku, ocenę tygodniowych rozkładów zajęć szkolnych. Ocenie poddano 103 „plany lekcji”. W roku 2024 tygodniowe rozkłady zajęć lekcyjnych oceniane były w szkołach prowadzących jednozmianowy system nauczania i nie stwierdzono w ich ocenie nieprawidłowości.

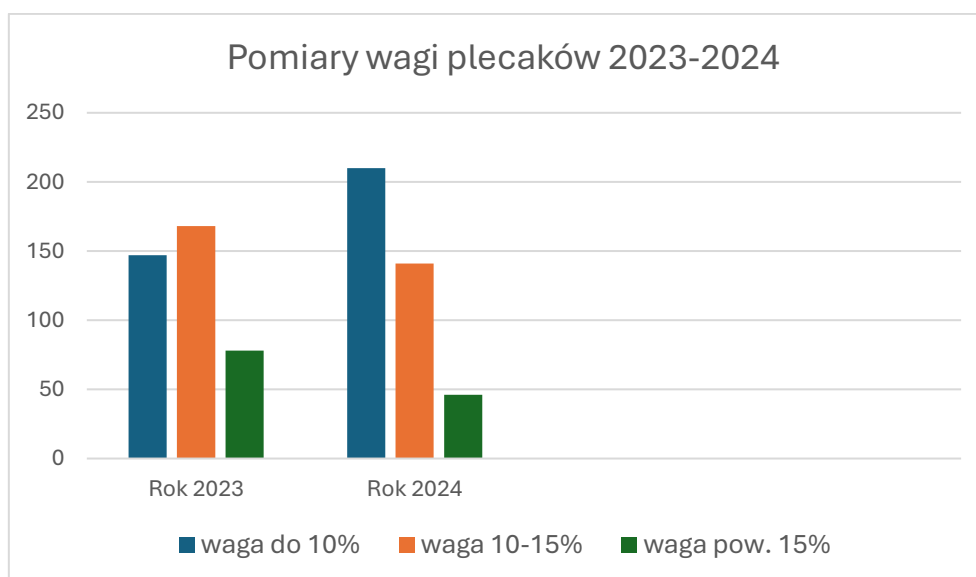
Tak jak w roku ubiegłym, w ramach eliminacji ryzyka rozwoju wad postawy u dzieci, w roku 2024, kontynuowano pracę problemową pomiaru wagi plecaków szkolnych. Na ogólną

liczbę 397 przeprowadzonych pomiarów, optymalną wagę, czyli nie przekraczającą 10% wagi ciała ucznia, uzyskano u 210 uczniów. Wagę plecaka przedziale 10-15% uzyskało 141 uczniów a powyżej 15% u 46 uczniów, co stanowi 11.6% wszystkich pomiarów.

Wykres 30. Pomiar wagi plecaków u uczniów kl. IV-VIII w roku 2024. *Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie*

Opracowane arkusze pomiarów, wraz z uwagami i zaleceniami, przesłano Dyrektorom szkół, w których prowadzono pomiary w celu podjęcia działań edukacyjnych z rodzicami. W trakcie prowadzenia pomiarów, uczniom u których waga plecaka przewyższała 10% wagi ciała, udzielano porad edukacyjnych o konsekwencjach noszenia zbyt ciężkiego plecaka.

Wykres 31. Pomiary wagi plecaków w latach 2023 – 2024. *Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie*

Porównując pomiary prowadzone w latach 2023 i 2024, obserwuje się znaczny spadek liczby uczniów, u których waga plecaka przekracza 10% wagi masy ciała ucznia (wykres 3). Uzyskane w trakcie prowadzenia pomiarów informacje wskazują, że większa liczba uczniów korzysta z indywidualnych szafek, pozostawiając w nich część podręczników i przyborów szkolnych tuż po przyjściu do szkoły, co przekłada się na obniżenie wagi plecaka w ciągu dnia pobytu w szkole.

Biorąc pod uwagę takie aspekty jak: zagęszczenie w klasach czy mikroklimat w pomieszczeniach, nie stwierdzono w roku 2024 nieprawidłowości w poddanych kontroli obiektach.

Nadal, tak jak w latach ubiegłych, utrzymuje się zjawisko zmianowości, które w roku 2024, w 50% dotyczyło klas I – III szkoły podstawowej.

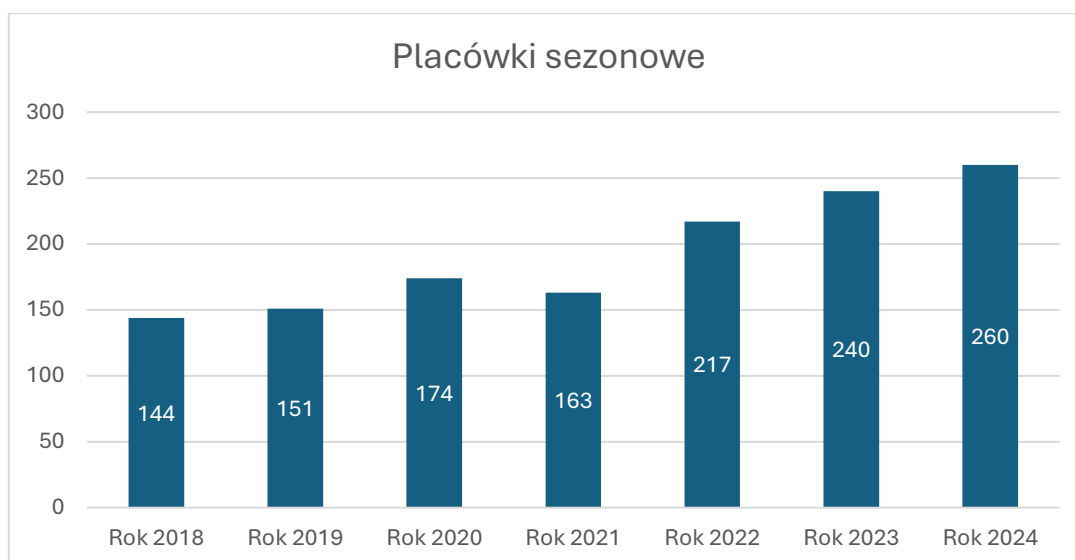
Tabela XX. Porównanie zjawiska zmianowości w szkołach.

Rodzaj szkół skontrolowanych	Liczba w roku 2023 pracujących w systemie zmianowym	Liczba w roku 2024 pracujących w systemie zmianowym
Szkoły podstawowe	9	4
Licea ogólnokształcące	0	0
Zespoły szkół	0	0
RAZEM	9	9

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie

3. Nadzór nad warunkami wypoczynku dzieci i młodzieży

Konieczność zapewnienia opieki dzieciom w czasie wypoczynku zimowego i letniego wpływa na zwiększenie liczby obiektów oferujących wypoczynek. W latach 2018-2024 liczba tych obiektów wzrosła o ok 50% (wykres 4).

Wykres 32. Obiekty sezonowe objęte nadzorem w czasie wypoczynku. *Źródło danych: opracowanie własne Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie*

Bieżący nadzór sanitarny nad placówkami sezonowego wypoczynku Akcji Letniej i Zimowej prowadzony był na podstawie zgłoszeń zarejestrowanych w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej, których w 2024r. na nadzorowanym przez PSSE w Piasecznie terenie, odnotowano ogółem 260 turnusów w 111 obiektach, na tygodniowych lub dwutygodniowych turnusach. W ramach Akcji Zimowej i Letniej kontroli poddano 18 obiektów. Nieprawidłowości nie odnotowano. Nie zgłoszono również wypadków, urazów ani zatruć.

Podsumowanie

Kierownik Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży utrzymuje stały kontakt telefoniczny ze wszystkimi dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych, udzielając porad i wskazówek w każdej wymagającej wyjaśnienia sprawie.

W roku 2024, tak jak w latach ubiegłych warunki pobytu dzieci i młodzieży w nadzorowanych placówkach można uznać za prawidłowe pod względem wymagań w obszarze wymagań stanu sanitarno-higienicznego. Przeprowadzone kontrole wykazały, że pomimo wielu uciążliwości (braku środków finansowych, braku personelu) zadbano o zapewnienie dzieciom odpowiednich warunków do opieki i nauki. Prowadzone były rozbudowy i remonty. Poprawiła się infrastruktura do prowadzenia zajęć WF-u, zadbano w szkołach o możliwość pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych zakupując dla uczniów indywidualne szafki, prowadzono wymianę zużytych mebli szkolnych i przedszkolnych, zwiększono powierzchnie świetlic szkolnych i części dydaktycznej, zaplanowano także dalsze remonty dla poprawy infrastruktury do edukacji i opieki.

XIV. PROMOCJA ZDROWIA I EDUKACJA

Izabela Wojciechowska-Staszewska

Sekcja Oświaty i Promocji Zdrowia, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie

Zadania Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia (OZiPZ) polegają na inicjowaniu, organizowaniu, prowadzeniu, koordynowaniu i nadzorowaniu działalności oświatowo- zdrowotnej w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w PSSE w Piasecznie w roku 2024 podejmowała i koordynowała działania wynikające z art. 6 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego, wytycznych Wojewody Mazowieckiego, zaleceń Ministra Zdrowia, założeń Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, zaleceń Światowej Organizacji Zdrowia oraz Komisji Europejskiej jak również aktualnych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa i sytuacji epidemiologicznej w powiecie piaseczyńskim.

Inspekcja Sanitarna statutowo realizuje przedsięwzięcia zmierzające do zaznajamiania społeczeństwa z zasadami higieny i racjonalnego żywienia oraz metodami zapobiegania chorobom, w tym także zakaźnym.

Sekcja OZiPZ PSSE w Piasecznie koordynuje i realizuje interwencje programowe i nieprogramowe rekomendowane przez Główny Inspektorat Sanitarny, zmierzające do podniesienia wiedzy i wykształcenia prawidłowych postaw w różnych dziedzinach zdrowotnych i sanitarnych. Programy edukacyjne realizowane są w placówkach oświatowo-wychowawczych, zakładach opieki zdrowotnej i w środowiskach lokalnych.

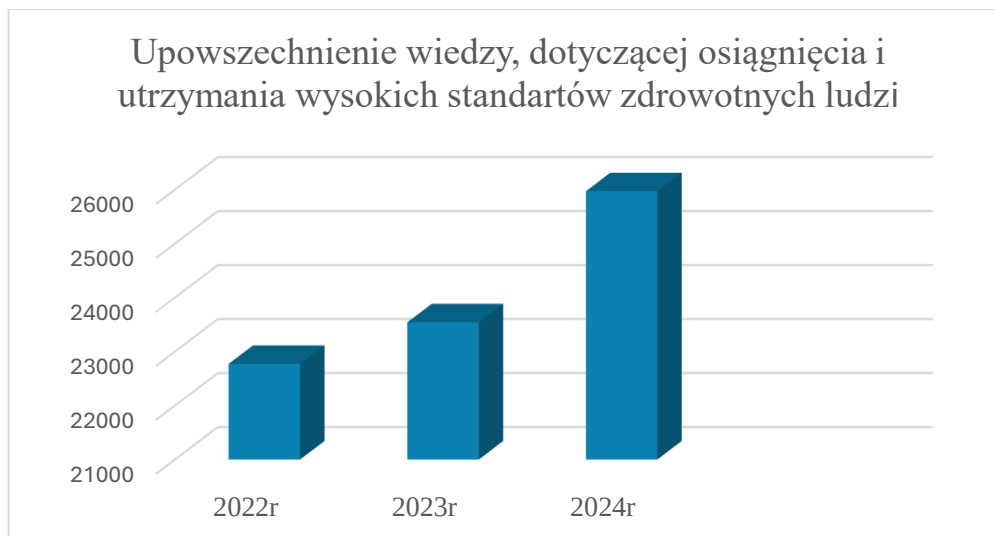
Pod nadzorem Sekcji OZiPZ PSSE w Piasecznie znajduje się: 260 placówek (żłobki, przedszkola, szkoły podstawowe, ponadpodstawowe, ośrodki opiekuńczo/szkolno-wychowawcze, podmioty leczenia otwartego, domy kultury, bursy, internaty).

Bieżący nadzór sanitarny nad placówkami sezonowego wypoczynku Akcji Letniej i Zimowej prowadzony był na podstawie zgłoszeń zarejestrowanych w bazie Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Zgodnie z rocznym zestawieniem kontroli/wizytacji za rok 2024 przeprowadzono 46 wizytacji popartych protokołem, w tym: 12 ocen realizacji programu edukacyjnego i 34 diagnozy przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach nauczania, wychowania i opieki,

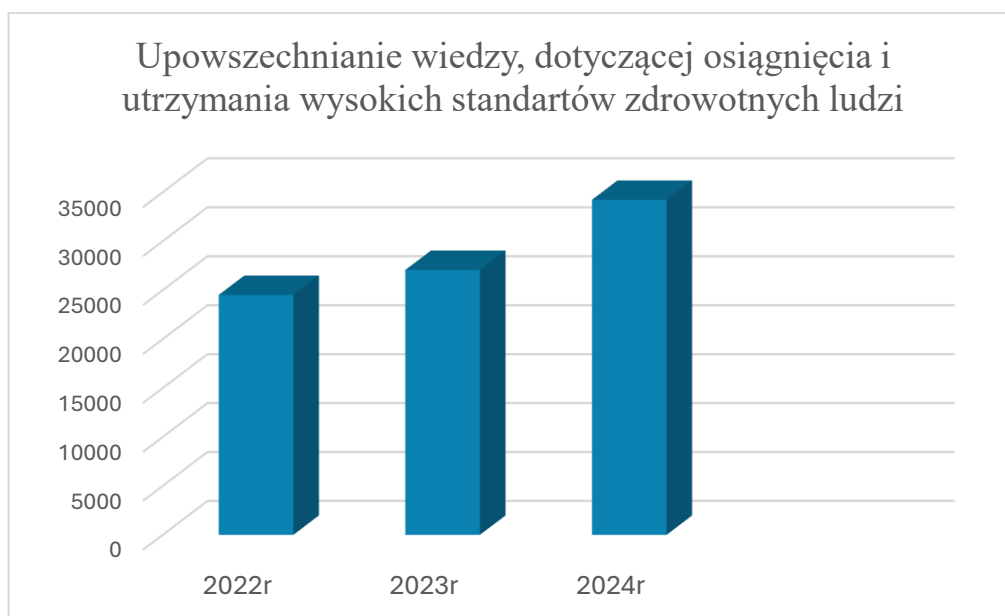
w tym diagnozy przedsięwzięć prozdrowotnych w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży (akcja letnia i zimowa).

Programy edukacyjne realizowane są w placówkach oświatowo-wychowawczych, zakładach opieki zdrowotnej i w środowiskach lokalnych.

Wykres 33. Ogólna liczba osób uczestniczących w interwencjach programowych i nieprogramowych (aktywność) w powiecie piaseczyńskim

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji OZiPZ PSSE w Piasecznie na podstawie wskaźników działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia.

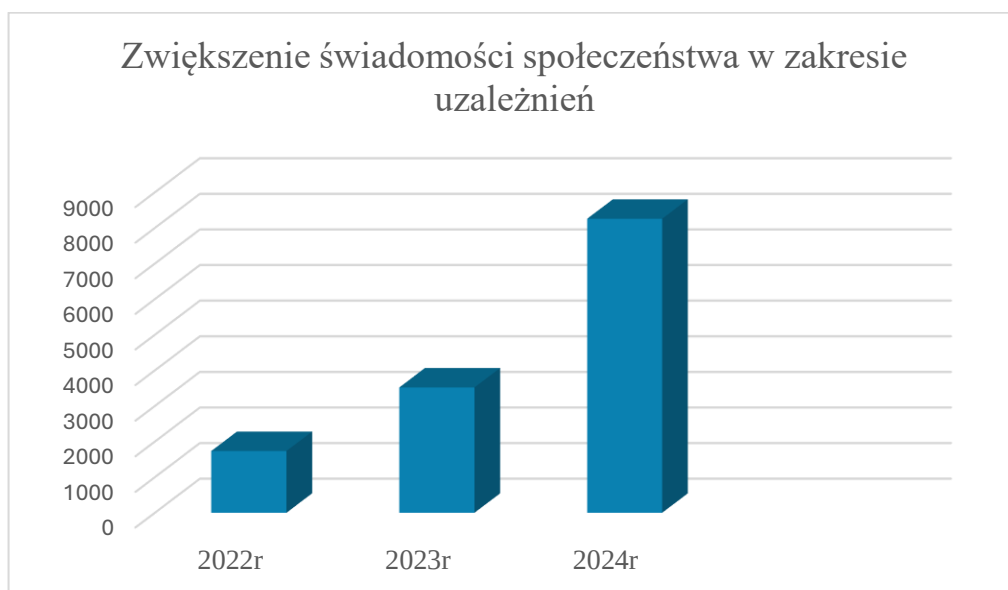
Wykres 34. Ogólna liczba produktów w interwencjach programowych i nieprogramowych

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji OZiPZ PSSE w Piasecznie na podstawie wskaźników działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia.

Pracownik Sekcji ma kontakt ze wszystkimi dyrektorami placówek oświatowo-wychowawczych, udzielając porad i wskazówek w każdej wymagającej wyjaśnienia sprawie.

Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Piasecznie, realizowała w 2024r. działania o zasięgu krajowym, wojewódzkim i powiatowym.

W 2024r 168 placówek realizuje programy, których ogólna liczba odbiorców wynosi **10932**, natomiast **14765** odbiorców miały pozostałe interwencje nieprogramowe.

Wykres 35. Liczba osób objętych działaniami – powiat piaseczyński

Źródło danych: opracowanie własne Sekcji OZiPZ PSSE w Piasecznie na podstawie wskaźników działalności oświatowo-zdrowotnej i promocji zdrowia .

Sekcja OZiPZ prowadzi aktywne działania informacyjno-edukacyjne w serwisie społecznościowym Facebook. Zgodnie z misją Inspekcji Sanitarnej pragniemy, by była nie tylko źródłem sprawdzonych i rzetelnych informacji, ale również miejscem przyjaznym, platformą wymiany myśli i dialogu społecznego. W 2024r w serwisie społecznościowym Facebook, na stronie administrowanej przez PSSE w Piasecznie umieszczono ogółem **606** postów, liczba odbiorców **71097**.

Tabela XXI. Programy profilaktyczno-edukacyjne realizowane przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Piasecznie w 2024r.

Program profilaktyczno-edukacyjny	Zasięg	Tematyka	Adresat
Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS	Ogólnopolski	Ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS,	Społeczeństwo, młodzież szkolna, podróżni
Program edukacyjny pt. „Trzymaj Formę”	Krajowy	Edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.	Adresowany jest do dzieci szkół podstawowych
Bieg po zdrowie	Wojewódzki	Jego celem jest uwrażliwianie młodych ludzi na negatywne skutki palenia tytoniu. Program jest skierowany do uczniów szkół podstawowych, ich nauczycieli i rodziców. Został objęty honorowym patronatem Ministra Edukacji Narodowej.	Odbiorcami programu są uczniowie szkół podstawowych (9-10 lat) oraz ich nauczyciele i rodzice.

Czyste powietrze wokół nas	Powiatowy	Zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie ochrony dzieci przed narażeniem na działanie dymu tytoniowego oraz kształtowanie świadomych, asertywnych postaw wśród dzieci dotyczących ochrony własnego zdrowia, w przypadku bezpośredniego kontaktu z osobami palącymi.	Program jest dostosowany do dzieci w wieku 5-6 lat.
ARS, czyli jak dbać o miłość	Wojewódzki	Dotyczy profilaktyki używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki, dopalacze)	Adresowany jest do młodzieży ze szkół ponadpodstawowych i starszych klas szkół podstawowych VII i VIII
Znamie! Znam Je?	Wojewódzki	Dotyczy upowszechnianie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka.	Program edukacyjny skierowany do uczniów szkół ponadpodstawowych
Wybierz życie – pierwszy krok	Wojewódzki	Dotyczy profilaktyki raka szyjki macicy	Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych i klas VIII szkół podstawowych
Zdrowe piersi są OK	Wojewódzki	Kształtowanie wśród uczennic szkół ponadgimnazjalnych nawyku pielęgnacji piersi i dbania o nie Budowanie świadomości dotyczącej dbania o	Młodzież szkół ponadgimnazjalnych

		zdrowe piersi wśród uczniów (dziewcząt i chłopców) oraz wśród osób z ich najbliższego otoczenia	
Podstępne WZW	Wojewódzki	Podniesienie wiedzy na temat profilaktyki zakażeń HBV i HCV. Kształtowanie zachowań zdrowotnych, w tym również w zakresie przeciwdziałania chorobom zakaźnym	Uczniowie szkół ponadpodstawowych
Nie pal przy mnie proszę	Powiatowy	Zmniejszenie narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu. Wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.	Odbiorcami są dzieci z klas I-III szkoły podstawowej
Znajdź właściwe rozwiązanie	Powiatowy	Zapobieganie paleniu tytoniu wśród młodzieży szkolnej. Kształtowanie postaw asertywnych związanych z funkcjonowaniem w społeczeństwie, unikanie zachowań ryzykownych dla zdrowia.	Adresatami są uczniowie klas VII-VIII szkoły podstawowej
Skąd się biorą produkty ekologiczne	Wojewódzki	Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa	Grupa, do której skierowany jest program, to dzieci uczęszczające do

		ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.	przedszkoli w wieku 5-6 lat.
#ŻyjDobrze	Wojewódzki	Idea programu jest uświadomienie i przypomnienie, że mamy wpływ na nasze zdrowie, a wybory dokonywane każdego dnia warunkują jakość naszego życia. W treściach programowych uwzględniona została fundamentalna wiedza w zakresie higieny, zdrowego żywienia, znaczenia aktywności fizycznej i profilaktyki oraz poruszone zostały wybrane aspekty zdrowia psychicznego.	ADRESACI PROGRAMU • Uczniowie klas 0 – 3 szkół podstawowych; • Uczniowie klas 4 – 8 szkół podstawowych; • Rodzice i opiekunowie uczniów; • Kadra pedagogiczna szkół.
Interwencje nieprogramowe	Zasięg	Tematyka	Adresat
Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień bez Tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia, monitoring ustawy tytoniowej	Krajowy	Obchody, kampanie, zajęcia edukacyjne	Społeczeństwo, młodzież szkolna, grono pedagogiczne.
Promocja szczepień ochronnych: „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski tydzień szczepień”, kampania „Szczepmy się”	Krajowy	Kampania. Szczepienia ochronne: kompendium wiedzy oparte na wiarygodnych i aktualnych publikacjach (EBM) opracowane przez	Ogół społeczeństwa-mieszkańcy powiatu piaseczyńskiego

		doświadczonych specjalistów.	
Zwiększenie świadomości w zakresie szkodliwości zażywania narkotyków/nowych substancji psychoaktywnych	Krajowy	Eliminowaniu lub redukowaniu wpływu znaczących czynników ryzyka używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych, lub ich osłabianiu/kompenso waniu poprzez wzmacnianie czynników chroniących.	Społeczeństwo, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
Światowy Dzień Zdrowia/ Hasło Roku	Krajowy	Obchody Hasła Roku (WHO)	Społeczeństwo
Kampania EFSA- „Wybieraj bezpieczna żywność”	Krajowy	Celem kampanii jest zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności, zachęcenie społeczeństwa do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych.	Ogół społeczeństwa, dzieci, młodzież oraz ich rodzice/ opiekunowie.
Profilaktyka grypy i innych chorób zakaźnych	Krajowy	Wiedza i szczepienia	Społeczeństwo
Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego („Bezpieczne ferie”, „Bezpieczne wakacje”)	Wojewódzki	Kampania porusza najważniejsze kwestie bezpieczeństwa zdrowotnego podczas okresu letniego i zimowego.	Dzieci, rodzice, opiekunowie, organizatorzy wypoczynku
Festiwal Piosenki o Zdrowiu	Wojewódzki	Głównym założeniem Festiwalu jest zainteresowanie dzieci i młodzieży szeroko pojętą tematyką zdrowia, poprzez	Dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniowie szkoły podstawowej klasy I-VIII

		połączenie atmosfery zabawy z popularyzacją treści prozdrowotnych.	
Profilaktyka zatruc grzybami w tym konkurs fotograficzny „Leśne inspiracje”	Wojewódzki	Konkurs, wystawa	Społeczeństwo, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, rodzice
Światowy Dzień Wiedzy o Antybiotykach/ Europejski Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	Wojewódzki	Kampania edukacyjna. Antybiotykooporność to zdolność bakterii do przeciwstawiania się działaniu antybiotyku. Utrzymanie skuteczności antybiotyków to odpowiedzialność każdego z nas, dlatego tak ważne jest racjonalne używanie antybiotyków.	Pacjenci, rodzice, lekarze, pielęgniarki
Profilaktyka wszawicy i świerzbu	Wojewódzki	Propagowanie podstawowych zasad profilaktyki oraz leczenia wszawicy	Dzieci, rodzice/opiekunowie, grono pedagogiczne
Profilaktyka wad podstawowy	Wojewódzki	Akcja skierowana jest do dyrektorów szkół podstawowych, uczniów oraz ich rodziców i ma na celu uświadomienie adresatom, iż działając wspólnie mogą skutecznie zapobiegać problemom zdrowotnym wynikającym z nadmiernego	Dzieci szkół podstawowych, ponadpodstawowych, rodzice, grono pedagogiczne

		obciążenia kręgosłupa tornistrami szkolnymi.	
Promocja zdrowia psychicznego	Wojewódzki	Promocja zdrowia psychicznego to proces umożliwiający ludziom zwiększenie kontroli nad własnym zdrowiem psychicznym i jego poprawę. Oddziaływania z tego obszaru dotyczą przede wszystkim kompetencji zdrowotnych w sferze psychiki, świadomości, wiedzy, dyspozycji osobowościowych, postaw i umiejętności.	Uczniowie, rodzice/opiekunowie, grono pedagogiczne, mieszkańcy powiatu piaseczyńskiego.
Profilaktyka chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych – salmonella, grzyby i inne	Wojewódzki	Profilaktyka zatruc pokarmowych wywołanych spożyciem pokarmów zawierających chorobotwórcze bakterie, toksyny, pasożyty, wirusy lub zanieczyszczenia chemiczne	Społeczeństwo, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe
Zwiększenie świadomości w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu (działania poza programem ARS, czyli jak dbać o miłość)	Powiatowy	Działania w trzech obszarach profilaktyki w ramach przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu (uniwersalne, selektywne, ukierunkowane). Podział ten uzależniony jest od grupy odbiorców i rodzaju	Mieszkańcy powiatu piaseczyńskiego, dzieci i młodzież szkolna, grono pedagogiczne, rodzice/opiekunowie edukowanych dzieci.

		przekazywanego oddziaływania.	
Profilaktyka cukrzycy	Powiatowy	Nieleczona lub niewłaściwie leczona cukrzyca (wysoki poziom glukozy) może prowadzić do poważnych powikłań i rozwoju innych chorób.	Społeczeństwo, szkoły
Profilaktyka chorób onkologicznych (informacje nt. chorób nowotworowych niesklasyfikowanych w innych interwencjach) np. „Od samobadania piersi do mammografii”, program profilaktyczny nowotworów jąder	Powiatowy	Profilaktyka to zapobieganie chorobom, ich wczesne wykrywanie. Dobrym przykładem są tu nowotwory, których wczesne wykrycie pozwoli na ograniczenie dalszego rozwoju choroby oraz wyleczenie.	Mieszkańcy powiatu piaseczyńskiego, młodzi mężczyźni, pacjentki poradni „K”
Bezpieczny Senior	Powiatowy	Świadomy konsument, współpraca z policją, szczepienia ochronne.	Osoby powyżej 65 roku życia
Profilaktyka zagrożeń zdrowia środowiskowego (np. smog, czad, promieniowanie, hałas)	Powiatowy	Zdobycie wiedzy i umiejętność rozpoznawania działania na zdrowie ludzi czynników środowiskowych.	Mieszkańcy powiatu piaseczyńskiego, dzieci i młodzież szkolna.

Podsumowanie

W ramach realizacji interwencji programowych i nieprogramowych/akcyjności liczba odbiorców w powiecie piaseczyńskim wynosiła w 2024 r. **25 697**.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, również w 2024r z wielu szkół i przedszkoli napływały zgłoszenia przypadków występowania wszawicy. Problem niestety nie ma tendencji malejącej, mimo podejmowanej współpracy z dyrektorami placówek rodzice uważają, że to placówka oświatowa powinna zlikwidować wszawicę u dzieci.

W czasie wizytacji i rozmów indywidualnych z dyrektorami szkół i koordynatorami edukacji prozdrowotnej zgłaszane są trudności w realizacji założonych tematów, wynikające z napiętych programów nauczania i braku wolnych godzin lekcyjnych. Wiele placówek realizuje programy autorskie lub proponowane z innych instytucji, które są zaopatrzone w bardzo atrakcyjne oprzyrządowanie (nagrody konkursowe, wyposażenie sal lekcyjnych, oprogramowanie komputera, gadżety dla uczniów).

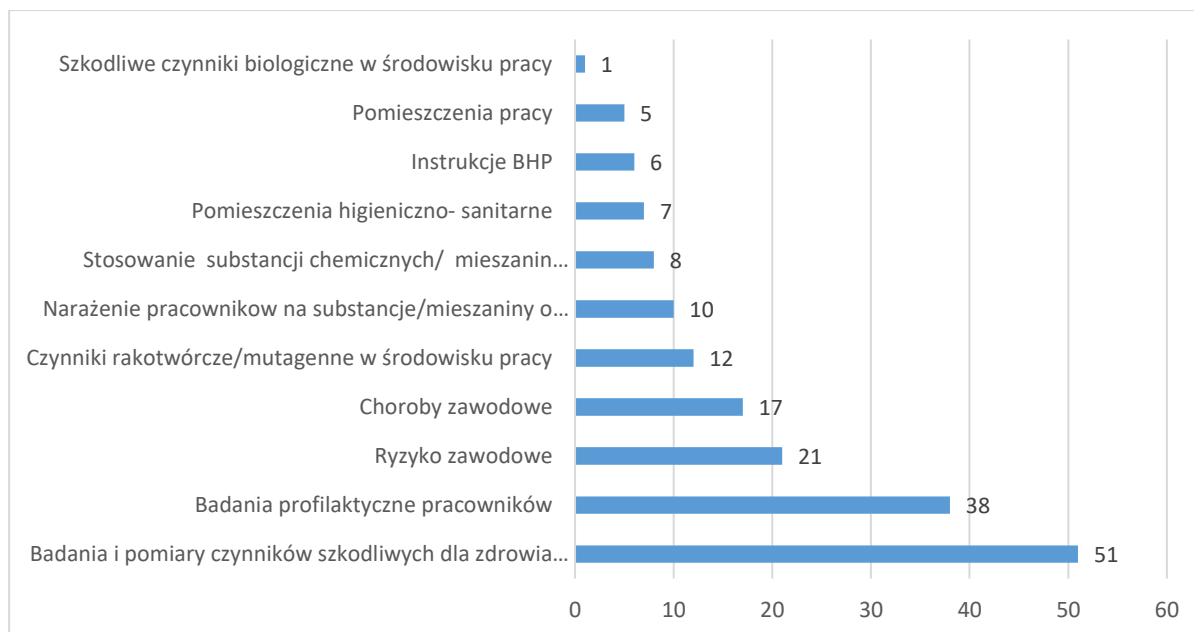
XV. DZIAŁALNOŚĆ EDUKACYJNA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ W PIASECZNIE

1. Szkolenia przeprowadzone przez sekcje Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Piasecznie w 2024 r.

- Webinar dla dyrektorów szkół powiatu piaseczyńskiego dot. problemu narastania zachorowań na krztusiec, (*on-line*) 22.04.2024 r.
- Prelekcja na temat produktów kosmetycznych, Przysań Pod Klonami - Centrum Aktywności Seniora w Piasecznie, 17.06.2024 r.
- Szkolenie *on-line* dla placówek medycznych ze szczególnym uwzględnieniem gabinetów stomatologicznych oraz gabinetów medycyny estetycznej nt. dekontaminacji, 24.06.2024 r.
- Szkolenie na temat "Procedury postępowania w sprawie wody ciepłej w instalacji wody ciepłej w kierunku *Legionella* sp. w domach opieki,, - PSSE w Piasecznie 26.06.2024 r.
- Spotkanie w formie *on-line* dla dyrektorów/koordynatorów (szkoły podstawowe) dot. Programu szczepień przeciw HPV, 03.10.2024 r.
- Szkolenie na temat „Procedury postępowania podczas ekshumacji zgodnie z Ustawą z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi” PSSE w Piasecznie 16.10.2024 r.

Sekcja Higieny Pracy

Podczas 128 kontroli pracownicy Sekcji Higieny Pracy przeprowadzili działania edukacyjno-informacyjne z zakresu kontrolowanych zagadnień w szczególności w przypadkach stwierdzonych nieprawidłowości.

Wykres 36. Zakres tematyczny i ilość przeprowadzonych w 2024 r. działań edukacyjno-informacyjnych.

Źródło danych: Sprawozdanie z działań edukacyjno-informacyjnych higieny pracy za 2024 r.

Ponadto pracownicy Sekcji Higieny Pracy przeprowadzili prelekcję dla Seniorów w Przystani Pod Klonami – Centrum Aktywności Seniora w Piasecznie na temat produktów kosmetycznych.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży

Profilaktyka krztuśca

W związku z obserwowanym wzrostem zachorowań na krztusiec w 2024r. w Polsce, w województwie mazowieckim oraz powiecie piaseczyńskim i jednoczesnym spadkiem zaszczepienia, zorganizowano wspólnie z Sekcją Epidemiologii 3 szkolenia w formie on-line kierowane do dyrektorów i właścicieli przedszkoli oraz szkół powiatu piaseczyńskiego w terminach: 22.04.2024 r. dla dyrektorów szkół, 03.10.2024 r. dla dyrektorów przedszkoli oraz dyrektorów szkół. Łącznie w spotkaniach uczestniczyło około 120 osób. Słuchaczy zapoznano z drogami szerzenia się wirusa krztuśca, metodami skutecznej profilaktyki a także diagnostyką. Omówiono również wdrożenie procedur sanitarnych w przypadku wystąpienia zachorowań wśród dzieci w placówce. Po szkoleniach, wszystkim uczestnikom przesłano opracowane przez pracowników Sekcji Epidemiologii oraz Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży prezentacje oraz dostępne materiały edukacyjne, w celu przekazania ich odstepnymi drogami

teleinformatycznymi rodzicom. Na stronie internetowej PSSE w Piasecznie oraz w serwisie społecznościowym Facebook, zamieszczano cyklicznie liczne informacje edukacyjne dotyczące profilaktyki krztuśca. W trakcie prowadzonych czynności kontrolnych bieżącego nadzoru, w ramach podejmowanych działań edukacyjnych, omawiano zagadnienia z zakresu profilaktyki krztuśca oraz przekazywano ulotki na temat objawów choroby oraz metod skutecznego zapobiegania.

Realizacja Programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego.

W związku z realizacją celów Narodowej Strategii Onkologicznej na lata 2020-2030, sekcja Higieny i Dzieci Młodzieży PSSE realizuje *Program szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)*. W ramach programu, wspólne z sekcją epidemiologii, zorganizowano spotkanie dla dyrektorów szkół podstawowych w celu omówienia działań związanych z wdrażaniem *Programu szczepień zalecanych przeciw wirusowi brodawczaka ludzkiego (HPV)* w Powiecie piaseczyńskim oraz spotkania z młodzieżą i z rodzicami, mające na celu przybliżenie potrzeby profilaktyki onkologicznej związanej z HPV. Drogą elektroniczną przekazano dyrektorom szkół materiały edukacyjne dotyczące realizacji Programu szczepień p/HPV, w celu udostępnienia ich rodzicom.

Inne działania edukacyjne Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży

W trakcie prowadzenia czynności kontrolnych bieżącego nadzoru, prowadzone były działania edukacyjne obejmujące tematykę: profilaktykę wszawicy, profilaktykę wad postawy, legionellozę, profilaktykę chorób brudnych rąk oraz zasady prawidłowego żywienia dzieci.

W celu podnoszenia wiedzy społeczności lokalnej na temat dbania o własne zdrowie, pracownicy sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży w roku 2024, uczestniczyli w obsłudze stoiska informacyjno-edukacyjnego na 4 festynach zorganizowanych przez samorządy.

Sekcja Higieny Komunalnej

W trakcie roku 2024 podczas kontroli przeprowadzano działania edukacyjno-informacyjne głównie z zakresu: opracowania i wdrożenia procedur, stanu higieniczno -

sanitarnego i technicznego pomieszczeń/urzędów obiektu, palenia wyrobów tytoniowych, właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju *Legionella*, realizacji harmonogramu badań wody przez dostawcę wody, pogorszenia jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz awarie systemu zaopatrzenia w wodę.

W siedzibie PSSE w Piasecznie zorganizowano szkolenie dedykowane dla domów opieki zarejestrowanych przez Wojewodę Mazowieckiego zlokalizowanych w powiecie piaseczyńskim pt. "PROCEDURY POSTĘPOWANIA W SPRAWIE WODY CIEPŁEJ W INSTALACJI WODY CIEPŁEJ W KIERUNKU LEGIONELLA SP. W DOMACH OPIEKI".

Podczas prezentacji przedstawiciele Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Piasecznie omówili zagadnienia związane głównie z:

- występowaniem *Legionelli sp.* w naturalnym ekosystemie wody, sztucznych rezerwuarach i aerozolu wodnym
- czynnikami sprzyjającymi namnażaniu się bakterii *Legionella sp.*
- metodami zapobiegania i rozwojowi *Legionelli sp.*
- zagrożeniami zdrowotnymi.

Kolejne szkolenie, które zostało zorganizowane w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Piasecznie zostało skierowane dla przedstawicieli branży pogrzebowej pt. „PROCEDURY POSTĘPOWANIA PODCZAS EKSHUMACJI”.

Rysunek 1. W dniu 26.06.2024 r. w siedzibie PSSE w Piasecznie odbyło się szkolenie zorganizowane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie pt. „Procedury postępowania w sprawie wody ciepłej w instalacji wody ciepłej w kierunku *Legionella sp.* w domach opieki.

Podczas szkolenia przedstawiciele Sekcji Higieny Komunalnej PSSE w Piasecznie omówili zagadnienia, które stwarzały największe problemy podczas kontroli tj:

- związane z postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi;
- zagrożenia dla pracowników zakładów pogrzebowych;
- postępowanie z odpadami powstającymi w zakładach pogrzebowych;
- procedura postępowania podczas ekshumacji i przewożenia zwłok;
- postępowanie podczas przewozu zwłok za granicę.

Rysunek 2. W dniu 16.10.2024 r. przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie przeprowadzili szkolenie dla branży pogrzebowej szkolenie pt. "Procedury postępowania podczas ekshumacji".

2. Działania edukacyjno-informacyjne kierowane do społeczeństwa

2.1 Światowy Dzień Zdrowia 7 kwietnia 2024 r.

W związku z obchodami Światowego Dnia Zdrowia, który obchodzony był w dniu 7 kwietnia 2024 r. pod hasłem: "Twoje zdrowie, twoje prawo" Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Piasecznie przygotowała dzień otwarty oraz piknik edukacyjny dla uczniów klas I Szkoły Podstawowej w Chylicach. W czasach współczesnych wyzwań w zakresie zdrowia publicznego, nasze zdrowie staje się jeszcze ważniejsze i ma ogromne znaczenie, stawiamy na edukację oraz profilaktykę.

Nasi goście w formie zabawy poznali drogi rozprzestrzeniania się bakterii i wirusów, historię „oporników”, metody profilaktyki chorób zakaźnych, odbył się konkurs plastyczny

a jurorami były same dzieci. Laureaci otrzymali nagrody pozostali uczestnicy drobne upominki.

Źródło: zasoby własne PSSE w Piasecznie

2.2 Spotkania edukacyjno-informacyjne kierowane do mieszkańców powiatu piaseczyńskiego

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Piasecznie realizuje zadania w ramach zagadnień wynikające z:

- założeń Narodowego Programu Zdrowia,
- bieżącej sytuacji epidemiologicznej w powiecie piaseczyńskim,
- diagnozy środowiska.

Działania profilaktyczne są realizowane w formie profilaktyki uniwersalnej. Dodatkowo (uwzględniając potrzeby adresatów) są prowadzone działania z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej.

Edukacja prozdrowotna w placówkach oświatowych jest prowadzona zgodnie ze szkolnym harmonogramem programu profilaktyczno- wychowawczego wynikającego z

podstawy programowej (Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dn. 14.02.2017r zał. Nr.2) oraz bieżącego zapotrzebowania epidemiologicznego. Zajęcia są prowadzone w atrakcyjnej formie dla odbiorców.

W odniesieniu do potrzeb odbiorców: rozmowy, indywidualne materiały, broszury informacyjne, poradnictwo, konsultacje, warsztaty w ramach zadań tj. przeciwdziałania zachowaniom agresywnym, przemoc w sieci, promocji zdrowego stylu życia (m.in. promowanie zdrowego stylu życia, ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki otyłości).

Źródło: zasoby własne PSSE w Piasecznie

- 20.04.2024r- spotkanie dla obywateli Ukrainy w Ośrodku Interwencji Kryzysowej- nt. szczepień ochronnych i karta szczepień, formalności związane z przeprowadzeniem badań do celów sanitarnych.
- 23.04.2024r., 24.04.2024r. i 26.04.2024r.- spotkania z mieszkańcami powiatu piaseczyńskiego w ramach obchodów **Europejskiego Tygodnia Szczepień** w siedzibie: Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Piasecznie, Starostwa Powiatowego w Piasecznie oraz Centrum Aktywności Seniora- Przyszań pod Klonami w Piasecznie
- Stoiska informacyjno – edukacyjne w placówkach oświatowych w czasie festynów rodzinnych, pikników, dni otwartych.
 - 11.05.2024- Szkoła Podstawowa w Mysiadle,
 - 14.05.2024r – Finał powiatowy Festiwalu Piosenki o Zdrowiu
 - 31.05.2024r- Szkoła Podstawowa w Zamieniu,
 - 07.06.2024r- Szkoła Podstawowa w Mrokwie- Obchody Dni Dziecka
 - 15.06.2024- Zespół Szkolno- Przedszkolny w Lesznowoli,
 - 23.11.2024r- Szkoła Podstawowa w Lesznowoli- piknik i konferencja „Zdrowie Znajdziesz na talerzu”
 - 3 i 25.10.2024r- Siedziba ZUS w Piasecznie- Obchody Dni Seniora i 90-lecie ZUS.

2.3 Udział Pracowników Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Piasecznie w piknikach organizowanych przez władze samorządowe powiatu piaseczyńskiego

W 2024 roku przedstawiciele PSSE w Piasecznej uczestniczyli w 17 stoiskach informacyjno- edukacyjnych w czasie imprez masowych/ plenerowych organizowanych w powiecie piaseczyńskim (Mysiadło, Stara Iwiczna, Zamienie, Mroków, Lesznów, kilka razy, Góra Kalwaria, Magdalenka, Prażmów, Piaseczno, Zamienie, Tarczyn).

W ramach stoisk informacyjno - edukacyjnych Pracownicy PSSE w Piasecznej przedstawiali informacje na temat:

- zasad zdrowego odżywiania,
- chorób odkleszczowych i zasadach ochrony przed ukąszeniami oraz w jaki sposób i czym usuwamy kleszcze,
- profilaktyki chorób brudnych rąk,
- szczepień ochronnych
- profilaktyki wszawicy i świerzbu,
- zasad bezpiecznego opalania.

Źródło: zasoby własne PSSE w Piasecznej

26.05.2024 r. - „Bieg dla Małych Bohaterów”- Stara Iwiczna
 15.06.2024 r. - Piknik z okazji 75 -lecia klubu Korona Góra Kalwaria
 15.06.2024 r. – Święto Gminy Lesznowola
 06.07.2024 r.- piknik Miasteczko zdrowia- Zdrowy Senior” w Magdalence
 16.07.2024 r. - Święto Policji , pilnik w Lesznowoli
 01.09.2024 r. - Dożynki w Prażmowie
 14.09-.2024r. - Piknik Sołecki w Zamieniu
 14.09.2024 r. - Dni Tarczyna

2.4 Organizacja XXXI Festiwalu Piosenki o Zdrowiu – etap powiatowy

W dniu 14.05.2024 r. w siedzibie CEM przy ul. Jana Pawła II 55 w Piasecznie odbył się etap powiatowy XXXI Festiwalu Piosenki o Zdrowiu. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęła Pani Ewa Lubianiec Starosta Piaseczyński oraz Pan Daniel Putkiewicz Burmistrz Miasta i Gminy Piaseczno. Głównym założeniem Festiwalu jest zainteresowanie dzieci i młodzieży tematyką zdrowia, poprzez połączenie atmosfery zabawy z popularyzacją treści prozdrowotnych. Cele tego przedsięwzięcia to propagowanie zdrowego stylu życia i zachowań prozdrowotnych, profilaktyki nałogów, zdrowego odżywiania, profilaktyki chorób, higieny osobistej, higieny jamy ustnej oraz bezpieczeństwa na drodze oraz ochrony środowiska i ekologii.

W XXXI edycji Festiwalu Piosenki o Zdrowiu – etap powiatowy udział wzięło 63 uczestników z 4 przedszkoli i 11 szkół podstawowych powiatu piaseczyńskiego, w grupach wiekowych: dzieci przedszkolne, uczniowie klas I-V oraz VI-VIII szkoły podstawowe.

Źródło: zasoby własne PSSE w Piasecznie

Spis tabel

Tabela I. Ogólna liczba obiektów, kontroli, decyzji/opinii sanitarnych, mandatów, interwencji, pobranych prób w roku 2024,

Tabela II. Porównanie liczby zachorowań i zapadalności w 2023 r. i 2024 r. na wybrane choroby zakaźne w powiecie piaseczyńskim na 100 tys. osób,

Tabela III. Zachorowania na bakteryjne zakażenia jelitowe, porównanie powiat piaseczyński i Polska,

Tabela IV. Liczba zachorowań na zakażenia wirusowe wywołane przez rotawirusy i norowirusy,

Tabela V. Liczba zgłoszeń zachorowań na grypę zgłoszonych do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Piasecznie,

Tabela VI. Porównanie zapadalności na KZM w 2023r. i 2024r. w powiecie piaseczyńskim i Polsce,

Tabela VII. Liczba przypadków na wybrane choroby przenoszone drogą płciową w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim,

Tabela VIII. Liczbowe zestawienie kontroli sanitarnych,

Tabela IX. Liczbowe zestawienie działań administracyjnych w zakresie nadzoru nad stanem sanitarno-higienicznym i technicznym obiektów,

Tabela X. Import i eksport żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,

Tabela XI. Urządzenia zaopatrujące w wodę do spożycia w zależności od produkcji i zaopatrywanej liczby ludności,

Tabela XII. Liczba wykonanych poborów wody do spożycia oraz wydanych ocen jakości wody do spożycia (badania nadzоровe),

Tabela XIII. Liczba analizowanych próbek wody na pływalniach w latach 2023 – 2024,

Tabela XIV. Liczba obiektów w ewidencji i przeprowadzonych kontroli pionu HK w PSSE Piaseczno w latach 2023 -2024,

Tabela nr XV. Nadzór nad obiektami pomocy społecznej,

Tabela XVI. Nadzór nad obiektami: zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej,

Tabela XVII. Nadzór nad obiektami hotelarskimi i innymi obiektami świadczącymi usługi hotelarskie,

Tabela XVIII. Ekshumacje, sprowadzenia, wywóz, nadzór w latach 2023 – 2024,

Tabela XIX. Stwierdzone choroby zawodowe w powiecie piaseczyńskim w latach 2022-2024,

Tabela XX. Porównanie zjawiska zmianowości w szkołach,

Tabela XXI. Programy profilaktyczno-edukacyjne realizowane przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia PSSE w Piasecznie w 2024r.

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba wywiadów epidemiologicznych na przestrzeni lat 2006r.-2024r. wyłączając wywiady dotyczące zachorowań na COVID-19,

Wykres 2. Liczba zachorowań na odrę i różyczkę w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 3. Liczba ognisk przenoszonych drogą pokarmową 2019-2024r. w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 4. Liczba zachorowań na giardiozę w podziale na grupy wiekowe w powiecie piaseczyńskim
w 2024 r.,

Wykres 5. Zapadalność na WZW A w powiecie piaseczyńskim w latach 2018-2024,

Wykres 6. Liczba zachorowań na biegunki i zapalenie żołądkowo-jelitowe BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 7. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie piaseczyńskim w latach 2018r.-2024 r.,

Wykres 8. Zapadalność na WZW B oraz WZW C wyliczona na 100 tyś. w latach 2019-2024 w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 9. Porównanie zapadalności na gruźlicę w powiecie piaseczyńskim i w Polsce w latach 2018-2023,

Wykres 10. Zapadalność na chorobę legionistów i gorączkę Pontiac w powiecie piaseczyńskim w latach 2022-2024,

Wykres 11. Porównanie zapadalności na boleriozę w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim na 100tyś.,

Wykres 12. Zapadalność na wybrane choroby przenoszone drogą płciową w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 13. Liczba przypadków zakażeń wirusem HIV w latach 2018-2024 w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 14. Liczba niezaszczepiony dzieci w powiecie piaseczyńskim z powodu uchyłania się od szczepień,

Wykres 15. Liczba wystawionych decyzji nakazujących przez PPIS w Piasecznie na terenie powiatu
w latach 2019-2024,

Wykres 16. Liczba ognisk epidemicznych w powiecie piaseczyńskim w latach 2019-2024,

Wykres 17. Liczba ognisk epidemicznych w powiecie piaseczyńskim w latach 2019-2024,

Wykres 18. Liczba ognisk epidemicznych w podziale na czynnik etiologiczny zarejestrowanych

w latach 2019-2024 w podmiotach leczniczych z uwzględnieniem czynnika etiologicznego,

Wykres 29. Struktura obiektów z obszaru żywności i żywienia nadzorowanych przez PSSE w Piasecznie w 2024 r.,

Wykres 20. Liczba kontroli sanitarnych w latach 2022-2024 przeprowadzonych w powiecie piaseczyńskim w obszarze żywności i żywienia, w tym kontroli przeprowadzonym w trybie interwencyjnym,

Wykres 21. Liczba wystawionych mandatów w latach 2022-2024,

Wykres 22. Liczba wydanych decyzji administracyjnych w latach 2022-2024 w związku z prowadzonym nadzorem sanitarno-higienicznym i technicznym nadzorowanych obiektów,

Wykres 23. Struktura wielkości zakładów pracy w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 24. Liczba kontroli warunków higieny pracy w powiecie piaseczyńskim w latach 2022-2024,

Wykres 25. Liczba wydanych decyzji/liczba nakazów w decyzjach w latach 2022-2024,

Wykres 26. Narażenie na czynniki rakotwórcze/mutagenne/reprotoksyczne (od 2024 r.) środowiska pracy w latach 2022-2024,

Wykres 27. Liczba decyzji w sprawach chorób zawodowych w latach 2022-2024,

Wykres 28. Struktura chorób zawodowych stwierdzonych w 2024 r.,

Wykres 29. Obiekty stałe pod bieżącym nadzorem (2018 r.-2024 r.),

Wykres 30. Pomiar wagi plecaków u uczniów kl. IV-VIII w roku 2024,

Wykres 31. Pomiary wagi plecaków w latach 2023 – 2024,

Wykres 32. Obiekty sezonowe objęte nadzorem w czasie wypoczynku,

Wykres 33. Ogólna liczba osób uczestniczących w interwencjach programowych i nieprogramowych (akcyjność) w powiecie piaseczyńskim,

Wykres 34. Ogólna liczba produktów w interwencjach programowych i nieprogramowych,

Wykres 35. Liczba osób objętych działaniami – powiat piaseczyński,

Wykres 36. Zakres tematyczny i ilość przeprowadzonych w 2024 r. działań edukacyjno-informacyjnych.

*Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny w Piasecznie*

*dr n. o zdr. Beata Mazińska
/dokument podpisany elektronicznie/*

Chylice, 10 marca 2025 r.